

ప్రతి దినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

నంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1929-వ సం॥ డిసెంబరు నెల 24-వ తేది మంగళవారము } సంచిక ౨౫
Vol. 17 } MADRAS, TUESDAY, 24th DECEMBER 1929. } No. 220
శ్రీ శుక్ల నామ సంవత్సర మార్గశిరమాన బహుళ నవమి

గొప్పగొప్ప వారిచే
వేలకువేలు యోగ్యత
వత్తములు పొందియున్నది
తలనొప్పల మాన్యును. వాయువుబొట్ల
కాపును. పార్శ్వపునొప్పల కారణమును.
బొట్ల బోగొట్టును. బెణుకుల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

BEST INDIAN PAIN-BALM

అమృతాంజనము
అన్ని విధములగు నొప్పలకు
నంజీవివంటిది
వంచభాష చీటి చూచి కొనిన
జ్ఞానము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీసా 1-1 0-10-0
డబ్బన్ 1-1 0-10-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండవలసిది.
అమృతాంజన దిహా
6, 7 తంబు శెట్టిపేట, మద్రాసు
109, ఫిరోజ్, భాన్సు, మద్రాసు.

వరుసగా 3 వత్సరముల ఫలితములు ఒకటి కొకటిమించియున్నవి.

సం॥	సం॥ ఆదాయం.	వ్యాపారం.	బోనస్.
1926	6,48,470.	19,25,500.	81-12-24. రు. 12/-1000-8
1927	7,18,854.	88,01 500.	81-12-25. రు. 20/-
1928	9,85,501.	67,00,000.	81-12-26. 22-8

ఇండియాలో కల్ల మిక్కిలి అభివృద్ధిలో నున్న భూమిలో అన్యూయిట్ చేసుకొనుదు.
జనరల్ అన్యూయిట్స్ సొసైటీ లిమిటెడ్ హెడ్ ఆఫీసు (అబ్జర్వర్)
The General Assurance Society, Ltd., Ajmer.
Apply to:—Dr. R. P. Aiyar, Superintendent, 44 Linghi Chetti St. MADRAS
or V. RAMA ROU (B Com.) Chief Agent, Tuni.

పల్లెటూరు గ్రంథమండలి,
రాజమండ్రి

అద్వితీయమగుజాతీయ గ్రంథములు వెలువడుచుండును
సంవత్సర చందా పోస్టేజితో సహా రూ. 2-0-0 ఇదివరలో వెలువ
డినవి వివరములకు సావరక్కర్లు. 0-10-0 మహారాణి ధర్మాస్మి
లక్ష్మీబాయి అ. 10 మేజిస్ట్రేట్ తిరుమల అ. 10 ఇతర పుస్తక
ములు కూడ కలవు. కేటాలాను కోరినవారికి షంపబడును.
112-1 ముదిగంటి జగ్గన్న శాస్త్రి.

KARAMCHAND CHARIASS
MANUFACTURING JEWELLER
43/3 MINT STREET SOWCARPET MADRAS.
CATALAGUE FREE ON APPLICATION.

59-1

భారతదేశమునకు ప్రాణము రయితు

రయితులను ఋణములను చేసినచో దేశదాస్యమును తొలగించుటకు ఏరులవలె పోరాడగలరు.
మేము పాలిసీదారులకు రయితులకుకూడ ఉపకరించుచున్నాము.

ఎట్లనగా

మాభీమా అదాయమును రయితుల ఋణవిడుదలచేసినప్పుడు
భూమి తనభూ బ్యాంకులలో డిబెంచర్లను కొనుటకు

వినియోగించుచున్నాము

అందుచే సత్వరం మాకంపెనీలో భీమాచేసి దేశాభ్యుదయమునకు తోడ్పడుదు,
వివరములకు కార్యదర్శికి వ్రాయండి:—

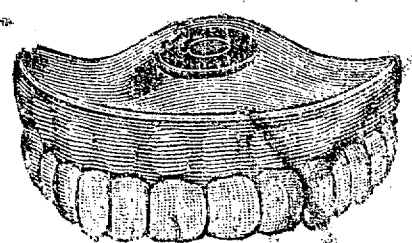
ఆంధ్ర ఇన్సూరెన్సుకంపెనీ లిమిటెడ్, బందరు.

జాతక మార్తాండము

8వ భాగము అమృతాంజనము. యెదు వీలగ్గు మును
విగ్రహము ఎక్కడనుండిన యే యే ఫలములనిచ్చునో అవిని
మంతయు మేవలగ్గు మునుగాయిదు మీసలగ్గు ము అభిరుచునకు
యావత్తు ఫలములు సంపూర్ణముగా లభింపజేయునో యే
వ్రాయబడినది. వెల రూ 1-8-0. పోస్టేజీయులే చేరు.
ఆకెళ్ల వెంకటేశాస్త్రి, గోపాలపురం,
105-2 కొత్తపేటపాడు, నంద్యాలజిల్లా.

పండ్ల డాక్టరు DENTIST

హెచ్. యం. రావుగారి దంతవైద్యాలయము

సంబూరు (బ్రాంవి) తేజవాడ
లింగమల్లు (హెడ్డాఫీసు)
రామచంద్రరావుగారి మేడలో పెద్దబజారు
భోజనపదార్థములు బొంబాయి నుండియును అనుమత
ముగా నుండు ఆర్ట్ ఫిషింగ్ దంతములు కట్టబడును.
వెంటనే కండ్లనొప్పి బాధ తగ్గిపోవును; నుండు పండ్ల 1-4-0.

[illegible]

5 వ అఖిలభారత ఉపాధ్యాయుల సంఘముల ఫెడరేషను

5. వ. అఖిల భారత ఉపాధ్యాయుల సంఘముల ఫెడరేషను యీ నెల 27, 28, 29, తేదీలందు తిరువల్లి క్షేత్ర పేర్ల విధియందును హిందూ మైనార్టీలునందు జరుగును. సర్. పి. యస్. సినహ్యామిఅయ్యర్, గారు బి. ఏ. బి. యల్. అధ్యక్షత వహించుటకు దయతో అంగీకరించిరి.

ఆర్. జి. శ్రీపుగారు యీ సమావేశాన బంధితముగ జ్యోతి విద్యావిషయ ప్రదర్శనముయొక్క ప్రారంభోత్సవము యీ నెల 26 వ తేదీని జరిపెదరు.

బొగ్గచెట్లము సందర్శమున విక్రయశాఖకు సంబంధించిన విషయములో ప్రభుత్వమువారు సవరణలను ఒప్పుకొనెదరట.

ఏనుగుల పోట్లాట - రాజప్రతినిధి వలదనుట

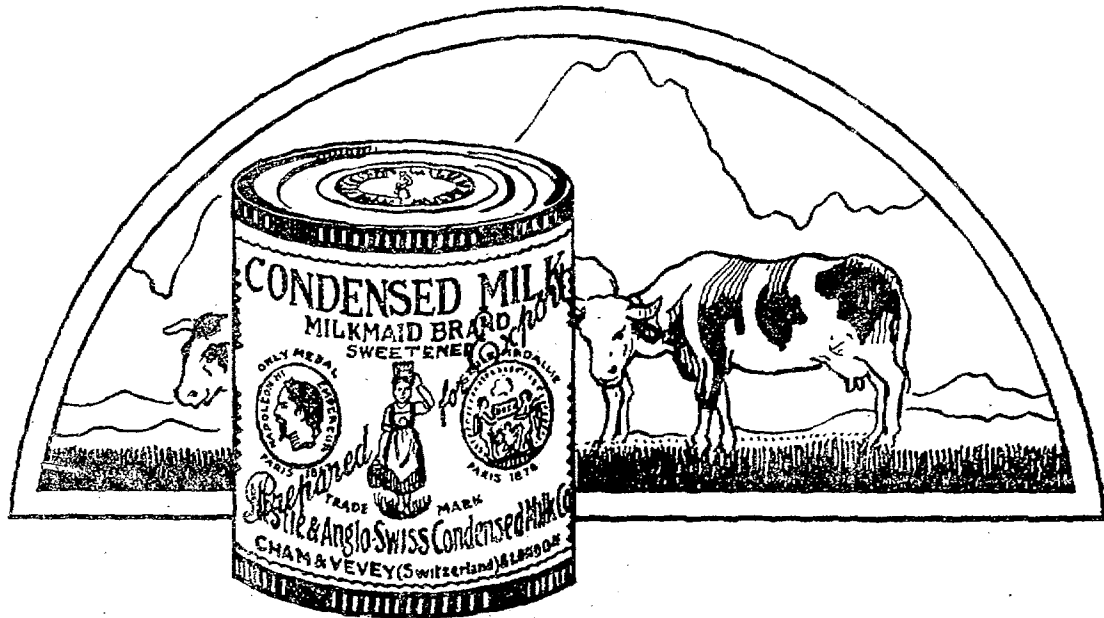
ధిల్లి, డిసెం 22:—బరోడాకు వెళ్లనప్పుడు అచ్చట ఏనుగుల పోట్లాట రాజప్రతినిధి ఆగమన గౌరవార్థమై ఏర్పరుప బడెనని కొన్ని ప్రతికలయందు ప్రకటించబడిన వార్త అసత్యమని తెలియుచున్నది. ఏనుగుల పోట్లాట జరుప ఏర్పాటులు జేయబడెనుగాని జంతువులపోట్లాట వలదని రాజప్రతినిధి నూచించుటచే ఈ ఏర్పాటు రద్దచేయబడెననికూడ తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

శ్రీశ్రీకృష్ణ యూనియనువారు నుంకమలను తగ్గించినవో దేశములో వర్తకము యభివృద్ధియగుననియు కోశాధిపతితోను వర్తక సంఘాధ్యక్షునితోను చిలువ వారు సరే యనిరి.

బొంబాయి కార్మికనాయకునకు 1 సంవత్సరము కఠినశిక్ష

బొంబాయి, డిసెం 22:—బొంబాయి కార్మికనాయకులకు రైల్వేమెనుపత్రిక సంపాదకుడును అగు బి.టి. రణదేవు గారిపై రాజద్రోహదేరము ఆరోపించబడెను. వీరు తనపత్రిక యందు రాజద్రోహపూరితములగు వ్యాసములను ప్రకటించినని వీరిపై కేసు లేబడెను. ప్రధాన రాజధాని మాజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణజరిపి రణదేవుగారికి 1 సంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించిరి. (అ. ప్రె.)

బల్లెరియా విదేశాంగమంత్రి ఆరికమంత్రి లండనునుండి 21 తేదీని బయలుదేరి పోయిరి.

పాలు ఆరోగ్యము

స్వస్థతయందు పాలు స్వయముగా చిక్కునట్టి ఆహారము. అది రోగులకు సత్తువనిచ్చి ముసలివాండ్రు దారుధ్యమును కాపాడును.

అయితే మూతలేక బట్ట బయలుగ తేరవబడియుండు పాత్రములనుండి మనము పుచ్చుకొను పాలను గురించి మనము ఎంత జాగ్రత్తతో నున్నను చాలదు: ఏలననగా రోగ కారణములు వేరు వస్తువులకంటే పాలతో ఎక్కువగ చేరివచ్చును. గొల్లభామ గుర్తుగల పాలను తయారు చేయుటలో, డబ్బిమీది మూత నీలు చేయుటకు చాలాకాలము ముందుగఱ్ఱ పాలుకు సంబంధము లేని ఇతర వస్తువులున్న కంటికిని కనుబడబాలని చిన్న పురుగులున్న, అండ్లనుండి తొలిగిపోవు చున్నవి. వచ్చిగడ్డి నిండియుండు పల్లెల పాలములనుండి పాలు తెచ్చినది మొదలు మీరు దానిని కొనుపరకును చేతితో ముట్టుకొనబడలేదు.

అది మిక్కిలి పరిశుద్ధమైనదియు అతి చిన్న పురుగులును చేరనట్టి స్థితిని యున్నదియు నిజము.

గొల్లభామ గుర్తుగల గడ్డపాలును తప్పక కొనిపీఆరోగ్యము నున్న మీ కుటుంబముయొక్క ఆరోగ్యమునున్న శోధించి తెలిసికొనుడు.

గొల్లభామ గుర్తుగల
గడ్డ
పాలు

అఖిలభారత జీవకారుణ్యమహాసభ

డాక్టరు ముత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారి అధ్యక్షోపన్యాసము
తిరువనంతపురము, డిసెంబరు 20:— నిన్నటిదినము
విజ్ఞోరియా భవనమున శ్రీమతి డాక్టరు ముత్తులక్ష్మి రెడ్డి గారి
అధ్యక్షతన అఖిలభారత జీవకారుణ్య మహాసభ ప్రారంభ
మయ్యెను. భారతదేశమునందలి వివిధరాష్ట్రములనుండి ప్రతి
నిధులు వచ్చియుండిరి.

దివాను ముబ్రహ్మాన్ అయ్యగారు మహాసభను ప్రా
రంభించుచు ఈ మహాసభకు రాణిగారు పోషకురాలుగా నుండ
నంగీకరించిరిని చెప్పిరి. సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు రావుబహ
దరు కృష్ణశర్మగారు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగిరి.

శ్రీమత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారు అధ్యక్షత వహించి
ఇట్లుపదవినిండిరి:—

ఆ సభకు పోషకురాలుగ నుండ నంగీకరించిన మహారా
ణిగారికి కృతజ్ఞత తెలుపుచున్నాను. మహారాణిగారి విజ్ఞానాతి
శయములు వారి పరిపాలన భారతదేశపు శ్రీలకు అచిరప్రా
ణమై యున్నవి. ఆ రాజ్య పరిపాలనము ఒక శ్రీ చే నిర్వహిం
చున బహుమతులు చూచినపుడు పురుషులతోపాటు శ్రీ
లకు సమానమున పాపములు అవకాశములు ఇవ్వబడవలయునని
కోరుట ఆశ్చర్యముకాదు. శిశువులను సంగ్రహించుటకు శిశువుల
యెడల జరుపబడు ప్రార ప్రసక్త నను నిరోధించుటకు కాసములు
లేవందుట గొప్పలోటు. భారత దేశములో శిశువులలోను
గర్భిణులలోను మరణ సంఖ్య అధికముగ నున్నది.
కేవలము కాసముల వల్లనే ఇట్టి సంస్కరణములు నెలవేరవు.
బలవంతమున ప్రజాభిప్రాయము కూడ ఏర్పడవలెను.

అస్పృశ్యతా నివారణము గురించియు మద్యపాన నిషే
ధమును గురించియు అధ్యక్షురాలు లుపదవినిండి తన ఉపన్యాస
మును ముగించెను.

రెండవ దిన చర్య

తిరువనంతపురము, డిసెంబరు 21:— నేటిదినము మహాసభ
యందు మహాసభాదేవతలకు అనుగ్రహమును కొన్ని తీర్మానము
లు గావించబడినవి.

సాయంకాలము శ్రీమతి భగీరథ శ్రీరాంగారు భూతద
యను గురించియు, డాక్టరు రవిచంద్రగారు శిశుపోషణ గురించి
యు ఘడియాలగారు జీవకారుణ్యమును గురించియు ఉపన్యాస
మొసంగిరి. నేటితో సభ ముగిసినది.

హిందూవనితా సంఘమువారు శ్రీమతి రెడ్డిగారికి
స్వాగత మొసగుట

తిరువనంతపురము, డిసెంబరు 21:— నేటిదినము సాయం
కాలము హిందూవనితా సంఘమువారు శ్రీ పట్టభద్రుల సంఘ
మువారు డాక్టరు ముత్తులక్ష్మిరెడ్డిగారికి స్వాగత పత్రములను
భజించిరి. శ్రీమతి రెడ్డిగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు తిరు
వానగూరు నందలి శ్రీల అభివృద్ధి ప్రశంసించిరి.
(అ. ప్రె.)

నోటీసు

తుంబరగుద్ది మాన్ గస్సింగుగలు 1 ఒకటినుంచి
నాల్గుగలువరకు

నేను, ఎ. పిచ్చయ్యనాయుడు యీ నోటీసువల్ల యీ
ప్రజలకు తెలియజేయడమేమనగా పై చెప్పిన నాయుక్కి
మాన్ గస్సింగులను నేను, మైనూరు డివీజన్ మెంటు
వారికి యిచ్చినందులకై నాకు పారివలసిన యింకా
రూపాయలవరకు రావలసియున్నది గనుక నాకు యితరులకు
తుంబరగుద్ది గనులను విక్రయించదలచినటుల తెలుపున్నది గనుక
యీ నోటీసువల్ల, నాకు వారివల్ల రావలసిన ఖాతా తీర్మా
నం చేయువరకు ఎవరయినను కొన్నయెడల నాకు పారివల్ల
యేర్పడు నష్టకష్టములకు బాధ్యులువుమని యిందులన తెలియ
బరచడమైనది.

A. PITCHIYA NAIDU,

Proprietor, Mica Mining Co., Bellary.

HEALTH & VITALITY THROUGH YOGA.

"Yogic Physical Culture"

By Sjt. S. SUNDARAM, Pleader, Bangalore.

A practical Guide-Book in English on Yoga-
Asanas, Pranayam and Yogic cure.

All the 20 Asanas are illustrated by Photo
Blocks. Paper Bound Re. 1/ Calico Bound
Re. 1/8/ 103-1

(Reg: POSTAGE Rs. 4 extra)

Publishers:—"BRAHMACHARYA" OFFICE,

215

P O Kengeri, Bangalore.

సాయంకాలము 6-80 Xoll

వర్తిరోజు రెండు సినిమా ప్రదర్శనములు

రాత్రి 9-80 Xoll

బెజవాడ శ్రీ దుర్గాకళామందిరము హాలులో

జిక్కురోజు మాత్రమే
డిసెంబరు 25 తేది
ఆశ్చర్యకరము!!

11-వ అవతారమని ప్రసిద్ధిచెందిన

శ్రీ జగద్గురు శంకరాచార్యులు

10 భాగములు

టిక్కెట్లు వివరములు:—రు. 1-1-0, 0-8-6, 0-4-0, 0-2-0.

సామాన్యసంజీవి.

1 కేరు రూ 1-12 0
5 కేరు రూ 7-8 0

(రిజిస్టర్డ్)
1 కేరు రూ 1

84 చెట్ల దిగులు | ఆవునేయి కలిసిన లేవ్యము | నేనానాడలకు సనాయి, శ్రీల కునుమవ్యాధులకు అమోఘము.

దీప్తి ఉడుకులకు, కుక్కనష్టము, చర్మవ్యాధులకు, శ్రీల ఋతువ్యాధులకు గ్యారంటీ.

120

చ. ముక్. గావు, ఆంధ్ర మెడికల్ స్టోర్సు, రామానాయుడుపేట, మచిలీపట్నం, కృష్ణాజిల్లా

"మానుమాన్ కవచమ్"

లోక మంతయు నుద్ధరించుచున్నది

లక్షలకొలిది మానవుల కోర్కెలకు వరప్రసాదమై దిగంబరయోగి పుంగవుని మహా
మంత్రముచే ఎట్టి అనాధ్యమైన కార్యములైనను కొనసాగునని అనుభవముపై ప్రతి మానవా
జైగుండును గాక మాకు వచ్చుయోగ్యతాపత్రిక లే నిదర్శనములని యెరుగనివారికి చెప్పి గర్విం
చెదము. బ్రహ్మరాక్షసులు, కాకినీ, ధాకినీ, బాలారిష్టములు మాయమగును. బీదలకుధనలాభము. వర్తకులకు వ్యాపారవృద్ధి. నిరుద్యో
గులకు సదుద్యోగము. విలకాండ్రకు వశికరము. బలహీనులకు వీర్యపటుత్వము. విధార్థులకు బుద్ధి. గొడ్డాండ్రకు సంతానము.
రాజులకు రాజ్యలాభము. యే కోర్కెలకైనను మాకు వ్రాసినచో ఆక్షణమందే భగవంతుడు మీకు కుభము చేకూర్చును. ఎక్కువ
వర్తించుట మాకసమ్యక్తము. సందేహించువారు దురదృష్టవంతులని విచారించెదరు. ఈ అవకాశము ఎల్లప్పుడు చిక్కదు. రాను
కలది. బంగారుది 7 1/2 చిన్నం. రూ 8. మహాపురుషుడు శవములన జేవము బోయసమరుడు, మానుమాన్ కవచము చండిది రూ 8; రాగిది,
* 2-8-0. బంగారుది 1/8 కులం రు 5 మాత్రం. మరా:—నిరర్థనం చేసి ఆర్జును యివ్వవలెను. 1930-వ సం॥ డైరీకొలండ్లకు
3 అణాలు. పండిట్, ఆర్యవైద్య ఆశ్రమము, నాగావళినది ఒడ్డున, చిత్రాకోట సీట్. (2)

మద్రాసు అందు సదరక్ మరాటా
రైల్వే కంపెనీ, లిమిటెడ్.

ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది.

నోటీసు

రైల్వేస్థలములందు రాకపోకల కుపయోగించు మార్గము
లను మూయుటనుగూర్చి.
ఇందుమూలమున ప్రజలకు తెలియబరచడ మేమనగా
యీక్రింద తెలుపబడిన రైల్వే స్థలములందు రాకపోకల
కుపయోగించు రైలుమార్గములను 1930 వ సం॥ జనవరి 1వ తేదిన
మాత్రం మూయబడును:—

"ఉత్తర బెజవాడ జిల్లా"

Table with 2 columns: Station/Location and Remarks. Includes entries like 564/7-8, 564/4-5, 561/12, 560/9-10, 560/5-6, 559/10, 558/18, 558/11-12, 555/16, 549/1-2, 547/3-4, 530/1-2, 527/16-17, 522/18-14, 516/7-8, 555/11-12.

రైల్వారు రైల్వేస్టేషన్లకు దక్షిణముననుండు రోడ్డుమార్గ
ము మూయబడును.

చిఫ్ ఇంజనీర్.

లాహోరు కుట్ర కేసు

లాహోరు, డిసెంబరు 21:— నేటిదినము లాహోరుకు
ట్రాక్ కేసు విచారణయందు నిందితుడగు కమలానాథటివారిగార
సాక్షియగు రామదులాలిగారిని అడ్డుపరీక్ష చేసిరి. మధ్యాహ్న
ము 3 గంటలకు మోహనలాలు సాక్ష్యవారితో పండిత మోతీ
లాలు నైహూగారు కోర్టుకువచ్చిరి. నిందితులందరూ విప్లవము
వర్ధిల్లుగాక యను జయవాదములతో పండ్లకు న క
స్వాగతమొసంగిరి. పండిత నైహూగారుతో కలిసి మాట్లాడవల
యునని నిందితు లుద్దేశించుచున్నట్లు అమరుదానుగారు మాజ
స్రేణుగారికి తెలిసిరి. మాజిస్రేణు పండితునితో కలిసి మాట్లా
డుటకు నిందితులకు అనుమతి నొసగెను. కోర్టునందే పండితుడు
భగత్ సింగు, సన్యాలు దత్తు సిన్హాగార్లతో అరగంటసేపు మా
ట్లాడిరి.
పిమ్మట పండితుడు సర్కారు సభ్యులసింగుగారితో గుఱ
ద్యార ప్రబంధక కార్యాలయమువకు వెళ్లిరి. (ఫ్రీ. ప్రె)

సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు

డాక్టరు దేశములుగారు చికిత్సచేయుచున్నార
బొంబాయి, డిసెంబరు 23:— మొన్నటిదినము దక్షి
ణాఫ్రికా స్టీమరులో సర్ కూర్మా వెంకటరెడ్డి నాయుడుగారు
బొంబాయి చేరిరి. స్టీమరునుండి జన్మితులైన సర్కింగు హోటె
నకు తీసికొనిపోబడిరి. డాక్టరు జి. వి. దేశములుగారు చికిత్స
చేయుచున్నారు. స్టీమరులో డాక్టరులు రెడ్డినాయుడుగారికి
పరీక్షచేసి కడుపులో బల్ల పెరిగినదనియు రణమేర్పడినదనియు
శస్త్రచికిత్స అవసరమనియు చెప్పియుండిరి. నేటిదినము య
క్కురే పరీక్షచేయబడెను. రణము లేదనియు శస్త్రచికిత్స అనవ
సరమనియు ప్రస్తుతము వైద్యులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.
భయపడవలసిన అవసర మేమియులేదని నాయుడుగారి బంధ
వులు విశ్రులు. కుమారుడు అభిప్రాయపడుచున్నారు. డాక్ట
రు దేశములుగారి చికిత్సవల్ల సంపూర్ణారోగ్యము త్వరలో కుదర
గలదని వీరు నమ్ముచున్నారు. ఈమూడుదినములు వీరు విశ్రాం
తి గయికొనియుండుటచే వీరు నేటిదినము పుత్నాహమగా న
న్నారు. జ్వరము 99 డిగ్రీలున్నది. రెడ్డి నాయుడుగారు ఎప్పు
డు మద్రాసునకు బయలుదేరునదియు ప్రస్తుతము చెప్పటకు వీ
లులేదు. బంధవారమునాడు సర్కింగు హోమరు వడలవచ్చునని
వైద్యులు అభిప్రాయపడుచున్నారు. (అ. ప్రె. స్పె)

MODERN TRADING Co., Managing Agents,
P/105, Russa Road, South P. O. Kalighat, Calcutta

నాట్యకళానుబంధము

అంధ్రనాటకములు—గ్రంథకర్తలు

వినుకపాక వ్యాసము

(2)

(శ్రీ) పసుపుర్తి యజ్ఞనారాయణశాస్త్రిగారు

కోలాచలంవారి కావ్యాలు

పిచ్చి పిచ్చి పచ్చిపచ్చిగారనాటకాలు, పూరాణిక నాటకాలు వ్రాసేవారికి మాచేవారికి విసుగు పుట్టింపగా పుట్టింపగా చారిత్రక నాటకాలు రచనలైనవాన్ని విరివిగా ప్రకటించే సంకల్పం చాలామంది పండితులూ, రచయితలూ ఉదయింప సాగింది. ఆ కారణంచేతనే ము॥ రా॥ ఇచ్చాపురపు యజ్ఞ నారాయణశాస్త్రిగారు భోగరాజు నారాయణమూర్తిగారుమొదలైన కొందఱు అదిభిన్నమిది గోరి కొన్ని నాటకాల్ని ప్రకటించారు. శ్రీ శ్రీ గురజాడ అప్పారావుగారు ప్రహసనరూపంలో ఉండే కన్యాశుల్కం అనేదాన్ని వెలయించి ఇంకొక విధమైన దుదీని కలిపించారు. ఇటులే ము॥ రా॥ పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు కంఠాక్షరణం మొదలైనవానిని రచించారు. శ్రీ శ్రీ కోలాచలం శ్రీనివాసరావుగారు కూడా ఆచారిత్రా అనేక రకాలైన కావ్యాల్ని వ్రాశారు. ఆ అన్నిటిలో సునందనసంగమం అనేది కొంతకాలం కంటూరు హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునందు రచన చేసిన శ్రీ మేలరూరిచేత నూ ఆచటమయ్యింది. ప్రస్తుతం వీరిచే వ్రాయబడిన రామరాజు చరిత్ర అనుబంధ నాటకం ఒకటి చాలా ప్రచారాన్ని కలిగిఉంటుంది. ఇట్లే చిన్న ప్రభుత్వంవారు ఆంధ్ర పత్రిక దండచేత మాధానికి అనకాంకి లేదంటూ వ్రాయించి రంగుల విడుదల చేశారు.

రామరాజు నాటకానికి చెందిన కావ్యంబు వివరణ ఇదియే చాలా చక్కలది అయ్యే నాలు. అయితే తీరికలో కవి గారు తాళిపోయి యున్నందున రామరాజు కథమేక తురకచే నుకొనబడిన విషయము ముద్రాపే ఈ నాటకరూపమున ముఖ్యముగ తెలుపబడితిమని వ్రాయబడ్డారు. చాన కిక వినిపించి తదితరాలతోమే అనవచ్చే ఆచారిత్రా కొంతపరామర్శిద్దాం దీని జోచిత్యాన్ని గురించి.

వస్తువు నవనంది నామమద, రసము, ఆన నీ కావ్యం ను విచారణార్హముకావు. ఇంకేం చెప్పవలె? అంకాలూ రంగులూ ఉంటాయి. ప్రసంగాలూ ఉంటాయి. పద్యాలూ ఉంటాయి అయితే ఆ పద్య గద్య రేఖల పాటలన్నీ ఆంధ్రత్యాన్ని పురస్కరించుకొని ఉంటాయని అంటారేమో! అలాకాదు. అవికాదా వస్తునాటక రసాన్ని అనుసరిస్తూనే ఉంటాయి. ఇంకా మనన తెలియని ఆంధ్రతనాటకసాంప్రదాయాల్ని కూడా అంగీకరిస్తుంటూ ఉంటాయని అనుకోవాలి ఉంటుంది.

పద్యాలలో గణాంతిపాద్యములు కనిపిస్తూ ఉంటాయి తప్పకుండా. ఇంకా పాదకేసినాడు గద్యాలూ, చేసుకోదానికి వీలుగా ఉండే గద్యాన్ని కలిపిఉంటాయి ఆ పద్యా లన్నీనీ. ఇది ఈ రామరాజు విశేషం.

పానుగంటివారి కావ్యాలు

మధ్య శ్రీ కావ్యగతి లక్ష్మీనరసింహారావుగారంటే ప్రతికాపాలోకానికి పరప్రఖ్యాత్యుపాసనా కనిపిస్తారు. సందేహసంఘానికి పరామర్శింప తగినవారిగా అగపడతారు. భావవికాటికి సింహాసనమేగా పరిపూర్ణుడు. వీరికి ఉభయ భాషల్లోనూ చక్కని ప్రవేశం ఉంది. ఆంధ్రయభాషను కూడా అభ్యసించారు. వివిధకాస్తాల్ని చరిత్రాల్ని అనుభవించారు. ఇప్పటి భాషాభివృద్ధిలో వీరివలె ఉన్నత భాషాన్ని ఆకమించినవారు చాలా కొద్దిగా ఉంటారు. వీరి వలె స్వతంత్రంగానూ, సాహసంగానూ, సుతంత్రంగానూ పంపకం విధంగానూ వ్రాయగలవారూ, మాట్లాడగలవారూ మాత్రా కొద్దిగా ఉంటారు.

పానుగంటి లక్ష్మీనరసింహారావుగారు, తిరుపతికపులు భారతకథనంతా వ్రాసినట్లే రామాయణ కథనంతా నాలుగు నాటకాలుగా వ్రాశారు. కంఠాక్షరణం, పునర్వివాహం, హస్తమర్రి, ఆరబడి మామ పునాసనాల్ని ప్రకటించారు. మహాపాత్రావర్ణనంగా పెక్కు విషయాల్ని బోధించే సాక్షిగింధాల్ని ప్రసాదించారు. ఇంకా సర్వనాటకమే ధీమం, కోకిల, సరస్వతి, సారంగధర, జైజయంతివివాసం, ప్రవచనాక్షరణం, పూర్ణిమ మొదలైన నాటకాల్ని టిప్ చేశారు. ఇలాగే ఇంకా ఎన్నో ఉన్నాయి చక్కని కావ్యాలు. ఈ అన్నిటికంటే 'రాధాకృష్ణ' అనబడే నాటకాన్ని ప్రత్యేకంగా చెప్పాలిఉంటుంది. అదే ఇప్పుడు ఆనంత మైన ప్రచారాన్ని కలిగి ఉంటూ ఉంది.

రాధాకృష్ణ నాటక ప్రస్తావనాన్ని పట్టి, పాత్రలపట్టికను పట్టి ఈ నాటకానికి రాధాకృష్ణులను నాయికానాయకులుగా కవిగారు ఉంచినట్లు గోధమమతుంది. ఇంకా భక్తిరసం ప్రధానంగానూ, శృంగారరసం అప్రధానంగానూ మేళనైతూ ఉండేట్లు ఉపాసించారనికూడా బోధపడుతుంది. ఆసలీరచనకు, రాధకు శ్రీకృష్ణునియందు ఉండే నిష్కలంకభక్తి స్వభావాన్ని ప్రదర్శించడమే ముఖ్యతయై ఉన్నట్లు దృఢపడుతుంది. ఇలాటి ఉద్దేశాలూ, ప్రయత్నాలూ నిజంగా ఎంతగౌరవాని కైనా పాత్రమై ఉంటాయి. అయితే అవి ఎంతవఱకు 'నాటకము' అనబడే ఈ రాధాకృష్ణలో ఫలించినవో కొంచెం విచారిద్దాం.

శివాజి:—ఈ సింహగదము మరల శత్రువులకు చిక్కలేని మన మాతృభూమికి రాజధానియగు రాజగడము వారికి సులభసాధ్యమగును. రాజగడమే పడిన మహారాష్ట్రమే పడినట్లు కావున నోదీక్షలారా! రణరంగంబున పరాజయ మెరుంగనియో కూతులారా! వీరభారతజననీ గర్వసంభాతుల రస నోధీక్షలారా! మహారాష్ట్ర రాజ్యమును మీ రిధరపై సుస్థిరముగ నెలకొల్పవలయురేనని, వెనుకటి మీవీరపితృపూతరక్తంబు మీరక్తనాడుల కేటికిని ప్రవహించునని, సాటివీరసైన్యంబుతోటిలో మీరు తలెత్తి తిరుగవలయురేనని, మీకాంతలను శత్రులవారి బడకుండ మీరుగావలయురేనని, నేటినుర్యుడ ప్రపంచక మునుపె విజయలక్ష్మిని నైకొనుడ!

(రోషవారా)

రాధాకృష్ణులు పురాణప్రసిద్ధలే సందేహములేదు. పాత్రబాహుళ్యాన్ని పట్టి అలాటి నాయకత్వాలు సంక్రమిస్తాయో, ఇంకేమైనా విశేషాలు తదర్థాన్ని కలిగిస్తాయో, అని మొదటిసందేహం. బుద్ధి పోయినంతవఱకు మొదటికారణంగా నాయికానాయకులు ఏర్పడడానికి అవకాశంలేదని గట్టిగా చెబుతాను. ఇక రెండోవిధంగా ఆలోచిస్తే ఈ నాటక రాధాకృష్ణులయందు వివిధమైన విశేషాలు కూడా కనబడవంటూను. ఇంకా ఏమంటానంటే దృఢానురాగకావ్యంచేత తన నాథుడగు శ్రీకృష్ణుని కేవల శృంగారసుందర పురుషునిగా భావించే సత్య భావయొక్క భావస్వరూపం ఈ నాటక ద్వితీయాంకము మొలకెత్తి తృతీయాంకమునండి రాధాభక్తి స్వభావసందర్భ కారణంగా చిగిస్తూ ఆపైన క్రమక్రమంగా భక్తియోగోన్ముఖంగా పుష్పిస్తూ చివరకు సారవోపదేశపూర్వకంగా భక్తిఫలభాజన వైషణ్య కథాఫలితార్థము ఏర్పడుతూ ఉంది. ఆయాపంగా ఏర్పడే కావ్యభంగం సత్యాదేవి సంక్రమిస్తూఉంది. ఈకారణాల్ని పట్టి కవిగారు ఉద్దేశించినదానికి భిన్నంగా సత్యభామ

నాయిక అనబడాల్సి వస్తూఉంది. రాధమాత్రం నాయిక! అనడానికి వీలులేకుండాఉంది. విశేషించి ఈ నాటకాన్ని సత్య గర్వభంగంఅంటే బాగుంటుందేమోఅని తోస్తుంది.

నాటకంలో భక్తిరసాన్ని ప్రధానముగా నిరూపించాలని సంకల్పించారు మన లక్ష్మీనరసింహారావుగారు. అలా ఆలోచించినా ప్రథమాంకంలోనే కృష్ణసాక్షాత్కారం అయిపోయింది ఆరాధాదేవికి. ఆకారణంచేత అవలీ రాధాప్రలాపకలాప మంతా నిరర్థక ఉన్నానవారాళిలో పడుతూఉండే అని అనిపిస్తూఉంది. అయితే భక్తిరత్నం అమూల్యగ్రంథా ఈ నాటకంలో నర్తించబడలేదంటున్నానని అనుకోకండి ఎంతమాత్రమీ ఈ నాటకం భక్తిరసాత్మకం అనడానికి ఈ రచన అనుగుణ్యంగా ఉంటుందా అనే నాసందేహం!

పాత్రాచిత్రాలు మనపానుగంటివారి కావ్యాల్లో చాలా తలక్రిందుగా కనిపిస్తాయి ఒకదృష్టితో చూచేవారికి. ఇంకొక విధంగా చూచేవారికి అదొక నవ్యకవిత్వావిశేషంగా అనుపడుతుంది. అలా కాకపోతే శ్రీకృష్ణసంతవానికి ఇల్లాలైన సత్య భామ కారదునితో "వస్త్రాపహరణసంబంధము చెప్ప మరచితివేమి" ప్రభృతి తృతీయాంకమున రాధను చూచి "చూచితివా నాకాంతుడిప్పుడు ఎక్కడ ఉన్నాడో; ఇక ఈతని నా ప్రక్కనుండి ఎన్నడును వేరుచేయకును; చేసినయెడల ననుభవంపగలవునుమా" అని సూక్ష్మవర్ణనము చూపిన సంకుచిత భావాలూ చేసిన అల్లర్లూ, అడిగి ఆనందభర్తప్రలాపాలూ మొదలైనవాటినిబట్టి ఇంత గయ్యాళి, ఇంతరాకాసి ఇంకోడ ఎవరైనా ఉంటారా అనిపిస్తుంది.

ఇంకా శ్రీకృష్ణుని ప్రేమల్లోని బాలకృష్ణవేషంలో ఉన్నవానికి భిన్నమైనవానిగా భావించి రాధాదేవి తృణించి నప్పుడు శ్రీకృష్ణుడు కారదునిచేత ఇప్పట్టున రాధనుకోభాషం ఏమై ఉంటుందని అడగగా వేడకచెలికాడైనకారదుడు "ఏమందీ మొవ్వవంకాయలో ఉన్నరుచి ముడుచువంకాయలో ఉంటుందటయ్యా" అని అంటాడు. ఈవాక్యంలోని జౌచిత్యాన్ని చూచి ఏమనుకోవాలియనం. అనంతగా ఉంటాయి ఇలాటి వాక్యాలు వీరి కావ్యాల్లో సర్వసాధారణంగాను. వాటిని అలా ఉంచి తరువాత విషయాల్ని ఆలోచిద్దాం.

సత్యాగర్వభంగాన్ని ప్రధానంగా ప్రకటించే ఈ నాటకంలో రాధాసంబంధం నిజంగా అతికించినట్లు కనిపిస్తూఉంది. ఇందుకు సాక్ష్యమేమంటారా ఆ కడనభాగాన్ని అంతా తీసికి ఒక్క రాధాపాత్రభాగాన్ని విడదీసిచూడండి కలిసిఉన్నప్పటికంటే విడదీసినప్పుడు ఏమైనా భేదంకనిపిస్తుందేమో? అంటే రాధపాత్రనూ, ఆ పాత్రాన్ని తీసేసినా ఈ నాటకం అడ్డానికి వీలుగా ఉంటుందని నాఉద్దేశము, కవిగారు రాధాభక్తిస్వరూపాన్ని ముఖ్యంగా తెలపాలనే ఈ నాటకం వ్రాశారు. అయితే సత్యాగర్వభంగం, భక్తియోగోపదేశం, ఆ ప్రయత్నంగా జరపడామంటాను ఇందులోను.

కాళ్లకూరివారి కావ్యాలు.

ము॥ రా॥ రా॥ కాళ్లకూరి సాంబశివరావుగారు ఒక శ్రాత్రపందా త్రోక్కారు. ప్రాచీనుల నాటకాదిలక్షణాల్ని పూర్తిగావదలి పెట్టుకుందానూ, సర్వసామాన్యమైన నాటకం అనేపేరు పెట్టుకుందానూ, రంగరాయకవనసమవాకారము అంటూ ఒకరూపకాన్ని ప్రకటించారు. ఇది చాలాకాలం నాటక రంగాల్ని ఏలింది. పతనాలయాల్లోకూడా ఘరపతిని సంపాదించింది. చదవడానికి అడ్డానికి మనోహరంగా ఉండేదని ఈ పైవిషయాలు తప్పకుండా చెబుతాయి.

అయినప్పటికీ సమవాకారలక్షణాల్ని పాత్రలు చూడగలరు. ఆలక్షణాల్ని యథావిధిగా ఈ సమవాకారం అనుసరిస్తూఉందా అనిసందేహం. అయితే అలాఅనుసరించాల్సిన పని లేదనికూడా చెప్పారు లక్షణజ్ఞులు. "ఏమిమ్ అంగానామ్ సన్నివేశనమ్ సతుకేవలయా శాస్త్రస్థితిసంపాదనేష్యయ్య" అనేవాక్యం పైఉద్దేశాన్ని బలపరుస్తుంది. ఈ విధంగానే ఈ రూపకంలో కనిపించినంతవఱకు లక్షణాలుగా ఉండేన్నీ రసద్యోతకాలుగా ఎన్నుకొనడవలసి ఉంటాయి.

ఇందలి కథ విజయనగరమహారాజులవారికీ, బొబ్బిలి వారికీ సంబంధించింది. చరిత్ర సిద్ధమైంది. ఇంకా పరస్పరవిజయోత్సాహాలైనపలుపురు నాయకులకు చెందింది. వీరరసప్రధానమైంది. కావ్యాగ్ధనూచన, మొదలైనవానితో ప్రస్తావన కూడా హృద్యంగా ఉంటుంది. కథాసంవిధానం అంతా ప్రవేశకాది పురస్కృతాలైన 'అంకైస్త్రి' భిల్లి అన్నట్టుగా చేయబడిఉంది. పాత్రులు, ఆరభిటి, పృథ్విధాలు స్పష్టంగానూ, భారతీయ ప్రభుత్వంగానూ దృష్టాచరమాత్రా ఉంటాయి. వైదర్భి, గౌడి, పాంచాలి, లాటి, మొదలైన రీతులకూడా అను సంధింపబడ్డాయి ఆ రచనలో.

వైరావలంబితప్రవాదముతో బహుదీనంగా ఎన్నడు పగసాధింప గలుగుదునా అని తలపానే ప్రతివాదులకుడైన విజయరామరాజునకు రంగారాయాభివృద్ధి నాలాపాలుచేసే బ్రాహ్మణులమూలంగా కావ్యబీజ స్వరూపమైన ఉత్సాహసాయి రసోచితంగా వీర్వడుతూ ఉంది. తనదగ్గర ప్రకృతి భర్తాలైన కార్యారంభం, ప్రయత్నం, ప్రాప్త్యాన, నియతాప్తి, ఫలయోగం, ఫలసిద్ధి అనబడే క్రమక్రమంగా వీర్వడుతూఉన్నాయి. ఈ సమవాకార కల్పనావిధానంలో ఇంకా జటాబుడి సందర్భములంగా పరామల వృద్ధయాల్లో మొలకెత్తిన బిడ్డలొచ్చి విద్యేనందర్లం అనేది కావ్య భావిస్తీర్థానికి బింద్యాక్రయంగా ఉంటుంది. ముఖ్యతముఖ గర్భావసం చూరములనబడే సందర్భా లాకనాలును సమవాకార లక్షణాను గుణ్యంగానూ, సమయోచితంగానూ కొద్దికొద్దిగా స్ఫురిస్తూ ఉంటాయి. ఇంతకంటే ఏంకావాలి ఇది లక్షణయక్రమైన సమవాకారము అనడానికి కవిత్వంపూడా చాలవలెను గుంభనగా ఉంటుంది. అలా ఉండడమే మఱికొంత రసస్వరూపానికి మార్గంగా కనిపిస్తుంది. భావభేదాల్ని విరంత పాటించలేదు. అది బిచ్చికం కదా!

దోమలమాట కేంలేండి! "తప్పులులేనట్టివాడు దైవం తెలుడి" అన్నారు. వీరూ కత్తులూ కత్తల్లో యుద్ధాల్ని ప్రవర్తించారు రంగం మీద. కొందర్ని చంపించారుకూడాను. ఆ యుద్ధాల్లో మేచ్చాడి నైసికలూ, అధికారులూ స్వచ్ఛమైన పద్యాలనూ, గద్యాలనూ ప్రసంగిస్తూ ఉంటే ఏమిటో కష్టంగానే ఉంటుంది వినేవారికి. కేవలం అహమహమి కలాపాల్తో నూడిన ఆ వీరప్రసంగాల్లోనూ, పద్యాలలోనూ కొన్ని విధానకంగా దొడ్లతాయి మట్టి వర్ణనలూ తెన్నైనాను. అయితే ఇవన్నీ మన సాంబోవరావుగారు చూపిన లక్షణానే కాల్చిన నలుసులుగానే ఉంటాయి గనుక పదిలేద్దాం కొంత భావాలేగాను.

“చింతామణి” ప్రకరణము

శీల శీల కాళ్ల కూరి నారాయణరావుగారిచే వ్రాయబడింది “చింతామణి” అనే ప్రకరణం. వీరికవిత్వం సర్వసాధారణమైన సరళశబ్దాలతోనూ, అలంకారాలతోనూ, మధుగానూ సలక్షణంగాను ఉంటుంది, వీరి కావ్యాలు చాలా ఉన్నాయి. అవన్నీ వ్రాసినదాన్నే వ్రాయడం అనేపదవిలో ఉండవు. సర్వవిధాలా కాలానికి తగి ఉంటాయి. సాంఘికనైతికాది వివిధ భర్తాల్ని బోధిస్తూ దేశాభివృద్ధికి చాలావిధాల సహాయపడుతూ ఉంటాయి. మధునీన, పరిమిత్రయం అనే రూపకాలు కూడా వ్యాప్తిలోకి వచ్చాయి

ప్రకరణం నాటకం తర్వాత చెప్పతగిన రూపకంగా ఉంటుంది. ఎవరో ఒకపాటి చరిత్రప్రసిద్ధులైన అమాత్య విప్రవణిజనులాలకు చెందినవారిని పురస్కరించుకొని నీతిబోధకమైన విధంగా కథను కల్పించుకోవడం, ఒక కులస్త్రీ లేక వేళ్ళ లేక ఉభయము నాయికలుగా ఉండడం దీని ప్రధానలక్షణాలుగా ఉంటాయి సంస్కృతభాషలో మృచ్ఛకటిక అనబడే ప్రకరణం కూడ్రమనిచేత ఎన్నడో వ్రాయబడింది. తెలుగులో దాన్ని మన తిరుపతికపుట బహుసమర్థంగానూ, రసవంతంగానూ పరివర్తించారు. ఇంకా ముగ్ధా రామి చిలకపాటి వేంకటరామాచార్యగారు కావీదాసు ప్రకరణం అంటూ ఒకదాన్ని ఈ ఊకే తెలుగులో ప్రకటించారు. మన నారాయణరావుగారి చింతామణి ప్రకరణం ప్రభుమాంధ్ర ప్రకరణంమాత్రం కాదంటాను.

శ్రీ కృష్ణ కర్ణామృత గ్రంథకారుడగు లీలామకయోగిం ద్రుని “శ్రీ చింతామణియతు సోమగిరి గురుశ్చ శిష్యునకు శ్చ భగవాన్ శిషిపింధుమితి” అనే శ్లోకాన్ని పురస్కరించుకొని ఇతివృత్తాన్ని బహుసమంజసంగానూ, ప్రయోగయోగ్యంగానూ కల్పించుకున్నారు మన నారాయణ రావు కవిగారు. మఱిన్ని పాల్గొనకుండా స్ఫుష్టించారు సందర్భాచితంగాను. ఆముఖమే నాటకానికి అనేదానికి తగినట్లు నాందీప్రస్తాన నాలు కనిపిస్తాయి. కాంతిరసం ప్రధానంగా ఉంటుంది. తన ప్రసోచిత శుభసాంప్రదాయాల్లో చింతామణి దివ్యమధురము ప్రజ్ఞాశిష్యుడంటారు. “పంచాంకమే వీరదశమే దశాంకమే నాటకమే పరమం” అనడంచేత నాటకమల్యమైన ఈ ప్రకరణాన్ని పని అంకాల్లో నడిపారారు. అన్ని పాల్గొనూ లోకప్రపంచానికి చెందినవిగా దోష్టతకమాతాయి. ఇందులో పద్యాలు మాడు సంతలు ముఖ్యంగా కంఠం చేసుకోతగి ఉంటాయి. వేళ్ళ వృత్తి నిరసనాన్ని కోరి వ్రాయబడిన ఈ ప్రకరణం సర్వవిధాలా కావ్యకయాన్ని నెరవేరుస్తూఉంది అనడానికి సంజేహంలేదు.

ముత్రరాజునారి కావ్యాలు

శీల శీల ముత్రరాజు ముత్తారావుసంతులు యమ్. ఏ. గారు ఆంధ్రంలో చేసిన కృషిఫలితంగా వ్రాయబడిన నాటకాలాక అయిదాటునలూ వ్రాతప్రతుల్లో ఉన్నాయి. ప్రపంచచరిత్రాన్ని ఆంగ్లభాషలో రుద్రముట్టా చదివారు వీరు. చారిత్రక గాథల్ని కొన్నిటిని తీసుకొని దేశోపయోగంగా ఉండేట్లు రూపకాల్ని ఎన్నిటినినూ స్ఫుష్టించడానికి చాలా ఉత్సాహంకొని ఉండేవారు. అందులో ప్రొందవ మహాభక్తును

ల్ని ప్రసన్న పజులనే సంకల్పం వీరి సమృద్ధయార్థనంలోనుంచి ఉబుకుతూఉండేది ఎప్పుడూను. తదనుగుణంగా రాజ్యశ్రీ, మార్యాభ్యుదయం, భద్రతక్రమ మొదలైనవానిని వ్రాశారు. రాజ్యశ్రీ అనబడేది తన రచనావైదగ్ధ్యాన్ని ప్రకటించి పండితులచేత పారితోషికాన్ని కూడా పడసింది. బండరులో ఒకప్పుడు కొన్ని నాటకాలాడి ఆంధ్రరానమైన “చిత్రకళా భివర్ధనీ సంఘం” చాలా దేశాల్లోపూడా ఆడింది ఆయాపకాన్ని. అప్పుడు అందులో నాట్యోద్యోగాన్ని చేస్తూఉన్నవా రందఱు రాజ్య శ్రీప్రదర్శనంలో వేమలువేళారు ఒక్క మన బ్రహ్మశ్రీ హరి నాగభూషణం లి. ఏ. గారుతప్ప. కడమ నాటకాలు ప్రదర్శింప బడేలోపున ఆ సమాజమే ఆంధ్రరానమే పోయింది. ఇంతలో ముత్తారావు పంతులుగారు మాడా స్వర్గస్తులైనారు. ఆ రూపకాలూ ఇంకా మఱికొన్ని ఆలాటి రూపకాలూ వ్రాతప్రతులుగానే ఉండిపోయాయి ముగింప బడకుండాను. ప్రస్తుతం ముద్రింపబడి ఆశేష సమాచారచేత ఆంగ్లదేశము దంతలా ఆదరింప బడుతూ ఉన్నది ఒక్క “శ్రీకృష్ణతులాభార నాటకం” మాత్రమే.

సత్యభామ నారదునకు శ్రీకృష్ణుడి దానంజేసి తిరిగి కొనుక్కున్న విషయం ఒక విధంగా పురాణసిద్ధమైందే. తులాభారం అనే వాక్యంపూడా వ్యవహారంలో ఉన్నదే. బండరులో ఒకప్పుడు ఒక కవిగారిచేత వ్రాయబడిన తులాభార నాటకం ఒకానొక కంపెనీ వారిచేత అడబడుగా మన ముత్తారావు పంతులుగారికి ఆ కథను తిరిగి వ్రాయాల్సివే సంకల్పం కలిగింది. వెంటనే లెండు మూడు దినాల్లో పద్యాలు మినహా గ్రంథాన్ని అంతా పూర్తిచేసి నాటక చదివి వినిపించారు కూడాను. దీన్నిబట్టి వస్తువు, దానికివచ్చిన నాటకత్వం అనేవానికి వీరే ప్రథమంగా కారకులు కారని మాత్రం చెబుతాను.

కథామాచన, ఋతుసర్వనం, మొదలైన లక్షణాలతో నూడిన పుస్తావన వీరదీ వ్రాయబడ లేదు. యత్నించిత్ నాయక పరంగానూ, ఆశీర్వాద పురస్కరంగానూ ఉండే ఒక్క నాదీవాదం మాత్రం వేళారు ఒక్క పద్యంలో మొట్టమొదట. సత్యావృష్టుల పరివహారావసర మందలి ప్రణయభావకాల్లో కొంచెం హాస్యం, సత్యావిశాపల్లో కొంచెం కరుణ, రుక్మిణీ ప్రవేశంతో కొంచెం భక్తితోలకరిస్తూ ఉంటాయి ఆక్కడక్కడ. రుక్మిణీ జన్మదినోత్సవం, నారదుడు కృష్ణుని వీధుల్లోఅమ్మకం సత్య పరుగులీడడం, సపత్నీలూ, యూవపులూ మొదలైనవారు ఎత్తిపాడుపులు పాడవడం మొదలైన సందర్భాలు మన పంతులుగారిచే స్ఫుష్టించబడిన ప్రధానాంశాలుగా ఉంటాయి. సత్యా రుక్మిణుల సహజ భావభేదాలు సరసంగా చిత్రింపబడ్డాయి. నారద సంబంధం జీవప్రాయంగా ఉంటుంది. మధుగా మాడంకాల్లో మూర్తిభిన్నతా ఉంటుంది కథ అంతాను. అడే వారికి కూడా అయిదాటు వేమలతో పని వెళ్ళబాటిపోతూ ఉంటుంది చులాగ్గాను.

సంతయాశాలు చాలా ఉన్నాయి ఇందులోపూడాను. ఎక్కడో ఏ చివరకంటానో తప్ప ఆద్యంతం సత్యా రుక్మిణీ మానం, తదనుగులన ప్రయత్నంతోనూడిన కథాంశమే స్ఫులంగా కనిపిస్తూ ఉంటుంది. ఈ కారణంచేతనూ తులాభారంవిషయం నాటకాంశం కాదనిన ఆర్హత లేదనకుల చేతనూ, కావ్య ఫల ప్రాప్తిచేతనూ సత్యాగర్వభంగంనూనుంచి చే నామకరణం సమంజసంగా ఉంటుందేమోఅని అనిపిస్తుంది. ఏవో ఆక్కడక్కడ తొలకరించే చిల్లర రచనలు తప్ప ప్రధానంగా వీరసం కనిపించుచేమా అని అనిపిస్తుంది. ఇందులో ఉండే పద్యాలు ముత్తారావిక మాడుమంతులు బహుదీవారి కావ్యాల్లోనెర గద్యభావాల్నే పునరుక్తిగా ప్రకటిస్తూ ఉన్నట్లు కనిపిస్తుంది. అన్నిటికంటే పెద్ద సంజేహం ఏమంటే దక్షిణనాయకుడైన శ్రీ కృష్ణుడు ప్రణయ మాధ్యమము సత్యాదేవిని ఏ ఆంతఃపురంములోనో ఏ రూపంగానో భక్తి పరతంత్రముగా చేయలేక పోయేనా అని అనిపిస్తుంది. ఇంకా పాప మా అలల సుతానే కాకుండా నారదునిపూడా సహాయం చేసుకొని వీధుల వెంట తిప్పుడం నలుగురిచేత నానుకుంటులు అనిపించడం మొదలైన కష్టాల్లో పెట్టడం భావ్యమేనా అని విస్తుంది. ఏవో ఉంటూ ఉంటాయి ఇలాగే ఎన్నిఉన్నా ఈ నాటకం అడుతూ ఉంటేమాత్రం చాలా చూడతగిఉంటుంది.

బలిజేషల్లివారి కావ్యాలు

నాట్యోద్యోగంవల్ల నటులకు చాలా అనర్థకాలు కలుగుతాయి అని అనుకునేవారు మన బలిజేషల్లి లక్ష్మీకాంత కవిగారికి అలసిడిన కవితా సంపత్తిని చూచి తన ఆభిప్రాయాల్ని మార్చుకుంటారనుకుంటాను. గుంటూరు హిందూ థియేటరులో వీరు బాలవేమలు వేసేబప్పుడు ఉండే స్థితిని ఇప్పటికికవిరాస్థితిని వాస్తవిక మతకాంతంగా కనిపిస్తుంది భేదం యెంతైనాను. కవిత్వంలోనేకాదు, సంగీతంలోపూడా మంచి అనుభవాన్ని కలిగి కావ్య సన్నిహితంగా పాడే ప్రాధిని సంపాదించారు. సంగీత సాహిత్యాల్లో ఉండే సమాన స్వాతంత్ర్యాన్ని సమ్మేళన సాధనాన్ని ప్రకటించే భారాసార్యమే వీరి కవిత్వానికి కలిగిన పెద్ద పరపతి కారణంగా ఉంటుంది.

లక్ష్మీకాంత కవిగారు స్వయంగానూ అన్యంగానూఎన్నో విధాల కష్టించి భావా సౌందర్యాన్ని లక్షింపకలిగారు. సంస్కృత కావ్యాల్ని పూడాచాలానలకు అనుభవించే శక్తి సంపాదించారు. కొంచెం తెలుగువాళ్ళకరణం ఆలాగే కొంచెం చందస్సు, అలంకారం, సహసం, మొదలైన శాస్త్రాని శాల్ని సంపాదించి క్రమక్రమంగా ఘనీభవించుకున్నారు. వీరచే సంస్కృతంలో మంచి తెలుగులోకి పరివర్తించబడిన శివానందలహరి, ఉత్తర రాఘవం, అనే కావ్యాలు ఆ సత్యాన్ని తెలుపుతూ ఉంటాయి. వీరు ప్రకటించిన బుద్ధిమతీవిలాసం ఒకప్పుడు చాలాసమాజాల చే అడబడుతూ ఉండేది. సాత్రాజితుం అనేదిపూడా అందులో సగం ప్రచారాన్ని గలిగి ఉండేది. అన్నిటికంటే వీరి హరిశ్చంద్రయం ఇప్పటికీ ఎడతెగని ప్రచారాన్ని కలిగి ఉంటూ ఉంది.

హరిశ్చంద్రకథ పాటిన కవి పతంకుడైన శంకర కవిచేత బ్రాహ్మకావ్యరూపంలో ఎన్నడో చెప్పబడిఉంది. దాన్ని పురస్కరించుకొని ఎందఱెందఱో వ్రాసారు నాటకాలూగా కూడాను. ఆ అన్నిటిలో కందుకూరివారి హరిశ్చంద్ర ఆవృత్త అడబడుతూ ఉండేది. మన లక్ష్మీకాంత కవిగారి హరిశ్చంద్రయం తల యెత్తికరత్యత కథను హరిశ్చంద్రయం కనిపించుకుండా పోయాయి. దీనికి కారణం ఉందిలేండి. వీరి పద్యకవిత్వం విశేషంపూర్వం పిన్నలూ పెద్దలూ కూడా చెప్పబడ నిక్కిలి తీపిని కలిగిస్తుంది. చూడుమాల పదాలు ఉండవు. పక్కగమనాలు ఉండవు. గభీరభావాలు ఉండవు. ఆర్థం అందిపుచ్చుకున్నట్లు ఉంటుంది ఏది పట్టాఉన్నాను, విశేషంగా అందటికి ఆగ్గంబోతుంది ఆ కవిత్వం. వల్లించ తలచుకున్నవారిని అట్టే ఆయాసపెట్టవు ఆగద్యాలైనాను. ఇంకేంకావాలి చెప్పండి రంగరాజ్యాన్ని ఏలడానికి!

మామూలాచారాలకు భిన్నం లేకుండా నాందీప్రసానాలు ఉంటాయి. అవి ఎంతవరకు లక్షణయక్రంగా ఉంటాయి అన్న విషయం అలాఉంచండి. తదితర నాటకలక్షణాలన్నిటితో పాటుగా. “మట్టి పాత్రాచిత్యాల్లో” అని ఆడుకుంటారు కావోల. ఆ విశిష్ట విశ్వామిత్రుల బహుళ సీకపట్ల ప్రసంగాలూ, ఆ నక్షత్రకుని పరమానందయ్య శిష్యత్వాలూ, ఆ హరిశ్చంద్రుని కడుపుకోత దుఃఖాలూ ఎన్ని అని చెప్పకుంటారు! నాతరమా మట్టి వాని నన్నిటిని వివరించడానికి; ఎవోకథను తప్పకుండా వీకరువు పెడుతుంది ఈ హరిశ్చంద్రయం. ఇతర హరిశ్చంద్ర నాటకాల్ని అన్నిటిని చూచే అనసరాన్ని తొలగిస్తుంది ఈ హరిశ్చంద్రయం. పాడగలవారికి ఎన్ని పద్యాల్ని అయినా అందిస్తుంది ఈ హరిశ్చంద్రయం. అభినయించేవారిని అట్టే ఆయాస పెట్టకుండా అనుసరిస్తూ ఉంటుంది ఈ హరిశ్చంద్రయం. ఇవన్నీ వాగానే ఉన్నాయికాని ఉదాత్తనా మునుడకు హరిశ్చంద్రయం ‘మగలనూరుకనిచ్చి తెగి అంటుకొండకై తారామకులలల తాళుకై అనే పద్యపాదాన్ని పఠించేబప్పుడు ఉండే బౌచిత్యాన్నేనా ముఖ్యంగా వివరించాల్సి ఉంటుంది ఈ హరిశ్చంద్రయం.

కలగలపు కావ్యాలు

ఎన్నెన్నో నాటకాలు బహులదేవుతూ ఉన్నాయి ప్రతిరోజూనూ. నాటిసన్నిటిని నాతరంకాదుగదా బ్రహ్మదేవుని తరమైనా కాదు వివరించడానికి. ఎవరో ఒకకవిగారు పలుకుబడిలో ఏ నటుల్లో ఆశ్రయించడం, ఆ రూపంగా అది రంగానికి రావడం నానాపద్ధతుల్లో ముగ్గున ఉన్న మూడుఉద్దేశాల్ని వెళ్ళగ్రుక్కతూ ఉండే ఆ పద్యాల్ని, ప్రసంగాల్ని, ఇంకా ఆ పాల్గొ పాటల్ని, పటాల్లోపాల్గొ చూచి మన వారి చాలామంది గుమ్మెపోతూ ఉండడం, కవిగారికి కావాల్సి నన్ని కావ్యాలు అమ్ముకుపోతూ ఉండడం, మొదలైన లక్షణాలకు పాత్రాలుగా ఉండే కావ్యాలు చాలా కనిపిస్తూ ఉంటాయి. ప్రత్యేక శ్రీ కర్ణా వేషుడనాకే తగిల్చి, విశేషాలు ఏకే ఉండవుగనుక కొద్దిగా కలగలపి చెబుతాను చేత నయివంతకనకు.

నావిక్రి నాటకం

వైశవాద బాలభారతి నాశ్రయించుకొన్న బ్రహ్మశ్రీ శ్రీరామల సచ్చిదానంద శాస్త్రిగారి నావిక్రి మొట్టమొదటగా చెప్పాల్సి ఉంటుంది. రాజాశ్రయంవల్ల ఎన్నెన్ని లాభాలు కలగడానికి అవకాశం ఉంటుందో వాటిని అన్నిటిని అనుభవించింది. ఈ మనశాస్త్రిగారి నావిక్రి. సుప్రసిద్ధ చిత్రకారులైన ఆ చాపల రాజాగారి దివ్యాంబర వృక్షేమలంకారాల్లో, ఆ పాటలూ పాల్గొనాల చుకుళ్ళలో, ఆ రామానుజంగారి రమణీయమహాకృష్ణీ నానామకరణంలో, ఆ బగ్గన్నగారి తటలా బందోబస్తులో, ఆ నర్మ నాగరిక నటభూమిలైన ఎడవల్లి సత్యవంతుని నాడిగ్రహించి, పండితపరంగా భభలో పాన్సర్లించే ఆ సంచలన అంతః కలంగా నావిక్రి చేసుకున్న పూర్వపుణ్యంచేత కాకపోలే ఎలా సంభవిస్తుందో చెప్పండి!

(శ్రీ) సనాతనగ్రంథమాల మేనేజరు,
సినాతనాశ్రమము; కాపపోస్టువిజ్ఞా కొల్లూరు(గుంటూరు)జి

స్థానిక వార్తలు

గంజాం మండల ద్వితీయ బ్రహ్మసమాజం
సావేశము:—గంజాం మండల ద్వితీయ బ్రహ్మసమాజం
గవేశము యీనెల 28, 29 తేదీలందు సుర్రాపట్టణమందలి
తపావన మందిరమున జరుగును.

ఆవడి ఆరోగ్య ఆశ్రమము:—ఆవడి ఆరోగ్య
శిక్షణాసంస్థానము గాను వోక్ తాలూకా బోర్డు వారు
జూన్ 15 రూపు, విరాళమును డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు కృత
తో అంగీకరించినట్లు తెలుపుచున్నారు.

బ్రహ్మసమాజపు ఆచారము ననుసరించి వివా
హము:—బ్రహ్మసమాజం ఆచారముల ననుసరించి రాజోపు
ర తేదీన ఆదివారము సాయంకాలము 5 గం॥ సుర్రాపట్టణ
తపావన మందిరమున శ్రీమతి సుమతిరెడ్డికి శ్రీమన్
రాజాగారి వివాహము జరుగును.

గిట్టపును మెక్కానో క్లబ్బు వారి కోత్నవము:—
గిట్టపును మెక్కానో క్లబ్బుయొక్క ప్రధమ వార్షిక
రేపు 25 వ తేదీన సాయంకాలము 5 గం॥ ఆదియప్పవా
క వీధిలోనుండు ప్రాగ్రెసవు యూనియన్ స్కూలులో
జరుగును. అట్లూ పాపాబ్ బ్రోకారిగారు యం. యే.
ఆర్. టి. యం. ఆర్. ఏ. యస్. అధ్యక్షత వహించుటకు
యతో అంగీకరించుచున్నారు.

రాకపోకలు:—శ్రీయత స్వస్థతరు రావు గారు
యం. యే. ఆర్. ఏ. నేటి ఉదయము కాలిక్టేటునుండి మద్రాసు
బయలి.

తెస్టేమెంటు కరనల్ కామిరాన్ గారు కారాగృహముల
కస్టోడియన్ జనరలు కలకత్తానుండి నేటిఉదయమునకు మద్రా
సు వచ్చిరి.

శ్రీయత వి. వి. గిరిగారు నిన్న రాత్రి బళ్లారికిని, న్యాయ
సంక కృష్ణయ్యగారు పాలనూరుకు వెళ్లిరి.

చెన్నై పరిపాలన వేడుకలు

28 వ ప్రదర్శన ప్రారంభోత్సవము

శ్రీ టి. యం. జేమ్సునతిగారిచే గావించబడుట
చెన్నై పరిపాలన వేడుకల సందర్భమున దక్షిణభారత
వ్యాపారమండలమునా రేపాల్డుజేసిన ప్రదర్శన ప్రారంభోత్స
వము నేటి ఉదయము 9 గంటలకు శ్రీమతి యి. జేమ్సునతిగా
రిచే గావించబడును. గౌ॥ సర్. టి. యి. నాయుడు, ఏ. రామ
స్వామియ్యదీయారు, డి॥ బి॥ గోపతి నారాయణస్వామిశెట్టి,
డి॥ బి॥ జె. వెంకట నారాయణస్వామియ్యుడు, గణేశరంగయ్యవా
య్యుడు, కె. శ్రీరామయ్యనాయుడు, యస్. రంగస్వామి
అయ్యంగారు, యస్. యి. జేమ్సునతిగారియొక్క పెక్కుమంది
సభ్యులు హాజరైరి.

సర్. టి. యి. నాయుడుగారు శ్రీ జేమ్సునతిగారిని
పార్కు వేడుకలు, ప్రదర్శనముయొక్క ప్రారంభోత్సవము
గావించవలసినదిగ కోరిరి.

పిదప శ్రీ జేమ్సునతిగారు ప్రదర్శనమునుగూర్చి ముచ్చ
టిం చుచు, ప్రదర్శనను వివిధములగు
వస్తువులు ప్రేక్షకులకిం పగు నట్లు ఆమె రుచి
యొన్నవనియు, ప్రదర్శన మన్నివిధముల ఆకర్షణీయమై యుండు
చున్నదనియు, ప్రదర్శనము జయప్రదముగ నిర్వహింపబడవలె
నని ఆశించుచున్నామనియు పలికిరి.

పిదప కార్యదర్శులు ప్రధాన అధిక్షులను ప్రవచనాలం
కృతులు గావించిరి. ఆనంతరము ఉపాధ్యక్షులందు అధిక్షు
త్వము పొల్లిరి.

ప్రదర్శనము
ఈసంవత్సరము ప్రదర్శనమునకు రాష్ట్రపతిపతి పలు
తావులనుండి అనేకులు పాల్గొనుటకు పలుతెరంగలను వస్తు
జాలములను గొని తెచ్చిరి. మామూలు వలెనే ప్రదర్శనమునకు
చక్కని ఏర్పాట్లు గావించబడినవి. ప్రభుత్వ పాల్గొనుటకాభి
వారు వీటినితోడు పంపుట, రంగ్రహములుజేయు మరలు, మొద
లగు యంత్రముల నన్నిటిని ప్రదర్శించుచున్నారు.

స్వదేశీ పరిశ్రమలు

స్వదేశీ పరిశ్రమలందు ముఖ్యముగ చిత్తూరు “టాయిలే
నో మాన్యు ఫ్యాక్టరీంగ్ కంపెనీవారి” పరిమళ ద్రవ్యములును,
“కంగుండి ఇంజనీరింగ్ వర్క్స్” వారి స్వచ్ఛంద గుడ్డలకము
లు, చందనతైలములు అగ్రస్థానమువహించి యున్నవి.
చిత్తూరు వారిచే తయారు చేయబడిన తలనూనెలు, గ్లిసరినూనెలు
సుగంధపాదములు, తదితర పరిశ్రమద్రవ్యములును, నాటకములు
సినిమాలందు వేషములు వేయువారి కుపకరించెడి పలువిధ
సామానులను విదేశీయములగు సమస్త కలకత్తానుండి తీసి
పోక, కొన్నిట వానికంటె శ్రేష్ఠతములై యున్నవి. ఈవస్తు
వుల నింత శ్రేష్ఠముగ తయారుజేయువారిలో నీరాష్ట్రమున
చిత్తూరువాళే ప్రథములు. వీరు స్వదేశీయభిమానముగల దేశీయు
లెల్లర ప్రోత్సాహమున కర్హులు.

కుప్పం కంగుండి పాల్గొను కంపెనీవారు సుందరమును
నాణ్యములైన పరుపులు, తలగడలు, కుండ్లు, తదితర నేతపస్త్ర
ములు ప్రదర్శించిరి. ఇవిగాక చందనతైలము, లవంగ తైలముమొద
లైన పరిమళ యంత్రములను వివిధవిధముల ప్రదర్శించిరి.
గాడ్ రాజ్ కంపెనీ సభ్యులు, మైసూరు సభ్యులు, స్వదేశీపరి
శ్రమలలో ప్రశ్నముగా జేర్చినవనియున్నవి.

ఇవిగాక యింకను ఆంగ్ల, తమిళ నాడు, మైసూరు ఆ
యిస్ట్రీక్ ప్రోత్సాహ పండిత టి. గోపాలాచార్యగారి శివావు
తాది బోధకులు, ధనలక్ష్మి అయ్యగారు, కానమారు ప్రిన్సు
వీరిని కంపెనీవారి వస్తువులు, రత్న కంపెనీవారి ఫ్యాబ్రి
కాపులు మొదలైన వస్తువులను పేర్కొని గలవు. ప్రదర్శన కాల
లన్నియు చక్కగా నలంకరింపబడి రమణీయముగా నున్నవి.
ప్రదర్శనము వెలుపలను చక్కని అలంకారములు గలవు. నేటి
నుండి వేడుకలు ప్రారంభమగును.

అడయూరు దివ్యజ్ఞాన సంఘ ఉపన్యాసములు:—

1. 25 వ తేదీన సాయంకాలము 5 గంటలకు రైల్వే
రెవెన్యూ సి. డబ్ల్యు లెక్చియర్ గారు రెండు వార్తలు “ఆధు
నికమును గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.
- (2) 26 వ తేదీన సాయంకాలము 5 గం. రైల్వే, రెవెన్యూ,
జె. వి. వెడ్డెపుట్టగారు దివ్యజ్ఞానము బహయుటగూర్చి ఉ
పన్యాసించెదరు.
- (3) 27 వ తేదీన సాయంకాలము 5 గం॥ జెన
రాజరామగారు “దివ్యజ్ఞానము - లాటెన్ అమెరికా” అను
విషయము గూర్చి ఉపన్యాసించెదరు.

క్రింది వానిలో నొకదానిని కొనుము

క్రిస్టమస్ మరియు నూతనసంవత్సరపు బహుమతులు

హిందూ దేశముందుండు మీ మిత్రుల కొరకు నేర్పడుచు కొనుదు

1. వివిధరంగులలో, చిత్రమైన పనులుతో నలంకరింపబడి, మారుటకు బహు యందముగ నుండి వివిధ కొలతలు కలిగి సంపూర్ణమై ఉన్నితో తయారుకాబడిన కంబళీలు	1 కి ధర రు 9/15 మొదలు రు 29/12 వరకు
2. హిందూ దేశమునందే సంపూర్ణమైన ఉన్నితో వివిధ కొలతలలో చిత్రవిచిత్రములు గల్గి నొకగను, చమ్మకముగ పనిచేయు కంబళీలును, రత్న కంబళీలును	1 కి ధర రు 2/12 మొదలు రు 7/15 వరకు
3. కాన్ఫూక్, ధారివాల్, బొంబాయి మిల్లులలో తయారుకాబడిన ఉన్ని తాలునలు అనేక కొలతలలో, వివిధరంగులలోను కలవు	1 కి ధర రు 3/8 మొదలు రు 16/15 వరకు
4. ఎక్కువ నన్నని తాలువలు ఫ్రెంచి జర్మనీ దేశములందు తయారుకాబడి అంచులయ చిత్రములు గల్గియు, లేకయు, మరి యితర రకము లనేకములు గలవు	1 కి ధర రు 6/12 మొదలు రు 18/8 వరకు
5. ప్రాచీన వైల్ తివాచీలు లేక నేలను కళ్ళట కువలొగించునవి. కొ: 3'x6'; 4'x7'; 6'x9' అందు 9'x9' చదరపు గజలము	1 కి ధర రు 4/12 మొదలు రు 5/15 వరకు

వ్యాపారస్తుల ధరలు ప్రత్యేకము.

టి. ఆర్. యన్. సామి.

(ఉన్ని బట్టల స్టోక్ గలవారును దక్షిణ హిందుదేశముందు చిల్లర పంపకదారులు)

2/74. గోదాన్ పేడి మద్రాసు.

తంతి అడ్రసు:—“వారిమేన్.” మద్రాసు.

వైస్రాయి రైలుబాంబు ప్రమాదము

పూర్తి వివరములు 300 గజముల దూరమునుండి మోటానొక్క ప్రేలుపుట

వత్రికాభిప్రాయము

డిల్లీ, డిసెం 23:—వైస్రాయిగారి పైచులు రైలుపై బాంబు పడుటనుగూర్చి యింకను విచారింపగ నిట్లు దలిసెను. వైస్రాయిగారు ప్రేమనువద్ద ఉదయం 7 1/2 గంటలకు యీ పని జరిగెను. ప్రస్తుతము పడిపోయిన ప్రాంతాన్ని కదురుగ రైల్వేలైన్పై ఇనుపకమ్మి ప్రక్కను రెండు బాంబులు కప్పియుంచబడెను. వాటికి ఎల్క్విక్ తీగ యొక్క తగిలించి 500 గజముల దూరమున నున్న ప్రాంతాన్ని పునాదివద్ద నుంచబడిన ఎల్క్విక్ బాటరీతో చేర్చబడెను. ఆ బాటరీకి మోటారుగలదు. తీగలు భూమిలో నగు పడసండ్ల నుంచబడెను. ఆమోటా నొక్కటవలన ఈ బాంబులు ప్రేరియుండును. అప్పుడు విచారింపగ బాంబులు ప్రేరించుట ని రైలువార్తము కొంతచేడెననియు స్త్రీ పరులు ఎగిరిపోయినవనియు తెలియుచున్నది. ఇ జను తరువాత నున్న మూడవపై ఘోషముల కుపయోగించునది చెడిపోయెను. తక్కిన పైపైల వక్రములు ఇనుపకమ్మిపోయినను ఆవల్లని సులభముగ చాటిపోయినవి. ఎలక్ట్రీక్ మిక్సిల్ అపాయము కలుగలేదు. చెడిపోయినబండి లోనున్న యురువులకు మాత్రము కొంచెముగాయములు కలుగుచే డిల్లీ చేరినవిన ఆస్పత్రిలో వేసిరి.

ఈవార్త డిల్లీ పురమున కంతటను కార్మికులవలె వ్యాపించెను. పోలీసువారు రైల్వేదొంగలు శ్రమపెరించుచున్నారు. ఈ యిన్నియు వైస్రాయిగారిపైనే యుద్ధింపబడియుండుననియు మోటానొక్కట కున్నవారు వైస్రాయిగారున్న రైలుపైపై ఏదో తెలియక ముందుగనే ప్రేల్మిరనియు పోలీసువారు అనుకొనుచున్నారు.

ఫలము

రైల్వేలైన్లంతయు బండి రాకముందునుండి పోలీసువారి కాపలాయుంచబడెను. కుట్రదారులు నిన్నరాత్రియే యీ బాంబులు తీగలు యేర్పాటు చేసియుండుదురు. బాటరీవద్దనుండి మోటానొక్కటానికి ఆంతిమారమున నుండుటచేతను మేధుముగ నుండుటచేతను రైలులయ నగపడకపోవచ్చును. మరియు కోట కును రైల్వేలైన్లకు మధ్య చెట్లు దట్టముగా గలవు. పోలీసువారు చెడిపోయిన రైల్వేలైన్ల పోలీసుదీనిరి. ఎల్క్విక్ బాటరీని తీగలను విడిచి నేరములు పారిపోయి. (ఆ. పే.)

వైస్రాయిగారికి ఎవరో చెప్పవరకు తెలియలేదు. డిల్లీ, డిసెం 23:—వైస్రాయిగారి యింటివద్ద కనుగొనగా, బాంబులు ప్రేరినపుడు చాలమంది వైస్రాయిరాకకు సంబంధించిన గుండ్లు ప్రేల్మిర యింకొనిననియు రైలు అమెరికా గ కడబవరకు బండిలోనివానికి ప్రమాదము తెలియలేదనియు వినిపిచెను. వైస్రాయిగారి మిలటరీ కార్యదర్శియగు కర్నల్ హార్వీగారు వచ్చి చెప్పవరకు వైస్రాయిగారికిగాని ఇన్స్పెక్టరు ప్రవీర్కేగాని ఈ ప్రమాదముగూర్చి తెలియలేదు. డిల్లీలో దిగిన బిరప వైస్రాయిగారు చెడిపోయినభాగము చూడబోయిరి.

కొన్ని వివరములు

బాంబుప్రేలుల హుయూను కోటవద్ద క్రొత్తబిల్డింగ్ రెండుపైళ్ల దురములో జరిగినట్లు తెలిసెను. రెండవగులమేర ఇనుపకమ్మి పోయినది. కొయ్యిస్త్రీపరులో కొంతభాగము గుండ విండయినది. రైలుపైకి ఎక్కువనప్పుడు కలుగలేదు. అర్ధపు తలుపులు విరిగినవి. రైలుపై ద్వారము పూర్తిగా చెడినది. ఇనుపకమ్మి పైపైలు అప్పువనకమున తిరుగబడనండ్ల సకాలము నికే డిల్లీవచ్చును. పోలీసువారు ఈ పురుషుల కాపలా కాచుచున్నారు. ఆహారీ నీయుచున్నారు. ఒకరిని ఆరెపు చేర్చినది తెలియుచున్నది.

వైస్రాయిగారు సంతకస్వరూపమున ప్రవేశించి నూతనడిల్లీ మునిపలనంధుమువారి సన్మానకప్రమును బహు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

నిన్నటి కంతివార్తలో బాంబులు ప్రేల్మిరకు రెండు స్వర పైల్లదూరమునకు తీగలువేసి ఎల్క్విక్ బాటరీతో పని జరిపి పరని పారబాటున తెలియ చేయబడెను. ఇది రెండు లేక మూడువందలగజముల దూరముయి యుండవలెను. (ఆ. పే.)

వత్రికాభిప్రాయము

హంబాయి, డిసెం 23:—ఈవినింగు స్థానము ప్రతిక వైస్రాయి రైలుబాంబు ప్రమాదముగూర్చి ప్రత్యేక సంచికను ప్రవేశించి అందు వివరించుచు యిట్లు వ్రాసెను:—వైస్రాయిగారి ప్రాణములయే యిట్లుండుచోట ప్రతివారు నిందింపక చూడరు. కాని కాజీయన్ కై దిలకు ఎట్టివరకుల లేక విడుపుచే గి కోరెదా రంపడు యాత్రియందలెళ్లు జరిగినదేమి యింక

యోచించవలెను. ఇండియాలోర క్షపిషాసగల దౌర్జన్యములేమగు బాంబుస్ఫోరు యుద్ధమును యొకటిగలవని యుద్ధాదికజావుచే యుచున్నది. అట్టి పిచ్చివానిని తొలగించుటకు ప్రభుత్వమువారు శక్తివంచనలేక పాటుబడవలెను. లాహోరు కాంగ్రెసులో వైస్రాయిగారి ప్రకటన నామోదించుచు వైస్రాయిగారికి చేయూత నొసంగుటయే కాంగ్రెసువారి ధర్మము. అట్లుచేసినచో ఇండియా సక్రమాభివృద్ధికి యిచ్చుగించునని బ్రిటిషువారు నమ్ముగలరు” ఈపత్రికలో బాంబుప్రమాదముగూర్చి యెక్కువవివరములు ప్రకటించబడినవి. చాలమంచుపడుచుండుటచే రైలుసిగ్నల్లు అగుపడనందున మామూలుగ రైలుపైనుండు టపాకాయలు ప్రేరినవిని ప్రేమనువద్ద నున్నవారనుకొనిరి. రైలులోనున్న వైద్య దొంగి ముందుగ శిబ్బముని ప్రక్కనున్న నంటబండిలోనుండి పొగవచ్చుట గాంచెను. ఆపైట్లో అడుగుభాగము చిల్లిపడి కొయ్యలు ప్రేరితేవినవి. అందున వంటవాడు దిగువపడియుండెను చేతికి దెబ్బతగిలెను. డిల్లీలో రైలుదిగగనే వైస్రాయిగారు వానివద్దకుబోయి పలకరించిరి.

అక్రమమున వారి శిక్షింపవలెను

ఇండియను డెయిలీ మెయిలుపత్రిక యిట్లు వివరించుచున్నది. రిప్పును ప్రభునితరువాత ఇండియాలో ప్రజాభిమానమును బాగుగ పొందిన రాజప్రతినిధిఇన్స్పెక్టరుప్రభువుతప్ప వేరొకరులేరు. ఈ ప్రమాదముగూర్చి వెంటనే విచారణచేసి యెవరి అక్రమమున యిది జరుగుటకు వలెయ్యోనో వారందరిని శిక్షింపవలెనని వ్రాయుచున్నది.

ప్రేల్మిరను

ప్రేల్మిరనుపత్రిక యిట్లు వివరించుచున్నది. “ఇండో బ్రిటిషు కామనువెల్లు కోరువా రందరు ఉభయదేశములలోను గూడ యిట్టి దౌర్జన్య కృత్యములవలన చలించక తమ యత్నముల కొనసాగించుదురు. చివరకు వారే విజయముగాంచుదురు. కాని గాంధీగారు ఎటువైపున్నారు. పాలకులకు పాలితులకు సమాధానము కుదిర్చి యిట్టి బాంబు కుట్రలు జరుగకుండ వారు కృషిచేయుచున్నారా? అట్టి సమాధానము కుదురకుండుటకు ఒక్కవ్యక్తి పలుకుబడియే అద్భుతమవుచున్నది. అసహాయోద్యమ బోధలేమన్నచో ప్రజాప్రతినిధి సంస్థలన్నియు నేడు నిండియుండును; యీబాంబు ప్రమాదములు జరిగి యుండెడివిగావు. (ఆ. పే.)

నమ్మకమునకు, అందమునకు!

అందమైన పనితనమునకు, అద్భుతమైన మెలుగునకు

సుప్రసిద్ధమైన దుకాణము:--పలుకరములలో నవీన నగలను,

వెండిసామానులను ప్రత్యేకముగా తయారుచేసి సిద్ధముగానుంచుచున్నాము. తప్పక ప్రతి యొక్కరు చూచి, ఆనందించవలెను. నీరుకములముల నగలుకూడ స్థానంలో నున్నవి. సవరం బంగారు నీరువెండికి పూచీచెప్పెదము. వెండిసామానులు ఎల్క్విక్ పడచే యంత్రము లందు తయారుచేయబడుచున్నది. బొకగా తీయువారికి, వరకుల ప్రత్యేకముగా ములుగలవు.

ఉమ్మడి బంగారుశెట్టి అందు నన్స్ 69-2

సిమకములములు, భింబా దొంగల బంగలవ ర్రకులు,

పరిశ్రమశాల 226, గోవిందస్వామియకపిన్సీ హోమా 27, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

స్వరాజ్యము నవేక్షించు భారతీయులు స్వదేశి పరిశ్రమములను

హాపించవలెను

ఈ స్వరాజ్యమునకు స్వదేశి పరిశ్రమములు పలుకరములు ప్రతి కట్టెములోను కొనిపెట్టవలెను. దొరకమున్నది.

దీని ఒక దఫా కొనినవారు విదేశీసరకులకు మించినవనియు, అమోఘమైనవనియు తెలుసుకొనగలరు. పడవదే ఆర్థరు లిచ్చుచున్నారు.

పరిశ్రమమును ప్రారంభించుటయందు మాముఖ్యోద్దేశ్యము ప్రజలకు శ్రేష్ఠతరమైన రసమైన ధరకు సరఫరాచేయుటయే. దీని నిజమును మీ రొకసారి మా కార్డరు పంపి గ్రహించుడు.

యేజంట్ల లేని పట్టణములందు, గ్రామములందు యేజంట్ల కావలెను.

వివరములకు ఈ దిగువవిలాసమును వ్రాయవలెను:--

ది ఈస్టరన్ కన్ ఫెక్షనరి మార్టు

16 ఆదియప్పరాయ్ వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

ఇర్విన్ - గాంధీ - నెహ్రూ సమావేశము విఫలమగుట

అధినివేశరాజ్యాంగనిర్మాణమునుగూర్చి భేదాభిప్రాయము

అధినివేశరాజ్యాంగనిర్మాణమునకే రాండుటేబిల్ సభా సమావేశము జరుగు నని
గారంటీని కాంగ్రెస్ నాయకులు కోరుట

పార్లమెంటు స్పీకరు నియమించుటకు రాజప్రతినిధి యిష్టపడలేదు

ప్రభుత్వప్రకటన వెలువడుట

ఢిల్లీ, డిసెంబరు 23:—ఈక్రింది ప్రభుత్వప్రకటన వెలువడినది. గాంధీ పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ గా॥ పటేల్, సర్ తేజ బహదూర్ సప్తూ, మహమ్మదాలీ జిన్నా గార్లను ఈ మధ్యాహ్నము భారత రాజప్రతినిధి ఢిల్లీలో తన స్వగృహమునందు కలసికొని సంప్రదించెను. లండనులో జరుపదలచిన రాండుటేబిల్ సమావేశము యొక్క కర్తవ్యమును గూర్చి మాత్రమే చర్చ జరిగెను. సభలో నేనభ్యుదయము తన యిష్టము వచ్చిన సూచనలను చేయవచ్చుననియు, ఆ సభలో నధిక సంఖ్యాకులచే నిర్ణయింపబడు కర్తవ్యములను బ్రతిఘటనలు విధిగా సంగీకరింపవలెననియు తెల్పబడెను. అధినివేశ రాజ్యాంగ నిర్ణయముగావించుటకే రాండుటేబిల్ సమావేశము జరుగుననియు, బ్రతిఘటన ప్రభుత్వమువారు భారతదేశములో నధినివేశప్రతిపత్తిని స్థాపించుట కంగీకరింతురనియు ముందుగా గారంటీ నిచ్చినగాని కాంగ్రెసు వాదులు తత్సభాయందు పాల్గొనుట దుర్లభమని కాంగ్రెస్ పార్టీవారి పక్షమున తెలుప బడెను.

అంత్యసూచనల యెడల వివిధపార్టీల వారికిని యంతవరకు వికమత్యము కుదురునో కనుగొనుటకే రాండుటేబిల్ సభ సమావేశపరచబడు ననియు, ఆసభలో చేయబడిన నిర్ణయములను బ్రతిఘటన ప్రభుత్వమువారు పార్లమెంటు సభకు నివేదించెదరనియు రాజప్రతినిధి స్పష్టముచేసెను. మరియు రాండుటేబిల్ సమావేశము చేయగల నిర్ణయములను ముందుగా తాముగాని బ్రతిఘటన ప్రభుత్వముగాని నిశ్చయించవలెదనియు, పార్లమెంటుయొక్క స్వేచ్ఛను తగ్గించ వీలులేదనియు రాజప్రతినిధి స్పష్టముగాచెప్పెను. అంతట సమావేశము ముగిసెను. (అ. ప్రెస్.)

ఢిల్లీ, డిసెంబరు 23:—గాంధీయజ్ఞుడు యితర నాయక శ్రేణులను రాజప్రతినిధితో 4-30 వ సంప్రదించిరి. రాత్రి 7-30 వరకు సమావేశము జరిగెను. డిమినియన్ ప్రతిపత్తియొనగటను గూర్చిన ముఖ్యవిషయములో సమావేశము ఫలరహితమయ్యెనని తెలియుచున్నది. రాజప్రతినిధికిని నాయకులకును ఒకదానికొకరు దురదృష్టవశాత్తూ పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు ఆసానియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధితో చెప్పెను. వారు ఈ రాత్రియే లాహోరుకు బయలుదేరుచున్నారు. జిన్నాగారు రేపు బొంబాయికి బోయెదరు. సర్ తేజబహదూర్ సప్తూగారు మద్రాసుకు బోయెదరు. (అ. ప్రెస్.)

ఇర్విన్ గాంధీ నెహ్రూ ప్రభుత్వ సమావేశ వివరములు

ఢిల్లీ, డిసెంబరు 23:—రాజప్రతినిధికిని జాతీయనాయకులకును జరిగిన సమావేశములు చాలరహస్యముగా నుంచబడినను సభాప్రారంభమునుండియు ముఖ్యభేదాభిప్రాయములు పొడగఁబడెనని స్పష్టమగుచున్నది. ఈ ముఖ్యభేదాభిప్రాయములను 2 1/2 గంటల చర్చనాడ పోగొట్టబడకపోయెను.

కాంగ్రెసువాదుల వైఖరి
సంపూర్ణముగా అధినివేశ ప్రతిపత్తి యొనగట యొక్క టిపో. తమను తృప్తిపరుపబాలననియు అధినివేశ ప్రతిపత్తి యొనగడమని గారంటీచేసినసే తాము రాండుటేబిల్ సమావేశములో పాల్గొన వీలుండుననియు గాంధీ మోతీలాల్ నెహ్రూగారు చెప్పిరి. తాను దుర్బులుడుగావున

రాండుటేబిల్ సమావేశములో పాల్గొన వీలులేదనియు, ఏది యెట్లున్నను భారత ప్రజలు తగినంత బలముగలవారుగాను, వికమత్యముగలవారుగాను తేరనియు, భారత ప్రజలు శక్తిపానుర్థ్యములను సంపాదించి, తమ కోర్కెలను ఒక ఆశనున్నకూడ తీసివేయకుండ ఆమోదించబడువరకు తాను వేచియుండెదననియు గాంధీ మహాత్ముడు చెప్పెనని తెలియుచున్నది. సంపూర్ణ అధినివేశ ప్రతిపత్తిని బొందుటకు కష్టములేమైనను ఉన్నయెడల ఆకష్టములు అధినివేశ ప్రతిపత్తి యొనగటవలననే నివారణయగునని పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు చెప్పిరట. కొన్నియిబ్బందులకు తగిన యేర్పాటులు గావించి అధినివేశ ప్రతిపత్తి యొనగవలెనని వారొక సమయమున చెప్పిరట.

జిన్నా సప్తూగారల వైఖరి
రాండుటేబిల్ సమావేశములో పాల్గొను సభ్యుడెవడైనను సంపూర్ణ అధినివేశ స్వరాజ్యము స్థాపింపవలెనని యడుగుట కధికారము కలిగియుండవలెనని జిన్నా సప్తూగారు చెప్పిరట. కావున ఇర్విన్ ప్రభుత్వము భారతజాతీయ నాయకులకును జరిగిన సమావేశము ఫలరహితమయ్యెను. రాజప్రతినిధి ప్రకటనను నిరాకరించి, రాండుటేబిల్ సభలో పాల్గొనరానని మహాత్ముడును, మోతీలాల్ గారును కాంగ్రెస్ వారికి సలహానిచ్చెవరని స్పష్టమగుచున్నది. రాజప్రతిపత్తి ములు యంతటితో ఆగిపోయెనని యూహింపబడును. రాజప్రతిపత్తి విడుదలను గూర్చియు, రాండుటేబిల్ సమావేశము విచారించవలసిన విషయములను గూర్చియు, దానిలో నుండవలసిన సభ్యులను గూర్చియు, యింకా యితరసమస్యలను గూర్చియు సభలో విచారణయే రాలేదు. గాంధీ మోతీలాల్ గారుల పరివార సమేతముగా ఈ రోజురాత్రి లాహోరుకు పయనమైనారు. రేపు జిన్నాగారు బొంబాయి వెళ్లెదరు. సర్ తేజబహదూర్ సప్తూగారు రేపు మద్రాసుకు వెళ్లెదరు. (అ. ప్రెస్.)

* * * *

నాయకుల యిష్టాగోష్ఠిసభ
కొంతమంది రాజకీయ వైదిలను విడుదలచేయుటకు జిన్నా గా రొప్పుకొనుట

ఢిల్లీ, డిసెంబరు 23:—రాజప్రతినిధితో జాతీయనాయకులు ముచ్చటించుటకు పూర్వము జాతీయనాయకుల యిష్టాగోష్ఠి సమావేశము జరిగెను. ఇచ్చటికి నిన్ను దయచేసిన జిన్నాగారు మోతీలాల్ నెహ్రూ, మహాత్మా పటేల్ గారలతో సంప్రదించిరి. అవ్వారీగారు కూడ సభలో నుండిరి. సభ పటేల్ గారిభవనములో జరిగెను. సప్తూగారు నిన్న సభలో లేరు. నేడే వచ్చిరి.

రాజకీయ నిర్బంధితుల విడుదల
కొందరు రాజకీయ వైదిలను విడుదల చేసిననో తాను రాండుటేబిల్ సమావేశమున కిష్టపడెదనని జిన్నాగారు చెప్పిరి. మోతీలాల్ గా రిపదతి నభిమానించలేదు. ఈపదతి రొప్పుకొని వనో రాండుటేబిల్ సమావేశమునను ప్రతిపాటుగా నున్న కాంగ్రెస్ వాదులను తృప్తిపరుపబాలమని వారనిరి. మహాత్ముడు కూడ జిన్నాగారి సూచన సంగీకరించలేదు. ఏ నిర్ణయమును చేయకయే సభ ముగిసెను.

ఈ ఉదయము మద్రాసునుండి ఏ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు వచ్చిరి. ఈ సంభాషణలో వారు హెచ్చుగా జోక్యము కలుగజేసికొని పాటుబడుచున్నారు.

ఈ ఉదయము మరల నింకొక యిష్టాగోష్ఠి సభ జరిగినది తెలియుచున్నది. పండిత మోతీలాల్, జిన్నా, పటేల్, ఏ. రంగస్వామిఅయ్యంగారు, సర్ తేజ బహదూర్ సప్తూగారు లుండిరి. మానముడ వహించియుండుటచే గాంధీ మహాత్ముడు సభకురాలేదు. 8-30; మానసము మాని గాంధీ మహాత్ముడు నాయకుల యిష్టాగోష్ఠిసభలో పాల్గొని యచ్చట నుండి రాజప్రతినిధితో ముచ్చటించ నేగడరు. భారతీయాభిప్రాయమును ఏకముఖముగా ప్రకటింపుగలగుటకు జాతీయనాయకులు తమలోతాము వికమత్యమునకై తీవ్రప్రయత్నములు చేసెదనని తెలియుచున్నది.

బొంబయందురంతరము-రాజప్రతినిధి అచలత్వము

(శ్రీ ప్రెస్, తుంతివార్త.)
నాయకులకును ఇర్విన్ ప్రభుత్వమును జరిగిన సమావేశ ప్రారంభమున బొంబయందు రంతరమునకు తమ సంధాపమును వెలిబుచ్చి, రాజప్రతినిధికి ప్రాణాపాయము కలుగనందుటకు తమ సంకల్పమును నాయకులు వెలిబుచ్చిరట. రాజప్రతినిధి ఈ దురంతముచే నేమియు భిన్నుడు కాలేదు. ఈ విషయమునుగూర్చి నాయకులతో సంప్రదించు నష్టమగుగాని, ఢిల్లీ యునిసిపాలిటీ సన్మాన పత్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసంగవచ్చుమగుగాని వారొక్క మాట యెనను చెప్పలేను.

కాంగ్రెస్ వాదుల ఆభేదభావము

రాజప్రతినిధి గాంధీ నెహ్రూ సంప్రదింపులు విఫలమై నను కాంగ్రెసు నాయకులు చలించలేదు. సభలో ఒడంబడిక కుదురునని వారు తలచినట్లే యనుపడలేదు. ఢిల్లీ కాంగ్రెస్ వాదులుకూడ అట్లే తలచుచున్నారు.

నాయకుల యిష్టాగోష్ఠి సభలో శ్రీమతి సరోజినీదేవి గారు కూడ పాల్గొనిరి. ఇర్విన్ ప్రభుత్వతో ముచ్చటించిన మీదట పటేల్ గారి భవనమున నొకవిందు జరిగెను.

భారత నాయకులు ఇర్విన్ ప్రభుత్వతో

సంప్రదించగోరిరా ?

భారత నాయకులు రాజప్రతినిధితో ముచ్చటించగోరి రనియు తమ్ముడ్యవము చేసిననో వచ్చి ముచ్చటించెనని గాంధీ ప్రభుత్వము రాజప్రతినిధికి కలుగుచేసినదియు ప్రతికూల ప్రచురింపబడెను. ఈ విషయమై శ్రీ ప్రెస్ వారిని కనుగొనగా యితర పార్టీలవిషయ మెట్లున్నను కాంగ్రెస్ నాయకు లెల్లు కొరలేదని సమ్యక్ముగా తెలియబడినది. (శ్రీ ప్రెస్.)

ఆరుగురిని అరెస్టుచేయుట

జతీందాసు సోదరుడు బైదుచేయబడెను

లాహోరు కాంగ్రెసు సగరమున అరెస్టులు

లాహోరు, డిసెం 24:—నేడుమధ్యము కిరణి చంద్ర దాసుగారిని (జతీందాసుగారి సోదరుడు) అరెస్టుచేయబడెను. కాంగ్రెసు బసలలోనున్న వీరేంద్ర సుఖదేవుగారును మరి ఐదుగురును అరెస్టుచేయబడిరి. వైస్రాయిగారి రైలుపై బొంబుప్రమాదముగూర్చియే వీరు అరెస్టుచేయబడిరిని అనుకొనుచున్నారు. (శ్రీ ప్రెస్.)

ఉదయమున కాంగ్రెసు సగరమున పోలీసువారు వచ్చి కిరణిచంద్రదాసు, వీరేంద్రసుఖదేవుగారిని (క్రైస్టియనుకాలేజి మాడవతిరగతి విద్యార్థి, మహాత్ము కిసనుగారిమారుడు) ఒప్పగించునని కోరిరి. కాంగ్రెసు అధికారులు పోలీసువారిని కాంగ్రెసుసగరు సింహద్వారమునకు వేచియుంచునని గోరిరి. వారింట్లోదళమంతయు స్త్రీలతోసహా వైచెక్విర యిరువురిని మధ్యనుంచి ఊరేగింపుతో బోయి పోలీసువారికి 10 గంటలకు ఒప్పగించిరి. మందున్న స్త్రీలు పీజింగ్లపాటు బాకిరి. దాసు, వీరేంద్రగార్లకు వారింట్లోను సూములేసిరి. మొత్తము ఏడుగురు అరెస్టుచేయబడిరి. కిరణదాసు, వీరేంద్రుడు, బెనారశిదాసు, ధన్వంతరి, ఎలాహి, రామకృష్ణ, సుఖదేవు గార్లు. వీరందరు నవయువన భారతసభలో మాఖ్యుపభ్యులు. వీరేను, దాసుగార్లు తత్సభ తక్కిన వారందరు వారివారి యిండ్లలో అరెస్టు చేయబడిరి.

ఎస్. సి. కెల్కార్ గారు పంజాబు హిందూసభాధ్యక్షులు నేడుమధ్యము వచ్చిరి. ఊరేగింపుతో వారిని సన్మానసంఘమువారు బసగు గొంపోయిరి. (శ్రీ ప్రెస్.)

బాల్యవివాహములను నిషేధించుట

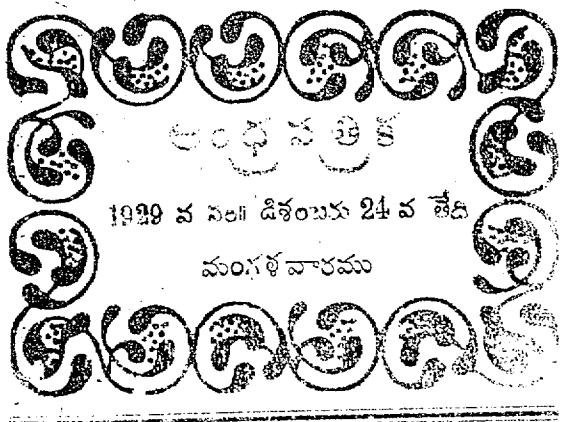
కొచ్చిన్ శాసనసభలో ఒకవిల్లు ఉపపాదించబడుట

కొచ్చిన్, డిసెంబరు 20:—సాంఘికసంస్కరణమును గూచించు రెండు బిల్లులు నేటిదినము కొచ్చిన్ శాసనసభలో ప్రవేశపెట్టబడెను. కారదాచట్టమునకే కొచ్చిన్ రాష్ట్రమున బాల్య వివాహములను నిషేధించుటకై ఒకవిల్లు తేటడెను. రెండవవిల్లు నంబూద్రీల స్త్రీలకు సంబంధించినది. అవిల్లు నకాబింది నంబూద్రీలు ఒక్క భారతీయ వివాహమాడవచ్చును. బహుదారా పరిణయము నిషేధింపబడినది. కుటుంబపు శ్రేయ్యపుత్రుడుకాక ఇతరులకూడ నంబూద్రీల వివాహమాడుటకు ఈ బిల్లు అధికారిమిచ్చుచున్నది. కుటుంబమునందలి స్త్రీలకు వివాహమొనర్చుట కుటుంబపు పెద్ద కర్తవ్యమనికూడ ఈ బిల్లు నిర్ణయించుచున్నది. (అ. ప్రెస్.)

ప్రకటనము

ఈమారు జనవరి 1 వ తేదీన గూడ కాంగ్రెసు మహాసభ జరుగనుండుటచే, ఆరోజున ఆంధ్ర పత్రికాకార్యాలయమును మూసివైచుటకు నీ యుద్ధము. అందుచే దానికి బదులుగ రేపటినదిము పత్రికాకార్యాలయమునకు నెలవొసగబడును గాన, అనాడు ఆంధ్రజైనికపత్రిక వెలువడదు. వారపత్రిక గురువారమునాడు ప్రచురింపబడును.

సంపాదకుడు.

1929 వ సం॥ డిసెంబరు 24 వ తేదీ

మంగళవారము

డిల్లీ సమావేశము

కాంగ్రెసుకు సంబంధించినంతవరకు రాండు టేబిలు సమావేశముతో నిమిత్తము దొలగి పోయినది. సన్నటిదినము డిల్లీలో రాజకీయనిగూరు గాంధీమహాత్ముని, పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారిని, నా॥ పటేలుగారిని, సర్ సప్రూగారిని, జిన్నాగారిని కలసికొనిరి. ప్రభుత్వప్రకటనము ప్రకారము, రాండు టేబిలు సమావేశము అధినివేశ స్వాతంత్ర్యవిధానమునుతయారుజేయుటకుమాత్రమే గూడవలయునని, కాంగ్రెసు ప్రముఖులు గోరిరి. ఇట్టివిధానమును బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారు రామోదిం చుట కొడబడవలయునని కోరబడెను. రాజకీయనిధి గారిందు కంగీకరింపక, రాండు టేబిలు సమావేశ మెటుల నిర్ణయించునో బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారు ముందుగ చెలువజాలరని చెప్పటచే, అంతటితో సంభాషణ ముగిసెను. రాజకీయనిధిగారు స్వతంత్రులై, ఇంకొక నెక్కుడుగ వాగ్దామజేయ వీలు లేకపోయినను, బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారు అమూల్యవకాశమును కోల్పోయిరని జెప్పకపోదు. దేశనాయకు లగు గాంధీ, నెహ్రూగార్లు హితవును వీరు ఆలకించినయెడల, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమునకు హిందూ దేశము కట్టుబడియుండెడిది. ఇంగ్లండుకును హిందూ దేశమునకును శాశ్వతసఖ్యము కుదిరెడిది. హైందవసమన్వయ సామ్యముగ సంస్కార మయ్యెడిది.

లాహోరు కాంగ్రెసు సభ యిక్కమీద సంఘాస్వాతంత్ర్యతీర్మానమును గావించక మానదు. అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును లక్ష్యముగ ప్రకటించిన మూతాన, హిందూ దేశము తృప్తిచెందదని యిది వరకే విదితమయ్యెను. హిందూ దేశమున కిప్పుడు గావలసినది తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము గాని, దూరాదర్శము గాదు. కలకత్తా కాంగ్రెసు మహాసభ, గాంధీ మహాత్ముని ప్రోద్బలమువలన, సంఘరాతమువరకు అధినివేశ స్వాతంత్ర్య మిచ్చు సంకీర్ణించుటకు సమ్మతించెను. రాజకీయ నిధిప్రకటనము కొంతయూతను పురికొల్పినను,

నాయకులు చెలిపిన పరతులలో కొన్నింటిని పార్లమెంటు సభవారు రామోదించినను, అన్నిటికన్న ముఖ్యమగు తక్షణ అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము నిరాకరింపబడుటచే, కాంగ్రెసు ప్రముఖులు రాండు టేబిలు సమావేశముతో సంబంధము బెట్టుకొన వీలు లేదయ్యెను. కామన్సుసభలో హిందూ దేశము గూర్చి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిన బ్రాక్స్టెగారు గూడ, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యవిధానమును గూర్చి విచారించుటకే, రాండు టేబిలు సమావేశము గూడ వలెనని స్పష్టపరచిరి. అందుచే, గాంధీ నెహ్రూ గార్లు చెలిపినకోర్కెయందు విరుద్ధ మేమియు లేదు. ఇతర పక్షములవారు రయినను, అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమును పొందుపరచిన నెహ్రూ నివేదిక సంగీకరించి యుండుటచే, ఆ విషయము నిపుడు విడనాడుట దేశద్రోహ మగును.

గాంధీ నెహ్రూ గార్లు తో పాటు, సర్ సప్రూ, జిన్నాగార్లు గూడ ఈ విషయమును స్పష్టపరచి యుంపవలసినది. అధినివేశ స్వాతంత్ర్య విధానము గూర్చి పట్టుదల సూచియుంపవలసినది. రాండు టేబిలుసమావేశమున కెట్టి పరతులతో బని లేకనే వెడలుటకు, సప్రూజిన్నాగార్లు ఉద్యుక్తులయి నటుల దోచును. జిన్నాగారి విషయ మెటులున్నను, సర్ సప్రూగారు నాయకుల ప్రకటనముపై సంతకము బెట్టియుండిరి. అందు సూచించబడిన నాల్గు పరతులను అంగీకరించియుండిరి. పిమ్మట, వీరు నీళ్లు నమల జొచ్చినను, రాజకీయనిధిగారితో సంభాషించునపుడయినను, వీరిని గూర్చి మహాత్మునితోపాటు పట్టుదల జూపెద రని యూహించియుంటిమి. కాని, సమయము వచ్చునరికి, వీరు వెనుకాడి, మితవాద దృక్పథమును బయల్పరచి, ఎంత యిచ్చిన సంతియే చాలునను ప్రాత వైఖరి నవలంబించి యుండుట మిగుల శోచనీయము. గాంధీమహాత్ము డింతకు పూర్వము చెలిపినటుల, కాంగ్రెసు పక్షమువారిక మీద, రాజకీయనిధిప్రకటనము వెలువడనటులనే భావించి, ఈ మధ్య జరిగిన కలాపమునంతను మరచుటయే ధర్మమగును. భావికర్తవ్యమును శ్రద్ధతో నిర్వహించుటకే, వీరు యావచ్చుకొని వినియోగింప వలెను.

గాంధీమహాత్ముడు రాజకీయనిధికి ధెలిపినటుల, హిందూ దేశ మింకను దుర్బలస్థితిలో నున్నది. ఐక మత్యము చెడి ప్రజలు స్వ్యావిషయముల కొరకు తగాదాపడుచు, స్వరాజ్యసిద్ధిని దూరము గావించుచున్నారు. ఉద్యోగపదవులలోను, గౌరవస్థానములలోను పాల్గొరకు వివాదపడుచు, విశాలదృష్టిని కోల్పోవుచున్నారు. భారతీయులు ఐకమత్యముతో మెలగుచు, సత్వరస్వాతంత్ర్య సిద్ధిని గోరియున్నచో, ఈసరికే వారి కది సిద్ధించెడిది. అయినను, భారతీయులకు తగినబలము చేకూరి, వారుకోరినవిధానమును ఒక్క తుడుపమునను లేకుండ అంగీకరించు స్థితి లభించువరకు, తాను ఓరిమితో వేధియుండునని, గాంధీమహాత్ముడు చెలిపెను. గాంధీమహాత్ముడు దేశ పతాకమును క్రిందికిదింపి, రాజకీయనిధిగారికి లొంగి పోవునని, భీతి జూపినవారికనయినను తమ దురభిప్రాయమును విడనాడుట మేలు. బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారు సరియగు మార్గము నవలంబించుటకు, గాంధీమహాత్ముడు అవకాశమిచ్చెను. అట్టి యవకాశ మిచ్చుట, మహాత్ముని పద్ధతుల నెరిగినవారికి, వివరి

తమని తోపదయ్యెను. మహాత్మునిమనము ఎన్నడును సహకారమునకై పరితపించుచుండును. కాని, మహాత్ముడు గోరెడి సహకారము సరిసమానులమధ్య ప్రబలదగిన సహకారముగాని, యజమానికిని సేవకునికిని మధ్య ప్రబలెడి సహకారము గాదు. అట్టి సహకారము లభించువరకు, మహాత్ముడు తోడ్పడజాలడు.

ఇకమీద ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయుటయే, దేశ కర్తవ్య మగును. స్వాతంత్ర్యసిద్ధి ఎన్నటి కయినను, స్వతంత్రపై ననే ఆధారమునని విదితమయ్యెను. దేశ స్వాతంత్ర్యసిద్ధికై ప్రజ లింతవరకు నలిపిన కృషి చాలనిచో, ఇకముందు ఎక్కుడు దీక్షతో పాటుబడ వలసిన యవసరము గలదని, విదిత మగును. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర మయినను, అధినివేశ స్వాతంత్ర్య మయినను, చెట్టునుండి రాలినపండువలె చేతి కందజాలదు. కేవలము దయదలచి, యిట్టి స్వాతంత్ర్య మును ఇంగ్లండు ప్రసాదించునని తలచుటకును కారణము గనుపింపదు. ఇంకను రాజద్రోహనేరము క్రింద శిక్షలు విధింపబడుచునే యున్నవి. రైల్వేమెను సంపాదకులగు రణరేవుగారికి, రాజద్రోహ నేరము క్రింద సంవత్సరము కఠిన కారాగృహశిక్ష విధింపబడె నని, నేటివార్తలు చెలుపుచున్నవి. రాజకీయ నిర్బంధితుల నీ సమయమున విడుదల చేయగూడదని, బొంబాయి ఆంగ్లో హైందవ పత్రిక యగు "ఈవినింగు న్యూస్" పత్రిక వ్రాయుచున్నది. ఈ సమయమున, దేశము గాంధీమహాత్ము ననుసరించుట శ్రేయస్కర మని, సేకాగ్రుత్తగారు చేసిన హితవు అమూల్య మయినది. ఇట్టి సందిగ్ధసమయ మున, అహింసావలంబనమే ముఖ్యసాధనము. దీనిని విడనాడి వేరుమార్గము ద్రొక్కుట మిగుల హానికరము. అహింసామార్గమునందు దేశమును భద్రముగ నడిపించి, స్వాతంత్ర్యసాధమునంకకు గొని పోవుటకు, మహాత్మునికన్నను అర్హునాయకు లింకొకరుండజాలరు. హిందూ దేశము అహింసామార్గ ముద్వారా స్వాతంత్ర్యసిద్ధి గాంచునేని, లోక కళ్యాణమునకు దారిజూపగలదు. తాను తరించి యితరులను తరింపజేయగలదు. ఇట్టి శుభదాయక మగు మార్గమును ఎట్టి విషమపరిస్థితులలో నయినను విడనాడకుండుటకు, భారతీయులు మహాత్ముని పతాకముక్రింద జేరి, తమధర్మమును నెరవేర్చ వలయును. హిందూ దేశ గౌరవమున కేమాత్రము భంగము కలుగకుండ, గాంధీమహాత్ము డీనమయమున బ్రవర్తించెను. ఇకముందును అటులనే ప్రవర్తించకమానదు. కాని, అసహాయమార్గమునకు గల హద్దులను గుర్రెరుగక, మహాత్ముడు లొంగి పోవుచున్నాడని అసహనము జూపుటమాత్రము ఏరికిని పాపిగాజాలదు. అహింసాసాధమున ఎంతవరకు బోవలయునో, ఎక్కడ నాగవలయునో, మహాత్మునికి స్ఫురించినటుల యితరులకు స్ఫురింపజాలదు. లాహోరుకు మహాత్ముడును, నెహ్రూగారును వెడలి యుండిరి. మహాత్మునినాయకత్వము సంగీకరించి, వీరు చెలిపిన హితవును లాహోరు కాంగ్రెసుసభవారు సంగీకరించి, భావికర్తవ్యమును గూర్చి అనుకూలస్థితి యము గావించెదరుగాక యని కోరెదము. డిల్లీ సమావేశము విఫలమయినందులకు కాంగ్రెసుప్రముఖు లె మాత్రము బాధ్యులు గాజాలరు. వారు ఎంతయవకాశమిచ్చువలయునో, అంతయవకాశమిచ్చిరి. తమ యనుచరుల యసంతృప్తికి గూడ లోనయిరి. డిల్లీ

సమావేశము విఫలమయినందులకు, పాలకులే బాధ్యులయిరి. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు లేని, కాంచుటేబిలు సమావేశమువలన ఇసుమంతయు ప్రయోజన ముండదు. డిల్లీసమావేశమువలన, మితవాదుల చీలిక మరల స్థిరపడవచ్చును. కన్నరైటిపుప్రభుత్వము క్రింద, ఇండియా మంత్రిగ బనిచేసిన పీలు ప్రభువుగారు సర్ సప్రూ మున్నగు నాయకులతో సంప్రతించుచున్నటుల చెలియుచున్నది. మితవాదులను చీలదీయు విభేదతంత్రమును వీరవలంబించకమానరు. పైమను కమిషను బహిష్కారసమయమున కాంగ్రెసు పక్షములో కలసి పనిచేసిన మితవాదపక్షమువారి సమయమున భిన్నమార్గము దొక్కుట శోచనీయమయినను, కాంగ్రెసుపక్షమును సమాధానపరచుకుండ హిందూ దేశసమస్యను పరిష్కరించుట దుర్లభమని గుర్తెరుగుట మేలు. అందుచే, స్వల్పసంఖ్యాకులను చీలదీసినను ప్రయోజనముండదు. భారతీయులు స్వతంత్రప్రవర్తనముపై యావచ్చక్తిని వినియోగించి, శాసనసభలతో కాలము గడుపకుండ నుండినచో, ఈనరికి స్వరాజ్యలక్ష్యే దేశమున తాండవమాడుచుండెడిది. కాని, శాసనసభలవ్యామోహముకవంకను, ఐకమత్యరాహిత్య మింకొకవంకను, హృదయచార్పల్యము వేరొకవంకను జేరి, దేశపురోభివృద్ధిని స్తంభింపజేసెను. నిర్మాణకార్యక్రమమును సాగకుండజేసెను. ఆత్మవిశ్వాసము నడుగంటజేసెను. మరల దీనిని ప్రజల మనములలో నెలకొల్పి దేశమును ముందుకు గొంపోవుటకు, మహాత్ముని నాయకత్వము తోడ్పడుగాక యని కోరెదము. ప్రజాశక్తి బలపడుచో, గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటుల, దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధిని నిరోధించుట కేరికిని సాధ్యపడదు.

బాంబుదార్జన్యము

రాజప్రతినిధిగారిని గొంపోవురైలుమీద, బాంబును వైచిన దుష్టుల చర్యను నిరసించి భారతీయు లుండరు. రాజకీయసంఘము లన్నియు అహింసనే మూలసాధనముగ నవలంబింప నిశ్చయించినవి. గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద, దేశము అహింసామార్గము నవలంబించెను. ఎట్టివారిపైన దార్జన్యమును ప్రయోగించుటకును, ప్రాజ్ఞులు నమ్మలేదు. అందులో, విశాలదృష్టిని జూపి, శక్తివంచనలేక హిందూదేశ సమస్యారిష్కారమునకై తోడ్పడుచున్న ఇర్విను ప్రభువుగారిపైనను, వారి సతిపైనను దార్జన్య మవలంబింపదలచిన వారి చర్యను దేశ మంతయు గర్హించక మానదు. పంగదేశవిభజనమున్న రద్దు జేసి, డిల్లీని ప్రధాననగరముగ జేసిన హాల్డింజి ప్రభువువైన పదునేడు సంవత్సరముల క్రిందట డిసెంబరు 23వ తేదీననే, బాంబుదార్జన్యము గావించబడెను. అప్పుడు దార్జన్యము గావించినవారెవరో ఇంతవరకు తెలియలేదు. ప్రజలకృతజ్ఞతనుచూపగొనిన హాల్డింజి ప్రభువుగారిపై భారతీయు లెవరును ఇట్టిప్రయత్నము గావించియుండరను నమ్మకము ప్రబలెను. అప్పటి దార్జన్యమునకు దేశమంతయు హాల్డింజి గారిపట్ల సానుభూతి జూచెను. వారిపట్ల దేశమున అనికప్రేమ ప్రబలెను. హాల్డింజి ప్రభువు గారు తర్జునాలు తెండక, ఎట్టి నిర్బంధవిధానములకును గడంగక, సామ్యపరిపాలనమును కొనసాగించి, తమ

భూతిని ఇనుమడింప జేసికొనిరి. ఇర్విను ప్రభువుగారు గూడ తమ విశాలదృష్టివలనను, సానుభూతివలనను, ప్రజలకృతజ్ఞతకు సాక్షులయిరి. వారింతకన్నను ఎక్కువమేలు నలువజాలనిచో, ఆ లోపము వారిది గాక, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారిదే యగును. పార్లమెంటు సభయు, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారును, హిందూదేశమున కిప్పుడే అధినివేశ స్వాతంత్ర్య మొసగ నిశ్చయించుచో, ఇర్విను ప్రభువుగారు రద్దుపడరని, చెప్పవచ్చును. ఇట్టివారిపట్ల దార్జన్యమునకు గడంగువారి చర్య ఎంతదూష్యమో చెలువనక్కరలేదు. అయినను, ఆంగ్లో హైందవ పత్రికలు గోరినరీతిని తొందరపడి, నిర్బంధప్రయోగమునకు బూని, యిప్పుడు చేకూరుచున్న అనుకూలవాతావరణమునకు భంగము కలిగింపకుండుట యవసరమని తోచును. పార్లమెంటు సభవారి టిటీవల గావించిన తీర్మానమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించుకుండుట యవసరము. ప్లేటుమెనుపత్రిక, గాంధీమహాత్ముని నిందించుచున్నది. ఇంతకాలమునుండియు దేశము సహనమును కోల్పోవకుండజేసినవారెవరయిననున్నయెడల, అతడు గాంధీమహాత్ముడే యని చెప్పవచ్చును. అందుకుగాను, మహాత్మునకు ఇంగ్లండు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనముల సన్నిపవలసియుండును. అందుకు మార్గ, మహాత్ముడే యిట్టి దార్జన్యమునకు పరోక్షముగ కారణభూతులయిరని చెప్పటకన్నను, కృతఘ్నత వేకుండదు. బార్డ్మిల్లో శాసనోల్లంఘనమును దార్జన్యభయముచే గాంధీమహాత్ముడు విరమించియుండలేదా? తుదకు అసహాయకార్యక్రమమును గూడ వివనాడియుండలేదా? మహాత్ముని నిగ్రహమును గౌరవించి, భారతీయుల కోర్కెలను సఫలపరచియున్నచో, ఈనరికి దేశమునందు శాంతి సౌఖ్యములు ప్రబలివి. ఆంగ్లో-హైందవ పత్రికల ప్రతికూలభావమువలననే, ప్రజలలో నిరాశ పెరిగెననుటకు సందియములేదు. ఇర్విను ప్రభువుగారు సురక్షితులుగ, ప్రయాణమును ముగింపగలుగుట మిగులనంతోషపడదు. వీరు ఎట్టి అలజడికి లోను గాక, తమకార్యక్రమమును కొనసాగించియుండుట, వారి అమృతశాంతస్వభావమునకు నిదర్శనము. డిల్లీ ఘృనినిజలు సంఘమువారు నమర్చించిన విజ్ఞాపనపత్రమునకు ప్రత్యుత్తర మొసగుచు, రాజప్రతినిధిగారి విషయమును కాలదిగ నయినను ఉదాహరింపరయిరి. వీరి నిగ్రహము స్లోభూపాత్రము. ఇటులనే, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారుగూడ అలజడికి లోను గాక, ప్రజాశయసౌఖ్యమునకై ఉద్యోగులగుట లాభకరము. ఈమార్గ మవలంబించిన, శాంతి తప్పక చేకూరును. ఇండియా మంత్రిగారితో బాటు, భారతీయు లెల్లరును రాజప్రతినిధి సురక్షితులుగ డిల్లీ చేరినందులకు సంతసింపక మానరు. చక్రవర్తిగారు ఎట్టి కలవరము జెంద బనిలేదని రాజప్రతినిధిగారు సందేశమంపుట వారి యోగ్యతకు తగ్గియున్నది. బ్రిటీషు మంత్రులు నిన్నటిదినము సమావేశ మయి నియు, పెద్దపుట్టు బెన్నుగారిని లబ్ధిచేయుచుండి తమణము పిలిపించినయియు, తెలియుచున్నది. దీని దూరములో చించి, పార్లమెంటు సభ యి టి వల బోధించిన సామ్యభమును వివనాడిన తలచెదము. దార్జన్య మార్గ మె వ్వ రవలంబించినను, అనిష్టదాయకమే

యగును. జాతీయోద్యమమున కిది ఎంతమాత్రము తోడ్పడబోదు. మీదుమిక్కిలి ఇట్టిదుశ్చర్యలు దేశస్వాతంత్ర్యసిద్ధికి భంగకరముగ పరిణమించుట సహజము. ఇట్టి సంఘటనల గాంచి, అహింసావలంబనము విషయమున భారతీయులు ఎక్కుడు పట్టుదల జూపి, గాంధీ మహాత్ముని అహింసా సందేశమును నిష్కర్షగ కొనసాగించి ఇష్టకామ్యార్థసిద్ధులగుదురుగాక యని కోరెదము.

ఈజిప్టు ఎన్నికలు : వజ్రదువడు విజయము

ఈజిప్టు పార్లమెంటుసభ, లాయడు ప్రభువు గారిచే నిలిపివేయబడిచాలకాలమయ్యెను. ఇటీవలనే ఎన్నికలు మరల జరిగెను. ఈ మధ్యకాలములో లాయడు ప్రభువుగారిని దొలగించి, లేబరు ప్రభుత్వమువారు ఎన్నికల కవకాశ మొసగిరి. నేటివార్తల ప్రకారము నూట అరుదమిందొక సంఖ్యలలో నూట ఏబది రెండుమంది వజ్రదువడు మువారెన్నుకొనబడిరి. మిగిలినవారిలో బకరు వాటనిష్టు పక్షమువారును, ఏడుగు స్వతంత్రపక్షము వారును ఎన్నికలలో విజయము గావించిరి. వజ్రదువడుమువారు, క్విటీశేషులగు జర్నల్ పాపాన్సగారి అనుచరులని గ్రహించుచో, ఈజిప్టునందు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యభావ మెట్టుల వ్యాపించి యున్నదో గ్రహింపవచ్చును. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమువారు తాము సూచించిన వరతులే అంత్యసందేశ మని తెలుపక, వజ్రదువడుమువారితో మరియొకమారు సంప్రతించి, ఈజిప్టు సమస్యను అనుకూలముగ పరిష్కరించుట, శ్రేయస్కర మగును.

మహాత్ముడు లాహోరు చేరుట

లాహోరు, డిసెంబరు 24:—మహాత్మాగాంధీగారును, భార్యయు, సర్దారు ప్లబ్ల భాయి పటేలు గారు, మహాదేవుశేషాయి గారు, మిరాజ్ మేనుగారు తదితరులతో నేడునయము డిల్లీనుండి వచ్చిరి. ప్రజలసంఘముండి తప్పికోసుట కై కాంటన్ మెంటు స్టేషనులో దిగి లజపతిరాయి నగరమునకు మోటారుపై బోయిరి. కాంగ్రెసు బసలయం దుండుటకు వచ్చిన నాయకులలో మహాత్ములే ప్రధములు. వారి కొరకై ఏర్పాటు చేయబడిన డేరాలో బసజేసిరి.

వైస్రాయిగారితో నిన్న జరిగిన సంభాషణల సూర్యమేమియు తెప్ప నొల్లకుండెరి. ఈ వారము యంభంబండియను పత్రికనుగూడ ఆ విషయమై వ్రాయవలదు కొనలేదని, భాంబుప్రమాదముగూర్చిగూడ వారేమియు అభిప్రాయము చెప్పలేదు. దార్జన్య కృత్యములగూర్చి వారి అభిప్రాయము తిడివరకే అందరికీ తెలియుననను యిప్పుడు ప్రత్యేకముగ ఏమియు చెప్ప నవసరము లేదనిరి. కాని యీ విషయమై కాంగ్రెసులో చర్చింపబడవచ్చును, అప్పుడు మహాత్ముకు తనమనసులోని అభిప్రాయమును వెల్లడింపవచ్చును. (క్రీ, ప్రి, స్పెషలు)

పండిత నైహూ మున్నగువారి రాక

లాహోరు, డిసెంబరు 24:—నేడు వచ్చిన నైహూలైలులో చాలమంది ప్రతినిధులు, నాయకులు వచ్చిరి. డిల్లీనుండి పండిత మోతీలాలు నైహూలా గారు కుటుంబ సమేతముగను, రంగస్వామి అయ్యంగారు, సర్దారు ప్లబ్ల భాయి, లాలా గిరీధరులాలు, అల్లా సుత్యద్రి గారు మున్నగువారు వచ్చిరి. పండిత నైహూలాగారు లాలా హరి కృష్ణలాలుగారింట్ల బసజేసిరి. (క్రీ, ప్రి)

అఖిలభారత అయ్యుర్యేవ విద్యా ఫిరకర్షలు:

అఖిలభారత అయ్యుర్యేవ విద్యాఫిరకర్షుల 1980 ఘాన్విక 24 వ తేదీని ప్రారంభ మగును. ఈ ఫిరకర్షలు మద్రాసులోని పునచ్చేట హాస్టల్లో ౯౦ 43 వ స్కూలమున భిక్షింపు. ఫిరకర్షలకు అధ్యక్షులు, తమవరభావ ప్రకటనలు విజ్ఞాపనలు 1980, ఫిబ్రవరి 15 వ తేదీలోపుగా కాన్ఫరెన్సుల భంగ విద్యాఫిరకర్షులకై చేసినటుల పంపుకోవలెను. భరభావ ప్రకటనలు వలయునారు డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు 43 వ తేదీ రోడ్డు, మాంటుకోర్డు పోస్టు, మద్రాసు విలాసమునకు వ్రాసవలెను.

నెంటులు కమిటీ రిపోర్టు

(నిన్నటి తరువాత)

రాష్ట్రీయ శాసన సభ

(17) ఇప్పుడు రాష్ట్రీయలో వోటునిచ్చు అధికారము గల ప్రజల సంఖ్య పెట్టించవలెను. ఇది వెంటనే జరుగవలసిన సంస్కరణము.

(18) శాసనసభలకు తిరిగి చూడవలసిన ఎన్నికలు వచ్చే 8.కి వోటింగునకు గల అర్హతలను ఇంకను ఎక్కువనుచు ప్రజలకు కలుగజేయుటకు శాసనసభలకు అధికారము కల్పింపవలెను. అట్టినియోజకవర్గాన్ని గూర్చిన సంస్కరణములు శాసనసభవారియొక్క ప్రత్యేకసమావేశము అనుకూలపడవలెను. సభలో చోజరయిన సభ్యులలో మూడింట రెండువంతుల సభ్యులు అట్టి సంస్కరణము నామోదించిన నేగాని అది అమలుపరచ వీలులేదు.

(19) వ్యక్తతవచ్చిన ప్రతివానికిని వోటింగు అధికారము కలుగజేయవలెను. రాజకీయాభివృద్ధి అత్యంత త్వరితముగా జేరములో కలిగిననే తప్ప:—1941 సం॥ రములో రాష్ట్రీయ నందలి మూడవవంతు జనసంఖ్యకు వోటునిచ్చు అధికారముకలుగ జేయవలెను. 1951 సం॥ రములో మూడింట రెండు వంతులు జనసంఖ్య కంటకును వోటునిచ్చు అధికారము కలుగజేయవలెను. 1961 సం॥ రములో వ్యక్తతగల ప్రతివాని కిని వోటునిచ్చు అధికారమునొసంగవలెను.

(20) బర్మా రాష్ట్రీయలో వోటునిచ్చు అధికారము ఇంకను ఎక్కువ వ్యాప్తికొందించ వలెనో ఆరాష్ట్రీయప్రభుత్వము వారే నిర్ణయించుకొనవలెను.

(21) రాష్ట్రీయ శాసనసభ్యత్వసంఖ్య వృద్ధిచేయవలెనని.

(22) అధికార సభ్యుల మండలి శాసనసభలో నుండరాదు.

(23) ఏదైనా కొన్ని చిత్తశాసనముల సభలో చర్చించబడునప్పుడు ఆయా శాసన సంబంధమైన విషయములలో ప్రత్యేకశాస్త్రప్రావీణ్యము గలవారిని తాత్కాలికసభ్యులనుగా నిర్ణయించుకొనుటకు అట్టిప్రావీణ్యముగల ఒక్కొక్క శాసన సంబంధములో ఇద్దరికంటె యెక్కువ నియమింపరాదు.

24. అసభికారసభ్యులను శాసనసభలకు ప్రభుత్వము వారు నియోజించు పద్ధతి రద్దుచేయవలెను.

25. ప్రత్యేక సంఘములకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము శాసనసభలో ఉండరాదు. అన్ని రాష్ట్రీయములలోని యూరోపియనులకు మాత్రము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము వుండవలెను. మద్రాసు రాష్ట్రీయలో అంగ్లో యిండియనులకును, నిమ్నజాతులకును, బర్మాలోని ఇండియనులకును, కరీనులకును, మాత్రము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ఉండవలెను.

(26) అల్ప జన సంఖ్యాకమున యితరసంఘములు మరి కొన్నింటికి ప్రత్యేక ప్రతినిధులు శాసనసభలో నుండుటకై సభ్యత్వస్థానములు కొన్ని ప్రత్యేకింపవచ్చును. కాని, ఆ సభ్యులు తమ స్వసంఘములచే మాత్రమే గాక సమష్టి నియోజక వర్గమునకు జన సామాన్యముచే ఎన్నుకొనబడవలెను. ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగబడిన కొన్ని సంఘములవారు మిగిలిన సంఘములతో బాటు యితర శాసన సభ్యుల నెన్నుకొనుట యందు వోట్ల నొసంగవచ్చును.

27. మహమ్మదీయులు అల్ప సంఖ్యాకముగా వున్న రాష్ట్రీయములలో మహమ్మదీయ సభ్యత్వస్థానములు కొన్ని శాసనసభలో ప్రత్యేకింపవలెను. కాని, యీ ప్రతినిధులు సమష్టి నియోజకవర్గమువల్లనే యెన్నుకొనబడవలెను. వీరికి సభ్యత్వస్థానము లెన్ని ప్రత్యేకించవలెను అను విషయములో వారి జనసంఖ్యకు అధారముగా తీసికొనవచ్చును లేదా వారి జనసంఖ్యలో వోటింగుఅధికారము గలవారిసంఖ్యనే ఆధారముగా తీసికొనవచ్చును. ఏదనగి వారిసంఘమునకు ఎక్కువ అనుకూలముగా వున్నచో ఆపద్ధతి అవలంబించి ప్రత్యేకసభ్యత్వ స్థానసంఖ్య నిర్ణయించవలెను. వారి సంఘమునకునియమింపబడిన ప్రత్యేక సభ్యత్వస్థానములకేగాక, మిగిలిన శాసనసభ్యులను ఎన్నుకొనుటయందుగూడ మహమ్మదీయులు మిగిలినసంఘములవారితో కలిసి సమష్టిగా వోట్లను యిచ్చుటకు అర్హులై యుండవలెను.

(28) హిందువులను సిక్కులను పంజాబురాష్ట్రీయలో ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము ఉండవలెను. అదేరీతిగా యితర రాష్ట్రీయములలో గూడ సిక్కులు తమ జనసంఖ్యాప్రమాణమువల్ల ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యమున కర్హులు కావచ్చును. అయితే అట్టి ప్రత్యేకప్రాతినిధులు సమష్టి నియోజకవర్గమువల్లనే ఎన్నుకొనబడవలెను. వైదొచ్చిన రెండుసందర్భములలో వారి ప్రత్యేక ప్రతినిధి సంఖ్యా నిర్ణయము వారియొక్క జనసంఖ్యా

(సమాణమును బట్టిగాని, వారి సంఘములో వోటింగు అర్హత గలవారి జనసంఖ్యనుబట్టిగాని—ఏ పద్ధతివారి కేక్కువ లాభకరముగా నుండునో ఆపద్ధతిని నిర్ణయించవలెను, వారు మప్రత్యేక ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనినప్పటికిని మిగిలిన శాసన సభ్యులను ఎన్నుకొనుటగూడ మిగిలిన సంఘములతోబాటు వోటునిచ్చుట కర్హులై యుండును.

29. పంగరాష్ట్రీయలో హిందువులకు మహమ్మదీయులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గములుగాని ప్రత్యేకసభ్యత్వములుగాని ఉండరాదు. రెండుసంఘములవారను సమష్టిగా వోట్లను యిచ్చి సమష్టిగా శాసనసభ్యులను ఎన్నుకొనవలెను.

30. మద్రాసు రాజధానిలో నిమ్నజాతులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గ ముండవలెను.

(31) బొంబాయిరాజధానిలోని నిమ్నజాతులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గము లేకయే కొన్ని సభ్యత్వస్థానములు ప్రత్యేకింపవలెను. కాని యీ ప్రత్యేకసభ్యులు సమష్టినియోజకవర్గముచే ఎన్నుకొనబడవలెను. ఎన్నిసభ్యత్వస్థానములు ప్రత్యేకించవలయును అను విషయములో ఏ పద్ధతి వారికి అనుకూలముగా నుండునో ఆపద్ధతి ననుసరించి వారిసంఘజనసంఖ్యనుబట్టిగాని, జనసంఘములో వోటింగు అధికారముగలవారిసంఖ్యను బట్టిగాని నిర్ణయించవలెను. వారు తమప్రత్యేక ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనినప్పటికిని మిగిలిన శాసనసభ్యులను ఎన్నుకొనుటగూడ వారు వోటింగు అధికారము కలిగియుండవలెను.

(32) ఆస్సామరాష్ట్రీయలోని మర్మాలోయ పరగణా యందుగల నిమ్నజాతులకును, అసహాయులైయున్న జాతులకును, అస్సామలోయ పరగణాలోని నిమ్నజాతులకును, ఆదిమ నివాసులకును అసహాయులై యున్న జాతులకును కొన్ని ప్రత్యేక స్థానములు నిర్ణయము చేయబడవలెను. కాని యీ ప్రత్యేక ప్రతినిధులు సమష్టినియోజకవర్గముచే ఎన్నుకొనబడవలెను.

(33) మిగిలిన రాష్ట్రీయములలో నిమ్నజాతులకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యముండవలెను. సమష్టినియోజకవర్గమువల్లనే ప్రత్యేక ప్రతినిధులు ఎన్నుకొనబడవలెను. ప్రత్యేక ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనినప్పటికిని మిగిలిన శాసనసభ్యులను యెన్నుకొనుటకు వారుగూడ వోట్లనిచ్చుటకు అర్హులై యుండవలెను.

(34) మద్రాసులోను, అస్సామలోను వెనుకబడియున్న జాతులవారికి కొన్ని సభ్యత్వ స్థానములు ప్రత్యేకింపబడవలెను. అట్టి సంఘములయందు వోట్ల నిచ్చుటకు అర్హులైనవారే రో ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించ వలెను. లేదా అట్టి నియోజకవర్గముల యనసరము లేకయే, ప్రభుత్వమువారే నామోదించేసి ఆప్రత్యేక ప్రతినిధులను శాసనసభ్యులుగానియమించవలెను.

(35) సంయుక్తపరగణాలలో వెనుకబడియున్న జాతులవారికొకకై నీ గుర్తు ప్రత్యేక సభ్యత్వస్థానములను నిర్ణయించవలెను. యీప్రతినిధులు సమష్టి నియోజకవర్గముచే ఎన్నుకొనబడవలెను.

(36) బీహారు - ఒరిస్సారాష్ట్రీయలోని అదిమనివాసులకును, కొండజాతులవారికిని అవాగరకులైన ఇతరసంఘముల వారికిని ప్రత్యేకసభ్యత్వస్థానములను నిర్ణయించవలెను. ఈ ప్రత్యేక ప్రతినిధులు సమష్టి నియోజకవర్గముచే ఎన్నుకొనబడవలెను.

37. భారతీయ క్రైస్తవసంఘములవారికి సమష్టినియోజకవర్గముచే ఎన్నుకొనగల ప్రత్యేకప్రతినిధులు శాసనసభలో కొందరు నిర్ణయముగా నుండవలెను.

38. అన్ని రాష్ట్రీయములలోని యూరోపియను సంఘము వారికి ప్రత్యేకనియోజకవర్గముగ నేర్పడవలెను. మధ్య పరగణాలలో మాత్రము అంగ్లో యిండియనులను యూరోపియనులను కలిసి యొక సమష్టి నియోజక వర్గముగా నేర్పడవలెను.

39. బొంబాయి రాజధానిలోను, మధ్య పరగణాలలోను మద్రాసు రాజధానిలో కొంతవరకు తప్ప మిగిలిన రాష్ట్రీయములన్నింటిలోను సమష్టి నియోజకవర్గ నియోజకులుగా నుండే ప్రత్యేక ప్రతినిధులు శాసనసభలో నుండవలెను.

40. బర్మా శాసనసభలో ఇండియనులకు గల ప్రాతినిధ్యము ఇప్పుడున్న పద్ధతి ననుసరించయే యుండవలెను. కాని శాసనసభలోని మొత్తము సభ్యులసంఖ్యపొచ్చించిన ప్రమాణమును బట్టి దానూషాయాని ఇండియనుల ప్రత్యేక ప్రతినిధి సంఖ్య గూడ పొచ్చించవలయును.

41. మద్రాసు రాష్ట్రీయలో బ్రాహ్మణజాతులకు ప్రత్యేక ప్రతినిధులు శాసనసభలో నుండవలెనను పద్ధతియును బొంబాయి రాష్ట్రీయలో మహారాష్ట్రీయకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య ముండవలెనను పద్ధతియును రద్దుచేయవలెను.

42. ప్రతిరాష్ట్రీయములోను వర్తకవ్యాపారసంఘములవారికిని, పారిశ్రామిక కర్మాగారముల వారికిని ప్రత్యేక నియోజక వర్గముల నేర్పాటుచేసి వారి తరపున నిర్ణయసంఖ్యాక ప్రతినిధులుండుటకు ఏర్పాటు చేయవలెను.

43. మద్రాసు, అస్సామ, బీహారు రాష్ట్రీయములలోని కాఫీ తోటలు తేయాకు తోటలు మున్నగు తోటలుగల భూస్వాముల సంఘమున కొక ప్రత్యేక నియోజకవర్గమును కల్పించి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవలెను.

44. బీహారు ఒరిస్సారాష్ట్రీయములలోను, మధ్యపరగణాలలోను గల గనుల వ్యాపారస్థులకు ప్రత్యేక నియోజక వర్గముల కల్పించి ప్రత్యేకప్రాతినిధ్య మొసంగవలెను.

45. బొంబాయి రాష్ట్రీయములోని కార్మిక సంఘమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము నొసంగవలెను గాని సమష్టినియోజక వర్గమే ఆ ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనవలెను. మిగిలిన రాష్ట్రీయములలో కార్మిక సంఘములకు ప్రత్యేక నియోజక వర్గ మేర్పాటు చేసి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవలెను.

46. భూస్వాములను జమీందారులను ప్రత్యేకనియోజకవర్గముగా నేర్పాటుచేసి ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొసంగవలెను.

47. విశ్వవిద్యాలయములకు శాసనసభలో ఇప్పుడున్న ప్రతినిధుల సంఖ్యయే ఇకముందును వుండవలెను కాని, అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయమునకును, ఆగ్రా విశ్వవిద్యాలయమునకును లక్నో విశ్వవిద్యాలయమునకును ఇప్పుడున్న ప్రతినిధులకన్న ఇంకొక ప్రతినిధి యెక్కువగా వుండవలెను.

48. విశ్వవిద్యాలయము తరపున శాసనసభాప్రతినిధిని ఎన్నుకొనుటకు ఆయా విశ్వవిద్యాలయ నెలెటువధులకు వోటింగు అధికారము ఉండగలదు. డక్కా విశ్వవిద్యాలయములో మాత్రము, ఆ విశ్వవిద్యాలయ పరిపాలకసంఘసభ్యులకు సభకు వోటింగు అధికారము ఉండవలెను.

49. ప్రతిశాసనసభలోను నూటికి 5 సభ్యత్వస్థానములు స్త్రీలకొకకై ప్రత్యేకింపబడవలెను. అట్టి సభ్యురాండ్రు ఆయాసంఘములయొక్క ప్రత్యేకనియోజకవర్గములచే గాని, లేదా సమష్టి నియోజకవర్గముచే గాని ఎన్నుకొనబడవలెను. ఇట్టి పద్ధతి ఆచరణయోగ్యము గానియెడల ప్రభుత్వమువారే ఆసభ్యురాండ్రును నియోజింపవచ్చును.

50. ఒకసారి ఎన్నుకొనబడిన శాసనసభ్యులు 4 సం॥ రములవరకును శాసనసభ్యులుగా వర్తించగలరు.

51. రాష్ట్రీయములలోని శాసననిర్ణయాధికారము గవర్నరుగారి వశమందును, శాసనసభావశమందును ఉండును. సంయుక్త పరగణాలలో మాత్రము నెలెటు సభవారి వశమందునూడ నుండును.

52. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారికి ఆధీనమై యున్న అన్ని వ్యవహారశాఖలకును సంబంధించిన విషయములలో ప్రజాశాంతికిని, సత్వరిపాలనకును అవసరమైన స్వాయత్తశాసనముల నన్నింటిని రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు అనుకూలించుటకు అధికారమై యుండవలెను. కాని, యీమామింపబడిన మాత్రన రాజకీయ సంస్కరణములు అమలులోనికి రాక పూర్వముందు ఆయారాష్ట్రీయములకు సంబంధించిన విషయములలో ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అనుకూలించి యుండిన శాసనము నేదైనను సవరించుటకు, లేదా రద్దుచేయుటకును, (యందుగా గవర్నరు జనరలుగారి అనుజ్ఞ పొందకుండా) పూనుకొనుటకు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారికి అధికార ముండగూడదు.

53. కార్యనిర్వాహకమంత్రివర్గమువారి యనుమతి లేకయే రాష్ట్రీయ ఖజానాలోనుండి ఎందునిమిత్తమైనను ధనమును వెచ్చించుటకు సలహాయిచ్చుటకు వీలులేదు.

54. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముయొక్క పబ్లిక రెవిన్యూలకు సంబంధించినట్టి ఏసలహానైనను గూచించుచు శాసనసభలోని సభ్యుడు తీర్మానమునుగాని ఒక విధానముగాని ప్రతిపాదించుటకు ముందుగా కార్యనిర్వాహకమంత్రివర్గమువారి యనుజ్ఞ పొందనియెడల ప్రతిపాదించుట అతనికి అధికారము లేదు.

55. రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు అనుకూలించిన ఏశాసనమునైనను ఆమోదించుటకు గాని నిరాకరించుటకుగాని గవర్నరుగారికి అధికారము కలదు.

56. ఈ కమిటీవారు చేసిన సూచనల ప్రకారముగా కేంద్రప్రభుత్వముగూడ ప్రజాభివృద్ధికి మన రీతి నొనర్చబడిన పిమ్మట, రాష్ట్రీయప్రభుత్వములు అనుకూలించిన శాసనములనుగాని, తమ ప్రత్యేక గౌరవకొరకై నిర్ణయించబడిన చిత్తశాసనములను గాని, తమ కవి చేసిన తేదిగాయకు 12 మాసములలోగా గవర్నరు జనరలుగారట్టివానిని ఆమోదింపక నిరాకరింప సభికారము కలిగియుండవలెను.

57. రాష్ట్రములోని శాంతిప్రతిష్ఠాపనకై అత్యవసరముగా చేయవలసిన ఖర్చులను చేయుటకు గవర్నరుగారు అధికారము కల్గియుండునట్లు.

58. రాష్ట్రీయప్రభుత్వమునకు ఒక్క శాసనసభ యుండవలయును. ప్రతిరాష్ట్రీయమునకును రెండేని శాసనసభలుండవలసిన అవసరము లేదు. సంయుక్తపరగణాలలో మాత్రము తాత్కాలికముగా పది సంవత్సరములవరకుమాత్రము రెండవ శాసనసభయుండుట అవసరము.

59. ఇప్పుడు ఢిల్లీలోని స్టేటుకౌన్సిలు సభకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటలో ఎవరు వోటు అధికారమును కల్గియున్నారో అట్టి వోటుదారులే సంయుక్తపరగణాలలో ఏర్పడవలసిన రెండవ శాసనసభయను సెంట్రలసభకు ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుటకు అర్హులుగా నుండవలెను. ఈ సెంట్రలసభలో నిన్నుబాటిప్రతినిధులుగా నుండవలసిన సభ్యులు రాష్ట్రీయ శాసనసభలో నుండి నిన్నుబాటిప్రతినిధి సభ్యులచే ఎన్నుకొనబడవలెను.

60. ఈ సెంట్రల సభలో నుండవలసిన మహమ్మదీయ సంఘప్రత్యేక సభ్యత్వస్థానముల సంఖ్యను వారెండుకొ మొత్తము జనసంఖ్యనుబట్టిగాని, లేదా వోటు అధికారము కలవారి సంఖ్యనుబట్టిగాని (ఏది వారికి లాభకరమైతే ఆపద్ధతినిబట్టి) నిర్ణయించి సమప్రతియోజకవర్గముచే సదరు ప్రతినిధులు ఎన్నుకొనబడవలెను. మిగిలిన సెంట్రల సభ్యులను ఎన్నుకొనుటకు గూడ సదరు మహమ్మదీయులు అర్హులై యుండును.

61. ఈ సంయుక్తపరగణాలలోని సాధారణ శాసనసభలో బాటు యీ సెంట్రల సభవారుగూడ శాసననిర్ణయాధికారము కల్గియుండురు. కాని, అదాయవ్యయప్రశ్నలన్నియు సాధారణ శాసనసభలోనే ప్రభుత్వమున ప్రతిపాదించబడవలెను.

62. ఈ సాధారణ శాసనసభవారే అదాయవ్యయ అంశ చాలను గూర్చి నిర్ణయములు చేయవలెను. ఈ సాధారణశాసన సభవారికే మంత్రివర్గమువారు ఉత్తరవాదులై వ్యవహరించవలెను.

63. ఈ రెండు శాసనసభలవారికిని భిన్న భావము అధికార ప్రైవేటుము కలిగినప్పుడు రెండుసభలలో ఏ సభవారికికొక ననుసరించియునను లేదా గవర్నరుగారి స్వతంత్ర యిష్టానుసార మైనను గవర్నరుగారి మధ్యస్థత్వము వహించి రెండుసభలకును సంయుక్త సమావేశముకలుగజేసి ఆ సమన్వయము పరిష్కరించవలెను.

ఇతర సలహాలు

64. పరిపాలనా వ్యవహారములలో కొన్ని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విషయములనియు, కొన్ని కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు సంబంధించిన విషయములనియు విభజించబడి యున్నవి. ఇప్పుడున్న యీ విభజనను పునర్విచర్యచేసి పునర్విభజనచేయుటకై యొక విచారణ సంఘమును యేర్పాటు చేయవలెను.

65. వ్యవహార శాఖలన్నియు మంత్రిమండలియధీనము చేయబడి ప్రజాహితకరమున పద్ధతిని ఇండియా గవర్నరు మెంటు పునర్నిర్మాణ మనవరకును ఏర్పాటులోని రెవిన్యూ ఆరాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి వశమందే యుండవలెను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికి కొంతకప్పుమును చెల్లించవలసిన బాధ్యత రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు ఉండవలెను. కాని యెంత మొత్తము కప్పుముగా చెల్లించదగునో నిష్పాక్షికముగా విచారింపగల మధ్యస్థుల సంఘముకట్టి నిర్ణయింపవలెను.

66. హైకోర్టుల విషయములో రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారిప్పుడు చలాయించుచున్న అధికారములకు నుండియు కేంద్ర ప్రభుత్వమువారి కుండవలెను.

67. ఇండియా గవర్నరు మెంటు ఆర్టు 101 నెక్కును ప్రకాశముగా హైకోర్టు న్యాయమూర్తి పదవులలో మూడవవరకు వివిధ పీఠముల కొరకుని వారికే ప్రత్యేకమైన యోగంపాతము నిబంధన కల్పించవలెను.

68. హైకోర్టు న్యాయమూర్తులలో మూడవవరకును ప్రజాహితకర పదవులను దుత్తివలై 10 సంవత్సరములైనను హైకోర్టునందు న్యాయవాద వృత్తి నవలంబించినవారై యుండవలెను.

ఇంకొక మూడవవరకునుండి హైకోర్టు పక్షముగాను అద్యోకేటులుగాను పనిచేసిన వారలై యుండవలెను. హైకోర్టులోని ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా రెప్పుడును బారిష్టరు ఆయి యుండవలెను.

69. మద్రాసు రాజధానిలోను, బొంబాయి రాజధానిలోను తప్ప మిగిలిన రాష్ట్రములన్నిటి యందును ఢిల్లీప్రభుత్వ నియమితోద్యోగములన్నియు రాష్ట్రీయప్రభుత్వాధికార వశములో నుండవలయునా అక్కరలేదా అను విషయము ఆయా రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారే నిర్ణయించుకొనవలెను. అట్టి ఉద్యోగశాఖలను రాష్ట్రీయప్రభుత్వములవారు స్వంతోకే మునర్చుకొన్నయెడల అట్టి ఉద్యోగశాఖలో అన్ని సంఘములవారికిని పక్షపాతముచేకొని ఉద్యోగము లొసంగవలెను.

70. బొంబాయిరాష్ట్రములో నివారకే కొన్ని యుద్యోగశాఖలు కేంద్రప్రభుత్వమువారి యధీనములో నుండి రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు తమవశము చేసికొని యుండిరి. ఇంకను మిగిలినన్ని శాఖలను గూడ తమ వశమునర్చుకొనవలెను. ఇప్పుడు కేంద్రప్రభుత్వమువారు సదరు ఉద్యోగులకు కల్పించబడి యున్న ఉద్యోగములనుగూడ, వేతనాభివృద్ధి యవకాశములను భంగపరచుకొని రాష్ట్రీయప్రభుత్వమువారు సదరు ఉద్యోగ శాఖలను తమ యధీనములో నుంచుకొనవలెను.

71. మద్రాసు రాజధానిలో నున్నరమైన యుద్యోగశాఖలుగా ఏర్పడిన రెండు ఉద్యోగశాఖలను (వి. సి. యస్. కా. ఖ. వి. య. మ్. య. ఎస్. కా. ఖ.) ఇప్పుడున్న రీతిగానే కేంద్ర ప్రభుత్వముయొక్క అధీనములోనే యుండవలెను. మిగిలిన యుద్యోగ శాఖలన్నియు మాత్రము రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి పురము చేయదగును.

72. కేంద్ర ప్రభుత్వోద్యోగ శాఖలోని యుద్యోగియొక్కగాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వోద్యోగి శాఖలోని ఉద్యోగియొక్కగాని యువకారనేతననుగూని పింఛనుగాని బాధించెడి యుత్తరవును, అట్టి యుద్యోగిగఱుని ప్రవర్తన గర్హించుటకై యుత్తరవును, అతడు చేసికొన్న విజ్ఞాపనను గూర్చిన యుత్తరవునుగాని, అట్టి యుద్యోగిగఱునకు సమ్మదాయకముగా జారీచేయుటకు గవర్నరుగారి యిష్టములేనిచే నీలులేదు. అట్టి ఉత్తరవులేవైనను సదరు ఉద్యోగిగఱునకు హానికరముగా జారీచేయబడినయెడల అతడు ఇండియా కార్యదర్శిచే నియమింపబడినయెడల ఇండియా కార్యదర్శిగారికిని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారిచే నియమింపబడి యుండినయెడల ఇండియా ప్రభుత్వమువారికిని అప్పీలు చేసికొన దగును.

73. మద్రాసు గవర్నరు మెంటువారును, బొంబాయిగవర్నరు మెంటువారును తమ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వముచే నిర్వహించబడు నోకరై నెనన్యమును స్థానికపటాలమును సర్వసన్నద్ధముగా ఆయత్తముచేసి పోషించవచ్చును.

74. ఈ రాష్ట్రీయ పటాలములను తనిఖిచేయుటకు గవర్నరు జనరలుగారును ఇండియాదేశపు సర్వసామాన్యపతిగారును అధికారము కల్గియుండురు. అట్టి పటాలములు మంచి సమర్థముగా నిర్వహింపబడుటకు కావలసిన ఉత్తరవులను వారు జారీచేయుటకు అర్హులై యుండురు. కాని, సదరు పటాలమును తినించుటగాని, బహిష్కరణ మొనర్చుటగాని కారణభూతమయ్యెడి యుత్తరవులను వీరు జారీచేయుటకు అర్హులు గారు.

75. న్యాయపరిపాలనా, న్యాయవిచారణాధికారములను ఒక్క ఉద్యోగిగఱునకే ఒకసంగ—రెండు అధికారములను విడదీసి నేర్వేగు అధికారుల నొసంగుటకై ఏర్పాటు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములు వెంటనే చేయవలెను.

76. మింటో-మాన్స్ సంస్కరణముల ప్రకారము రాజ్యాంగ విధానమును పట్టిమోక్షర పరగణాలలో అమలుపరచవలెను.

77. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను తగ్గి చేయుటకును, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములపై అధికారమును చలాయించుటకును గవర్నరు జనరలు గారు ఏయే సందర్భములలో అర్హులైయున్నారో నిర్ణయింపవలెను. అట్టి నిర్ణయ విషయములలోనే గవర్నరు జనరలుగారు రాష్ట్రీయప్రభుత్వములపై అధికారము వహింపవచ్చును. గవర్నరు జనరలుగారి అధికారావకాశముల విషయములో గవర్నరు జనరలుగారికిని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునకును అభిప్రాయభేదములు కలిగినప్పుడు మధ్యస్థత్వము వహించెడి ప్రత్యేక పంచాయితీదారులను తీర్పు చేపుబడవలెను.

78. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములలోని కాపాడలేక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ఆకట్ట వైవచ్చుకొని, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము స్పందించినప్పుడును నిజత్వముజనరలుగారే ఆ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వోద్యోగమును నిర్వహించి చలాయించవచ్చును. ఒక రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము నిర్ణయమై సమస్త భీమరేఖాప్రాయమున గవర్నరు జనరలు గారు ఆ రాష్ట్రీయోద్యోగమును తామే స్వతంత్రించి వహించనీలు లేదు. కాని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు చెల్లించవలసిన ఋణమును చెల్లించవలసినదిగా నిర్ణయించుటకు గవర్నరు జనరలుగా రెట్టిపద్ధతులైన నవలంబించవచ్చును.

79. ప్రజాశాంతిని కాపాడుటకై రాష్ట్రీయప్రభుత్వముయొక్క నిర్ణయములను ప్రోత్సహింపుటకుగూడ గవర్నరు జనరలుగారికి అధికార ముండవలెను.

80. ఏదైన యొకరాష్ట్రీయ శాసనసభను వ్యవహరింపబడుకొండ తాత్కాలికముగా నిలిపివేయుటకు గవర్నరు జనరలుగారికి అధికారము కలదు. కాని, గవర్నరు జనరలుగారి చర్య ఇండియా కార్యదర్శిగారు తమవారే ఆమోదించవలసియున్నది.

81. ఇండియా కార్యదర్శిగారి అనుమతితో గవర్నరు జనరలుగారు ఏ రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమునైనను తమ స్వతంత్రాధికారవశ విషవస్థకొనుటకు అర్హులై యుండవలెను.

కేంద్రప్రభుత్వము

82. హిందూదేశసంరక్షణ, హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారికిని, విదేశ ప్రభుత్వములవారికిని కల రాజ్యాంగసంబంధములు, స్వదేశసంస్థానములతో హిందూదేశ ప్రభుత్వమునకుగల సంబంధములు—ఈవిషయములు తప్ప మిగిలిన వన్నియు మంత్రిమండలియధీనము చేయవలెను. ఈ మంత్రులు శాసనసభవారికి ఉత్తరవాదులుగా నుండవలెను.

83. ఏ. ప్రజలవద్ద యండియా ప్రభుత్వమువారు చేసెడి ఋణమునుగూర్చిగాని పట్టికు రెవిన్యూలను బాధించెడి విషయములనుగూర్చిగాని, రెవిన్యూను వ్యయముచేసెడి విషయములను గూర్చిగాని,

బి. ఇండియాలోని బ్రిటిష్ పరిపాలకులయొక్క మతమునకు మతవిరుద్ధము సంబంధించిన విషయములలోగాని;

సి. సార్వభౌమని నైస్వర్ణనిహములను, నాకాదశమును, వైమానిక శ్రేణిని నిర్వహించు విషయము లేదా వానియొక్క శిక్షణములకు సంబంధించిన విషయములుగాని;

డి. విదేశరాజులతోగల స్వదేశ సంస్థానాధిపతులతోగల ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి కల వ్యవహారసంబంధములను గూర్చిగాని లేదా యీ దిగువ కేటగొరినవనినవి.

(1) కేంద్ర ప్రభుత్వమువారికి శాసన నిర్ణయాధికారము లేనట్టియు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారికే శాసన నిర్ణయాధికారముగల్గినట్టి విషయమునకుగాని, అట్టి విషయములోని కొంత భాగమునకుమాత్రమేగాని సంబంధించిన సంగతులలోను

(2) రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు కావించిన శాసనమును రద్దుచేయు విషయములోను లేదా సంస్కరించు విషయములోను లేదా;

(3) గవర్నరు జనరలుగారు స్వతంత్రాధికార పూర్వకముగా అమలుపరచిన నిరంకుశ నిబంధనలను సవరించు విషయములోగాని, రద్దుచేయు విషయములోగాని,

గవర్నరు జనరలుగారికి ముందుగా తెలియజేసి అనుమతి పొందిననెగాని, ఢిల్లీ శాసన సభవారు వైశిష్ట్య విషయములను శాసనసభలో చర్చించుటకు అధికారులు కాబాలరు.

84. గవర్నరు జనరలుగారి మంత్రివర్గములో ఇద్దరు కార్యనిర్వాహక సభ్యులను, 6 గురు మంత్రిులును ఉండవలెను.

85. కార్యనిర్వాహక సభ్యులను, మంత్రిులనుగూడ గవర్నరు జనరలుగారి తమ యిష్టానుసారము నియమించుకొనవలెను.

86. ఈ మొత్తపు మంత్రివర్గములో సగముమంది భారతీయులై యుండవలెను.

87. కార్యనిర్వాహక సభ్యులలో నొకరైనను, మంత్రిులలో నొకరైనను స్టేటుకౌన్సిలులో సభ్యులై యుండవలెను. మిగిలినవారు ఆ సెంట్రలసభలో సభ్యులుగా నుండవలెను. అదివరకే వారు ఆ సెంట్రలసభ్యులుగా నుండియుండనియెడల వారి మంత్రిపదవుల అధికారరీత్యా ఆ సెంట్రలసభలో సభ్యులుగా కూర్చుండ నవచ్చు.

88. కార్యనిర్వాహక సభ్యులను, మంత్రిులనుగూడ ఆ సెంట్రలసభలోనే గాక స్టేటుకౌన్సిలు సభయందును ఉపన్యసించుటకు అర్హులైయున్నారు. కాని, ఏసభలో సభ్యులైన మంత్రిులు ఆసభలోనే వోటునిచ్చుటకు అర్హులుదురు.

89. ఆ సెంట్రలసభలో 800 మంది సభ్యులుండవలెను.

90. ఆ సెంట్రలసభలో వైశిష్ట్య సభ్యసంఖ్యగాక ప్రత్యేక శాస్త్రప్రజ్ఞులు లగువారిని తాత్కాలికముగా శాసనవిషయ చర్చల సందర్భమున సభలో సభ్యులుగా నుండుటకై పదిహెంపి నియమించుటకు గవర్నరు జనరలుగారికి అధికార ముండవలెను.

91. యూరోపియను సభ్యులు తమ ప్రత్యేకనియోజనములచే నెన్నుకొనబడవలెను.

92. మిగిలిన సభ్యులు ప్రతినిధులుగా కార్మికసంఘములయొక్క ప్రతినిధులుగా నుండికొనుండవలెను. వీరిని నియోజకవర్గములకే ఎన్నుకొనవలెను.

93. నిన్నుబాడులను, నీటిపారుదలను, అర్హులందరికీకలను, భారతీయ క్రైస్తవులను కార్మికసంఘమునకును ప్రసంఘమునకును ప్రతినిధులను సామాన్య పది. నియోజకముద్యారా ఎన్నుకొనుట దుత్తర మని తోచెయెడల, ప్రత్యేక నియోజకవర్గములద్యారా ప్రతినిధులను ఎన్నుకొనుట కేర్పాటు చేయవచ్చును.

94. భూస్వాములను జమీందారులను, భారతీయవర్తబృందమునుయూరోపియను వర్తకబృందమును ప్రత్యేక నియోజకవర్గముల కలిగియుండవలెను.

95. ఆ సెంట్రలసభాధ్యక్షుడు ఆ సెంట్రల సభ్యులలోనుండి అసెంట్రల సభ్యులే ఎన్నుకొని నియమించవలెను.

96. ఒకవారు ఎన్నికలు జరిగిన పిమ్మట 5 సంవత్సరములవరకును ఆ సభ్యులతోడనే ఆ సెంట్రల సభ్యవహరించవలెను.

97. స్టేటుకౌన్సిలు సభ్యులు ఇప్పుడున్నరీతిగా 6 మంది గాక 100 మంది యుండవలెను.

98. ప్లేటుకొన్నింటిలోని సభ్యత్వస్థానములను ఇప్పుడు లులో నున్న దామాషాయితీలు ప్రకారమే ఆయా వివిధసంఘముల ప్రాతినిధ్యముకొరకు విభజించవలెను. ప్రజానియోజిత సభ్యుల సంఖ్యయును ఇప్పుడునున్నట్లు చేయి చొప్పుననే విభజించ నిర్ణయింపవలెను.

ఇండియా కార్యదర్శిగారును ఇండియా కార్యాలయమును

99. ప్రజలందఱు ఋణములు చేయు అధికారము ఇండియా గవర్న మెంటువారిచేతిలో నుండవలెను. అట్టి ఋణములను చేయుటకు వాంఛనీయుమైన మార్గమును వారు అనుమించుటకు అధికారులు కాగలరు.

100. ఆయా సందర్భములనుబట్టి ఇండియా గవర్న మెంటువారుగాని, రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములవారుగాని ఇండియా ప్రభుత్వోద్యోగీయులను నేకరించుటకును నియమించుటకును అధికారులై యుండవలెను.

101. అంతర్జాతీయ సమితిసభలు మున్నగు అంతర్జాతీయ సమావేశములకు పంపవలసిన భారతీయ ప్రతినిధులను ఇండియా గవర్న మెంటువారే నియమించవలెనుగాని ఇండియా కార్యదర్శి వారు.

102. రాష్ట్రీయ పరిపాలనా వ్యవహార కాలిలో కొన్ని ప్రభుత్వములనుబట్టి, కొన్ని ప్రజామిత్రములు విభేదములేకుండ, అన్ని వ్యవహార కాలిలును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ మంత్రుల యధీనము చేయబడినవియు, ఇండియా గవర్న మెంటు ఆక్టలోని 19 (ఏ) క్షేపణలో యాక్రంది మార్పు చేయవలెను. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ పరిపాలనావ్యవహారములలో ప్రభుత్వములైనా ఇతరుం డియు లేవు గనుక ఇండియా కార్యదర్శిగారు రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వ పరిపాలనా వ్యవహారములలో వేనియందును జోక్యము కలుగ జేసికొన జాలరు.

103. కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు మంత్రుల యధీనము చేయబడెడి ప్రజామిత్ర కాలిల విషయములో వై నూత్రమే వర్తింపవలయును.

104. ఇండియా కార్యదర్శిగారి ఆలోచనాసభ రద్దు చేయవలెను. ఒకవేళ అది యథావిధిగానే ఉండవలసినదైతే ఆసభలో సగమునుండి భారతీయు లుండవలెను. ఈ భారతీయులు ధిక్కారసభలలో నుండి ఎన్నుకొనవలెను.

105. ఇండియా గవర్న మెంటువారి యధికారము చేయబడనట్టి వ్యవహారములలో ఇండియా కార్యదర్శిగారు అధికారము వహించి అనుమతి చేయవలసిన యెడల వారికి సహాయధూరముగా నుండుటకై ఇద్దరు సహాయకార్యదర్శి లుండవలెను. వీరిద్దరిలో ఒకరు పార్లమెంటు సభ్యులుగా నుండవలెను.

106. భారతదేశమునకు అధికారిక స్వాతంత్ర్యము సిద్ధించు నికము, భారతీయములగు పార్లమెంటులో వెల్లడించుటకై భారతీయులకు పార్లమెంటులో కొన్ని సభ్యత్వస్థానములు భారతదేశ ప్రాతినిధ్యమునకై ప్రకటించవలెను.

ఇతరవిషయములు

107. హిందూ దేశములో వైవిధ్యముగల కాలిల నొకటి ప్రాతినిధ్యమును. అనగా, వీనిని కమిటీగాను ముడిచిన వైవిధ్యకాలిలను. సంస్కరణములను అనుసరించవలెను.

108. భారతదేశములోనే సుప్రము కోర్టు నొకటిని ఏర్పాటు చేయవలెను (అనగా ప్రెజిడెన్సీ కోర్టు భారతదేశమునండి బ్యాంక్యుల ఆస్తిపై పోనక్కరలేకుండ చేయవలెను.)

109. రాజ్యపు ఇండియా గవర్న మెంటు ఆక్టలో యాదేశపు ప్రజలమొక్క ప్రాతినిధిక పాఠస్థ్యములను నిర్వచింపవలెను.

110. రాయలకూడలను ఆప్పటిప్పటికి నియమించి భారతీయుల రాజకీయ స్వాతంత్ర్యమునకు అడ్డంకుగా విచారణలను సులభము నూతనాధికారముల నొసంగవలెను పద్ధతి రద్దుచేసి, భారతీయుల అడ్డంకుగా విచారణలలో పనిచేయు నిర్ణీత కాలములో విశ్లేషణముగా అధికారిక స్వాతంత్ర్యము భారతదేశమునకు లభించుటకై ఇండియా ఆక్టలో నియమ మార్పుపవలెను.

ఎన్నిక - రామచంద్రపురం

రామచంద్రపురం తాలూకాలోని అశ్వమల జరిగిన మొదట్ల సమావేశములో మహారాజశ్రీ మల్లి ప్రాడి ప్లంట్ గారు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగా వెన్నుకోబడినందున వారి స్థానే మల్లి ప్రాడి ప్లంట్ ఆనారాయణగారు జిల్లాబోర్డు మెంబరుగా నేకగ్రీనముగా వెన్నుకోబడినారు.

(ఒక విలేఖరి.)

అఖిలభారత ఆర్థిక మహాసభ

అలహాబాదు, డిసెంబరు 23:- అఖిలభారత ఆర్థిక మహాసభ 18 వ సమావేశము డిసెంబరు 28 వ తేదీ తెలంగాణ వాస్తవ్యులగు రకీలు యకా. యస్. సుబ్బారావుగారి అధ్యక్షతన అలహాబాదులో జరుగును. అలహాబాదు శివ్వరిద్వాలయపు నైను ఛాపెలరు గంగానాథబాగరు సన్మాన సంఘాధ్యక్షులుగ నున్నారు. అన్ని విశ్వవిద్యాలయమునండి ఈ మహాసభకు ప్రతినిధులు వచ్చుచున్నారు. (ప్రీ. ప్ర)

రసికరంజనిసభ-మైలాపూరు:- మైలాపూరు ర

సికరంజని సభగారి యజమాన్యన శ్రీయత ఏ. రామస్వామి మొలలియారుగారు (మద్రాసు కార్పొరేషను అధ్యక్షులు) లేపు 25 వ తేదీని సాయంకాలము 5-30 గంటలకు మైలాపూరునందు సుందరేశ్వర హాలునందు "పాశ్చాత్య నాటకకళను గూర్చి ఉపన్యసించెదరు. సర్. సి. పి. రామస్వామి అయ్యర్ గారు కే. సి. బి. ఇ. అధ్యక్షత వహించెదరు.

ఎందుకు?

అనేకులు మావద్ద నేకస్వములేకను, నిగ్భయముగాను, నమ్మకముగాను బేరము చేయుచున్నారు.

- (1) పిన్నలు, పెద్దలు శ్రీ పురుషులు యెవరువచ్చినను ఒకేధర. బేరముచేయ నవసరముండదు.
- (2) తనగరు మూలముగా మేము బేరముచేయుట లేదు.
- (3) స్వచ్ఛమైన నీమనెడికి, సభరరి బంగారమునకు పూచీ ఇవ్వబడును.
- (4) ఆక్రందనలేని బికవారమునములలో వాడకనే వాసుచేసిన తిరిగి పుచ్చుకొనబడును.
- (5) నగలవిషయములు కావలసిన సలహా నుచితముగా నివ్వబడును.

ఉమ్మడిరామయ్యశెట్టి గురుసామినెట్టి కంపెనీ.

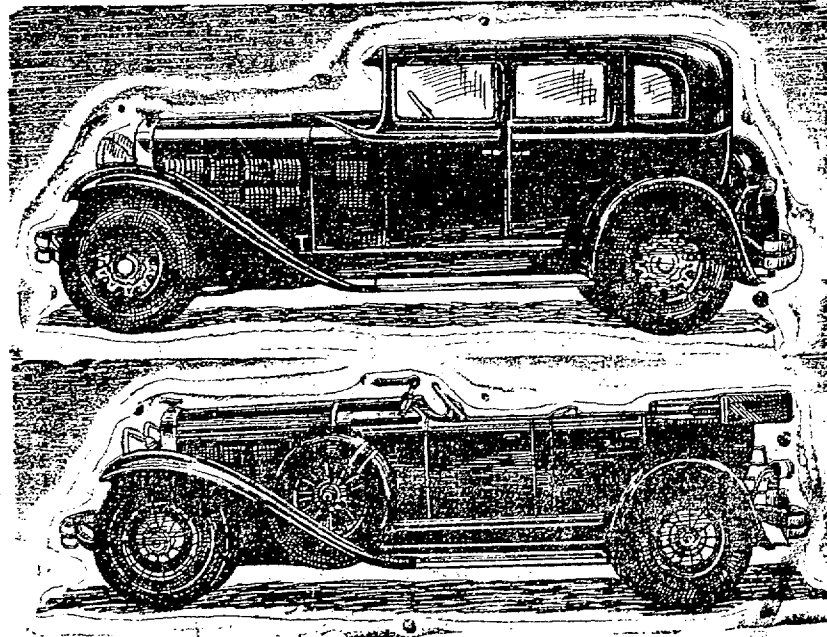
నగలవర్తకులు, బిక్, చైనాబజారులోడ్లు, మద్రాసు.

నలుదీలర్లు కావలెను

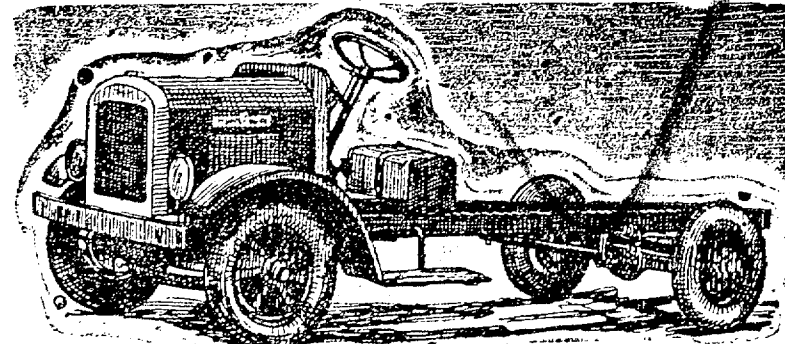
ఆలశ్యము చేయకుడు

త్వరలో దరఖాస్తు పంపుకొనుడు

గార్డన్ రో కారులు

ఫిషరు మోటారు ట్రక్కులు

వాంఛనీయత, దీర్ఘకాలము మన్ననల నమ్మిక మొదలగు వాటికి సుప్రసిద్ధమైన సామానులు.

టూరింగు & మూయబడిన కూచిరీలు రాగనైచి, డంబములు. మీరు వెచ్చించు ప్రైవేటుకు పెక్కువ ఆటో మొదైలు గలవి.

కమర్షియల్ బండనిర్మాణము నందు 42 నం॥ల అనుభవము గలదు. 1 టన్నునుండి—3½ టన్నులవరకు పలురకములు గలవు. 4 లేక 6 సిలిండరు బాటర్ ఇగ్నిషన్ కూచిరీలు సిద్ధముగా నున్నవి. మాగ్నెటో ప్రత్యేకము.

సార్క్ ఫేర్ ప్రదర్శనమునందు వీటిని మీరు ఖద్దన చూడవచ్చును. అమెరికన్ ట్రక్ అండ్ ఆటో మొదైలు కంపెనీ, 18 మాంట్రోడు మద్రాసు.

తంజివిలాసము:- A M T A C పోస్టుబాక్సు నెం. 374.

ప్రీతియిండియాకు, స్వదేశసంస్థానములకు, వై బాహ్య దీమనియనులకు సోత్ ధిక్తి గ్రహిల్పట్టు:- అన్ని ప్రదేశములందు సబ్ స్క్రిబ్టర్లు కావలెను. ప్రా ర్థినికములకు, వరకులకు తక్షణమే దరఖాస్తులను పంపుకొనవలెను. డిశంబరునందు త్వరలోనే డి.ఎం.ఎం నిరీక్షించబడుచున్నది.

అఖిలభారత ఇస్లామియా

మహాసభ

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుని యువన్యాసము

రాజప్రతినిధి ప్రకటనను గురించి చర్చజరుగును

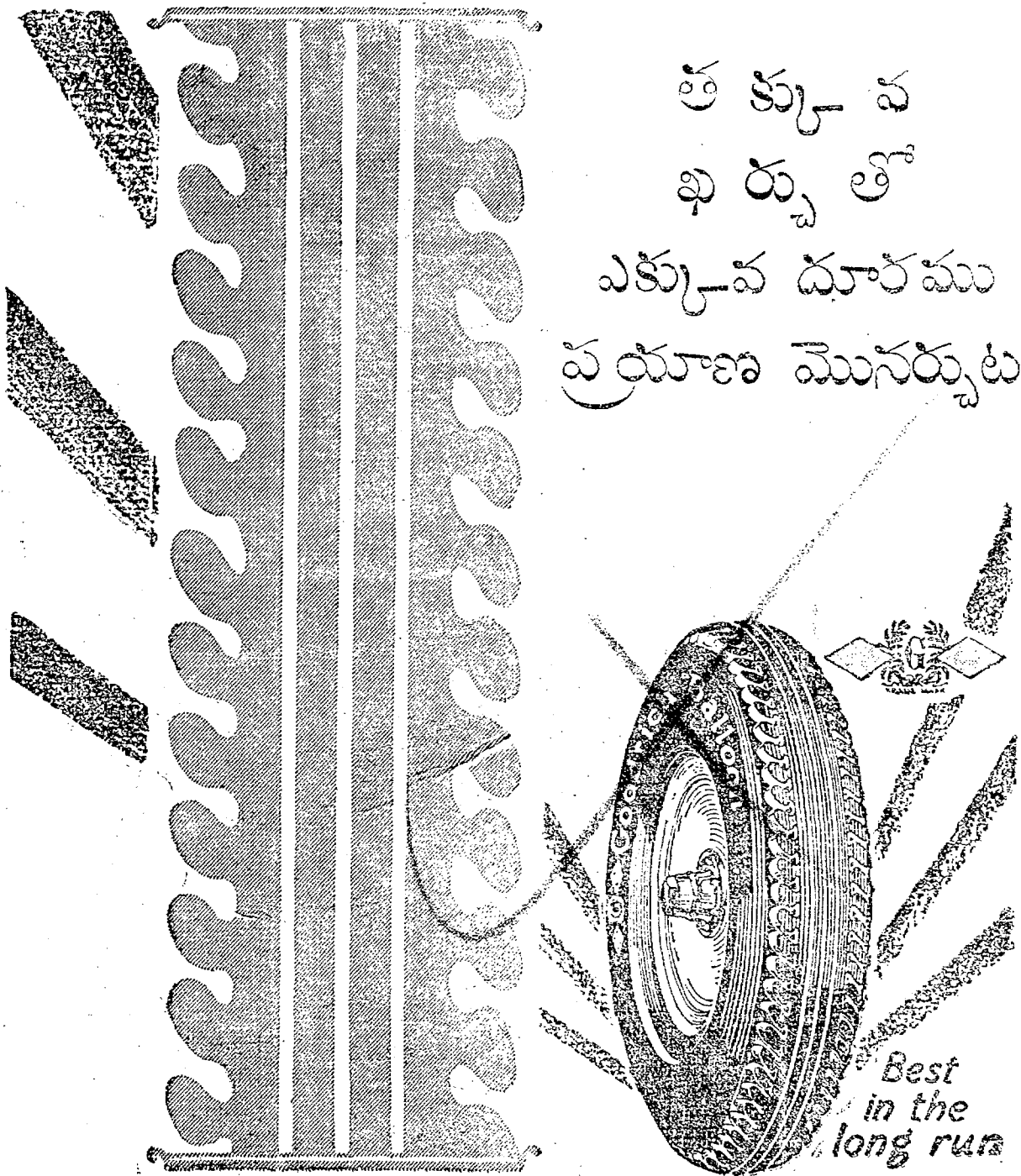
కాన్పూరు, డిసెంబర్ 21:—అఖిలభారత ఇస్లామియా సమావేశము యొక్క ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు ఖాన్ బహదూర్ హుస్సేన్ హిదాయత్ హుసేన్ గారు ప్రతినిధులకు స్వాగతము సగుచు కారదా శాసనము మహమ్మదీయుల కనువర్తింపకండు నట్లుజేయుటకు మార్గముల నశ్వేషించుటకును, పాలస్తీనులోని స్థితిగతులను విచారించుటకును, ఇండియా దేశపు మహమ్మదీయులలో కట్టుదిట్టముల నొనర్చుటకును, ఆక్టోబరు నెలలో రాజప్రతినిధిగావించిన ప్రకటనను పరిశీలించుటకును యీ సమావేశమును జరుపుట తమ విధ్యోక్తగర్వమని కాన్పూరు మహమ్మదీయులు భావించిన నుడివిరి, మహమ్మదీయుల మతవిబంధనలకు

కారదా శాసనము భంగము కలిగించుననియు, ముందు ఇస్లామియా ధర్మశాస్త్రములతో యితరులు జోక్యము కలుగ తేనికొనుటకు మార్గము చూపినదనియు ఆధ్యక్షులు నుడివిరి. మరియు, ఏకాద్దినందియోజెప్ప తదితర మహమ్మదీయుల కండరకనూ యీశాసనము తీవ్రమందుమైని గలిగించినదనియు, మహమ్మదీయులకిది యనునర్థింప కుండ జేయుటకు సక్రమమును మార్గముల యత్నము సలుపవలయుననియు వారు నడివిరి. మహమ్మదీయుల సంఘము యొక్క ప్రస్తుత యాచార విధులకును, శాసనమునకును నెట్టిసంబంధము లేకున్నను, తమమతపరక్షణ కై మహమ్మదీయులు కారదాశాసనమును ప్రతిఘటించు చు న్నారనియు, సంఘసంస్కరణ ప్రయత్నమని చూచినను యీ శాసనమును స్పృహించుట కిది యదనుకూదనియు, ప్రజలకిష్టపడని శాసనమును బలవంతముగా వారినిబాధ ప్రయోగింప రాదనియు, నధ్యక్షులు నుడివిరి.

మహమ్మదీయుల భవిష్యత్తంతయు వారు తగినకట్టుదిట్టముల నొనరించు కొనుట చూడనే యాధారపడియున్నదనియు, అధినివేశ ప్రతిపత్తిని ఇండియా కొనగనుటకు రాజప్రతినిధి ప్రకటనలో వాగ్దాన మున్నందువలన దానికి సంకోచము

నియు, హిందువులను మహమ్మదీయులను కలిసి తమమక్కలకొరకు పోరాడవలసిన సమయ మే తెంచినదనియు, అల్పసంఖ్యాకులగువారి మత రాజకీయ ముక్కులను కాపాడుటకు వాగ్దానమొసగినగాని ఐకమత్యప్రబోధములవలన లాభములేదనియు హుసేన్ గారు నుడివిరి. ఇంతవరకు నట్టిదేమియు చేయబడి యుండలేదనియు, హిందూనాయకులలో హృదయపరిచిత్రము గలిగియుండలేదనియు నుడువుచు, 1928 సం. ఆక్టోబరు నెలలో ఖాన్పూరునువందే జరిగిన సర్వపక్ష మహమ్మదీయ సమావేశములో మహమ్మదీయుల వరతులు స్పష్టముగా డెలుపబడియుండెనని అధ్యక్షులు నుడివిరి. 1929 సం వర్షారం జనవరిలో ఢిల్లీలో హదా నాషరకులే డెలుపబడిన.

వైస్రాయిగారిచర్యకట్ట నసంతృప్తి సర్వపక్ష సమావేశమునకు ముందుజరుగు యిష్టాగోష్ఠి సభకు మహమ్మదీయుల తరపున మాట్లాడగల ప్రతినిధుల నెవ్వరిని రాజప్రతినిధి యాహ్వానింప నందులకు తమ యసంతృప్తిని తెలుపుచు, మహమ్మదీయుల మత, రాజకీయ హక్కులను గాపాడని భారతరాజ్యాంగ ప్రకారము యేదయినను వారిని సంతృప్తి పరచజాలదని అధ్యక్షులు బలికిరి. (అ. ప్రె.)

తక్కువ
ఖర్చుతో
ఎక్కువ దూరము
ప్రయాణ మొనర్చుట

గుడ్రిచ్ టైర్లు ఎందుకు ఏర్పడినా? మీకు తెలియువా?
తక్కువ ధరలోగాని, మెచ్చునలగుగాని కొన్ని యితర టైర్లన్నిటికంటే, ఎక్కువదూరము గొంపోవుటకే.
కారు చక్రములు సరిగాతిరుగుచు, ఖడ్జీలు తప్పుకుండ నుండినట్లైన, గుడ్రిచ్ టైర్లు చక్రములకు కరచుకొని గట్టిగానుండిన అది గొప్ప విశేషమే ఇంక భయములేదు. ఎన్ని మైళ్లు అయినా పోవచ్చును.

గుడ్రిచ్ టైర్లు అంటేనే, నిరపాయమన్నమాట.
వర్షాకాలమందు సహితము, ఏరోడ్డుమీదనైన సరే, జారుట మనేది వుండదు. రోడ్లగతుకులెల్ల శ్రమలేదు.
గుడ్రిచ్ టైర్లు రోడ్డునకంటియుండును, టైర్లు మగ్గి భాగమున అలాగి బయవంతయు యిరుపార్శ్వములమీద మోపు కొనును. టైర్లు పై భాగమంతయు వాటరు క్యూరింగ్ వల్ల బహు గరుకుగా నుండును.

Goodrich New non-skid Tyres

కాంగ్రెస్ వ్యవహారములు

50,000 ప్రజలకు పైగా లబ్ధిపొందగలమును
దర్శించుట

ప్రతినిధులును, ప్రేక్షకులును తండ్రిపతంజములుగా
దిగుచుండుట

(ఫ్రీ ప్రెస్, తంజివార్.)

లబ్ధిపొందగలమును, డిసెంబరు 21:- కేసు లాహోరు నందు నుప్రభాతముయ్యెను. ఆకాశమునందలి మేఘపటలములు అద్భుతముయ్యెను. దినకరుని దివ్యకాంతి పుంజములు భూనభోం తరాళముల గట్టి పారుల మానసములను వికసింపజేసెను. ఎండ చానుగాకాసెను. లబ్ధిపొందగలమును వేయబడి, సైన్యవిరమువలె నన్ను గుడారములతోడను, మధుసంపద తత్పరులగు మధుకరని కరములవలె స్వకార్యతత్పరులగు ఆశేషపాటకజనముతోడను నగరము రమణీయాకృతి దాల్చియుండెను. రావీనదియొద్దను ఒక మూల ఆరువారుగుల గుడారములలో వసించు కాంగ్రెస్ వైనికబృందము ఉత్సాహపూరితమై యుండెను. ఇప్పటికి ఆరువందలమంది కాంగ్రెస్ వైనికులు నగరమునకు వచ్చినారు. ఇంకనువచ్చుచున్నారు. కేపటిలో నందరును వత్తురు. ఆహ్వానసంఘ కార్యాలయము లన్నియు పనిచేయుచున్నవి. తపాలాతంత్రాచేర్చి యేర్పాటు చేయబడినవి. కాంగ్రెస్ పంపిరిలో కూర్చుండుటకు యేర్పాటులు ముగియబడ్డవని. ఇప్పటికి 15 రోజులనుండి యేర్పాటు చేయబడుచున్న విద్యుద్దీపములు ఈ రోజునుండి వెలిగించు టకు ఏ కూసుగానుండును. లబ్ధిపొందగలము రాత్రిపూట అసా ఖ్యాతములగు విద్యుద్దీపావళులచే నెంతయు కోకించుచుండును. పగటిపూట నేనాసివీరమువలె నుండును.

రావీనది వరద

కొద్దిరోజులనుండి అపరిమితముగా వర్షము కురియుచుం డుటచేత రావీనది సంపూర్ణ ప్రవంతియై పారుచున్నది. కొద్ది రోజులక్రిందట మోకాలిలో నైనను లేక ప్రజలు అవలీలగా దాటిపోవుచున్నది తలముల నొరసికొనుచు, మహాగంధికాకా కారమును దాల్చినగరమును విక్షించుటకు తండ్రిపతంజములుగా వచ్చుచున్న ప్రేక్షక జనచేతోహరియగుచున్నది. ఈరోజు యిట్లు లేయున్నచో నదీతటమున నిర్మింపబడిన లబ్ధిపొందగల మున కేమియు అపాయము నాటిల్లదు. నదియు యెంతిక్రమ ముగా పొంగినచో అంతిక్రమముగా పూర్వాకారమునదాల్చును.

లబ్ధిపొందగలము కోధ

ఇదివరకు కేసీపార్కుకు యేయభ్యంతరము లున్నను ప్రకృతి వైచిత్ర్యమునందును రమణీయతయందును నది యపూర్వ మైనదని ముందు గ్రాండుట్రంకురోడ్డు, ఔనుక రావీనది వీని మధ్య విశాలముగ స్థలము ప్రస్తుతము లబ్ధిపొందగలము ప్రసిద్ధ మై కాంగ్రెస్ మహాసభ జరుగుట కంతయు నొప్పియున్నది. చాలా మూల ప్రదేశములనుండి ప్రతినిధులును ప్రేక్షకులను లాహోరు వచ్చుచున్నారు. కర్ణాటకము, గుజరాతు మొదలగు రాష్ట్రములనుండి యిదివరకే యిచ్చటికి వచ్చినారు.

కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనము

ఆసంఖ్యాకులగు ప్రజలు సహజేత్రమై యుండగా ఛర్. పి. పి. కేగారు కాంగ్రెస్ ప్రదర్శనమును ప్రారంభించిరి. ఉద యము నుండి యు కాంగ్రెస్ నగరమునకు తిక్కిన విక్రీతిప్రజ లు, స్త్రీ బాలసమూహము మొదలీతీ. గ్రాండు ట్రంకురోడ్డుం దయు జనములును, అసిద్దిలో యున్న మైక్లఫర్డ్వారిము మోటా రులు, టాంకాలు, మొదలగు కేటములు బాతులు దీర్చియుండె ను. ఇకముందు లబ్ధిపొందగలమును వచ్చువారు టిక్కిట్టును కొనవలెను. గ ను క యి ప డే ప్ర జలం ద రు న గ ర ము నం ద లి వి వి ధ భా గ ము ల ను ద ర్శిం చు చు భో యి రి. ఈ రోజు అదివారమునకు కాంగ్రెస్ నగరమును జర్పిం పవలెనను యిచ్చ చాలమందికి కలిగెను. ప్రదర్శనమునకు చాలమంది వచ్చిరి. కాని కాంగ్రెస్ వారు మరోజులు పూర్వపు నుటచే అభిలఖారత నాయకులు మాత్రము రాలేదు.

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

కాంగ్రెస్ వైనికుల వైపున

లాహోరు, డిసెంబరు 22:- ఈరోజు లబ్ధిపొందగల మును దాదాపు 50 కేల ప్రజలు దర్శించిరి. ఈ ప్రజలరాకపో కలను నియమించుటజుండు పోలీసులకును, కాంగ్రెస్ వైనికులకును

చాలకష్టము కలిగెను. ఇద్దరును వారివారి కార్యములను విక్రీతి యప్రమత్తులై నిర్వహించిరి. కాంగ్రెస్ కాంగ్రెస్ వైనికులను, తిక్కిరు చేయుటకు చాలవ్యవధి తక్కువగా నున్నను, కాంగ్రెస్ వైనికులంత ప్రశంసనీయుముగ ప్రవర్తించుట కాంగ్రెస్ అధికారుల కత్యంత సంశయము చేకూర్చినది. నగరముయొక్క ముఖ్యద్వారములకుడ పెనువారు, రావీ పిండి నుండి వచ్చిన కాంగ్రెస్ వైనికులు నియమిం పబడిరి.

జవహర్లాల్ గారి అధ్యక్షతకొనవ్యాసము

కాంగ్రెస్ అధ్యక్షతకొనవ్యాసము నాదిదీర్ఘ మనియు, 24 తారీ ఖున హర్లాల్ గారు యిప్పటికి వచ్చినతరువాత దానికొన్ని నగిషీలుచేసి, ఢిల్లీ ప్రసంగములలో జరిగిన పర్యవసానముపై తనయభిప్రాయమును పొందుపరచి ముద్రణమునకు పంపెదరని యు తెలియుచున్నది. కిమ్లాగారుకూడ ఢిల్లీ పర్యవసానములు తేలికతరువాతనే తనయధ్యక్షతకొనవ్యాసమును ముగించెదరు. లబ్ధిపొందగలమునందలి యేర్పాటులన్నియు క్రమముగా, జను గుడున్నవని ఆహ్వాన సంఘకార్యదర్శి డాక్టరు గోపీచందుగారు చెప్పిరి. తాముకొన్న దానికంటె హెచ్చుప్రజలు కాంగ్రెస్ నగరమును దర్శించురని కాంగ్రెస్ ఉద్యోగియులు తలచుచు న్నారు.

ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరపు కాంగ్రెస్

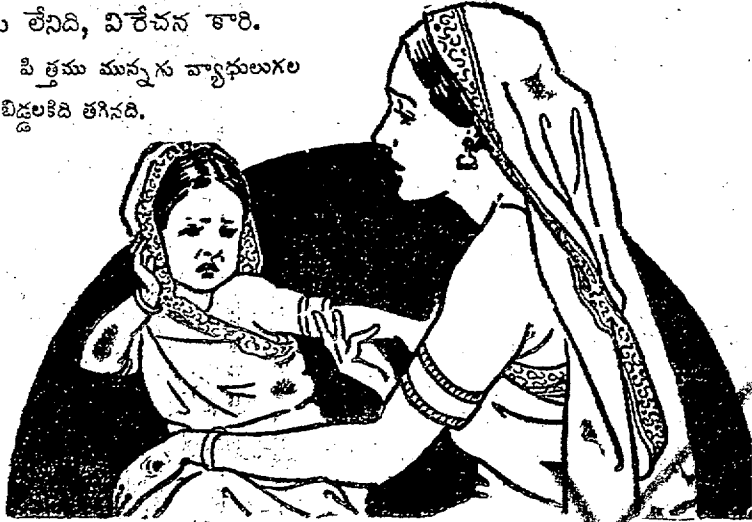
ప్రచారమునకు తోడ్పడినది ప్రభుత్వోద్యోగియులు కాంగ్రెస్ మహాసభకు వెళ్ళరా దని ప్రభుత్వమువారు నిషేధపుట త్రువును జారీచేయుటవలన కాంగ్రెస్ విషయమై పాంచాలదేశముయొక్క మూల మూల లోగుడ ప్రచారము వృద్ధియైనదని కాంగ్రెస్ ఉద్యోగియులు తలచుచున్నారు. ఈరోజు ప్రజలు చూచినచో వేసినపందిరులు చేసి న యే ర్పా టు లు యెంతమాత్రమును చాలవేమోయని అధికారులు భయపడుచున్నారు. ఎట్లయినను కలకత్తా కాంగ్రెస్ కంటె యిచ్చట హెచ్చు కాంగ్రెస్ యితరు గా సభలు జరుగుటకు ప్రత్యేక యేర్పాటు జరుగుచున్నది. గంభీరకొనవ్యాసముల నిచ్చునప్పుడు చెడిపోని కల్పాతికాయయగు యంత్రములు సభా భవనమునందు యేర్పరచబడినవి.

పంజాబు నాయకులందరును తిరిగివచ్చుట

కాంగ్రెస్ మహాసభకు విరాళములను, చందాలను వసూలు చేయుటకు వెల్లె న నాయకులందరు లబ్ధిపొందగలమునకు తిరిగి వచ్చినారు. కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుడు లాహోరులో దిననపుడు అందరును వెల్లె వారిని ఆహ్వానించెదరు. ఇచ్చట కాంగ్రెస్ వైనికులు గానున్నది. అదివరకు వైన్యములో పరాతిగానుండి పోయిన సంవత్సరము సత్కృతిగా నాయకుడైన అనురాపసింగ జటా దారుగారి ఆరక్షణలనకేమియు కాంగ్రెస్ వైనికులు కలుగలేదు.

అపాయము లేనిది, విరేచన కారి.

జబ్బు, జ్వరము, పిత్తము మున్నగు వ్యాధులుగల బిడ్డలకిది తగినది.

తల్లీ! మీ బిడ్డయొక్క జబ్బును, మలబద్ధకమును మొగ్గుటకు
కాలిఫోర్నియా అల్టిమండ్రమ్ వర్మిక్స్ అవసరము

"California Syrup of Figs"

తల్లీ! త్వరపడుదు. ఒకస్కూప్ కాలిఫోర్నియా సిరప్ ను California Syrup of Figs) యిచ్చిన, మలమును, అపానవాయువులను శరీరమునుండి తొలగించి బిడ్డకోశమునందు మంచి ఆకలిని పుట్టించు ను. మరల కొద్దిసేపటిలో మీ బిడ్డ ఎప్పటివలె ఆరోగ్యముగాను, సంతోషముగానుండును. చిరా కుగాను, జ్వరముగాను, పిత్తముగాను, మలబద్ధక ముగాను లేక జలుబుతోను ఉన్నప్పుడు, కూడ నిరపాయకరమైన చల్లని పానీయము త్రాగుటకు యిచ్చపడుదురు. ఎట్టి అపాయమును చేయదు. మీ కెమిస్టును "కాలిఫోర్నియా ఫిగ్ సిరప్"

సిక్కు సమస్య ఇంకను సిక్కు సమస్య పరిష్కరింపంబడిలేదు. పండిత మోతీలాల్ గారు గాంధీ మహాత్మునితో తిరిగివచ్చువరకు సిక్కుల స్థితిగతు లట్లులేయుండును.

హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య

హిందూ మహమ్మదీయ సమస్య పండితమాలవ్యాగా రాటంకముగా నున్నారని ప్రకటించుటయే హాఫీగారి ఉత్తరముయొక్క ఉద్దేశ్యమని మహమ్మదీయ లనుచున్నారు. ఇటీవల గాంధీజీన్నా పతేలు సంప్రదింపులు జరిగినప్పుడు వికమత్యము కుదిరెడిదేయ నియు మాలవ్యాగారు పాడుచేసినయు ఒకకథ చెప్పబడుచున్నది.

స్వాతంత్ర్య వాదులు

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య వాదులు జరియముగ నున్నారని యిక్కడచేరినవారి సంభాషణల వ్యక్తము చేయుచున్నది. అంతయు గాంధీ మహాత్ముని వైఖరిపై నాధారపడియుండును. గాంధీ మహాత్మునికి కోపము కలిగించుటకు జవహర్లాల్ గారు యిష్టపడరనియు, స్థితిగతులను పండితుడు కడుజాగ్రూకతతో నరయుచున్నాడనియు యిచ్చట తలచుచున్నారు.

యువకుల వైఖరి

జవహర్లాల్ పండితుడు నాగపురమునందు ప్రకటించిన వైఖరిని మార్చుదని యువకు లాసించుచున్నారు.

ఖిలాఫత్ సభ

ఖిలాఫత్ సభ ఆహ్వాన సంఘము ఈ సాయంత్రము సమావేశమై ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడుగా నవాబ్ సర్ జాల్ ఫిక్ర్ అలీ ఖాన్ గారిని ఎన్నుకొనిరి. సర్ మహమ్మద్ హఫీ సర్ మహమ్మద్ ఇక్బల్ మలిక్ ఫిరోజ్ ఖాన్, సిద్దిక్ హుస్సేన్ గారలు ఆహ్వాన సంఘములో చేరిరి. సభ ఇస్లామియా కాలేజి ఆవరణములో జరుగును.

(అసోసియేటెడ్ ప్రెస్)

బయటికి పనులన్నియు చాలదురుకుగా బరుగుచున్నట్లుగుపడినను రాజకీయముగా మాత్రము నిర్వాహకము ప్రబలి యున్నది. రాజప్రతినిధి, గాంధీ, నెహ్రూ ప్రభృతులకు జరగ నున్న సమావేశము వైననే యిచ్చటివారందరు దృఢుల నిగిడ్చియు న్నారు. జవహర్లాల్ నెహ్రూగారి యధ్యక్షకొనవ్యాసము, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు కిమ్లాగారి యధ్యక్షకొనవ్యాసము యింకను ముదింపబడలేదు. ఢిల్లీ ప్రసంగములకై వారునుచేచియున్నారు.

20-5

1929 నం॥ డిసెంబరు నెల 23-వ తేది సోమవారము

సుప్రసిద్ధ ఉన్నాద వైద్యాలయము
 స్థాపితము 1753 సం॥రము
 ఉన్నాదమనే కేరగల అన్నిరకములపిచ్చివ్యాధులను
 నివారించుటకు సామర్థ్యము గల ఆయుర్వేద వైద్యసాధన
 యిది ఒక్కటియే. వేలకొట్టి ఉన్నాదగోమల ఇంటిక
 వచ్చి ఆరోగ్యమును పొందియందుకున్నాదని గొప్పతనము
 దేశమునం దెల్లెడల నిద్రవరకే వ్యాపించియున్నది. ఎంత
 కఠినమైన ఆసాధ్య ఉన్నాదవైద్యం కొలదిరోజులలో క్రి
 పోవుటకు సందియము లేదు. వచ్చువానికి బసలు ఉచితముగా
 యేర్పాటు చేయబడును. స్వయముగా రాజాలనివాగ
 వ్యాధియొక్క లక్షణములను వ్రాసి పోస్టువ్యాసా దామ
 ములను గైకొనవచ్చును. కొనువారికి చివరపుట ఉచి
 తముగా పంపబడును. వచ్చువారు మదతాను వాస్తేరు తెల్ల
 మాగ్గయన ద్వారపూడి స్టేషనులో దిగి రావచ్చును.
 అంగర పాపాచారియర్ బ్రదర్సు, పెనికేరు,
 ఆలమూరు పోస్టు, తూర్పుగోదావరి జిల్లా.

“ఆప్పడే తప్పిన ఎప్పడూలేదు”

(:o:)
మాతృభూమికి మరలివచ్చిన శ్రీరెడ్డినాయుడు
గారి సందేశము

మాతృభూమి స్వాతంత్ర్యమును గాంచుటను
బాచి యూనయింపవోరెను

బొంబాయి, డిసెం21:—న. ఆఫ్రికానుండి సర్.
హార్లాండ్ కు రెడ్డినాయుడుగారు, మొంబాయి నుండి మా
మాతృభూమికి, సోజీని చేరిగారు. ఎన్.ఎస్. కరగోలా
కాకల్, నేటియువకులు బొంబాయి చేరిరి. మొంబాయిలో
కన్నా సర్ కూ. వెంకటరెడ్డిగారు నేను ఖులాసాగానున్నాను,
ప్రతికాశ్రమిని సంతోషించుట తగినంత దారుణములే
క పోయినది. కాన యీక్రింది ప్రకటనను మాత్రము గావించిరి.
“మరివలకు పట్టాడి, కొన్ని సంవత్సరములకే నా ఆధినివేళప్రతి
పత్రిని సమకూర్చు రాజకీయ ప్రజాశక్తిను అస్పృశ్యయులు
సంపాదించవలయును. ఎవనన, ఆధినివేళప్రతిపత్రికి తక్కువయును
సంవత్సరము ఇండియా ఇక యెంతమాత్రమును సందజనదు. అటు
వంటి ప్రజాశక్తి నా దేశముపొందువరకు బ్రతికి యందునని
యిప్పటి నా బలహీనస్థితిలోనూ ఆశించుచున్నాను. అట్టిప్ర
జాశక్తి ను నేటి పొందవలయును. తప్పిన నెప్పుడో, ఎవరెవరు
చురు. రాజకీయనిధిగారు నా దానికొరకు కలిసివనిచేయుదురని
నానమ్మకము. వారిందులకు సందిగ్ధులని నాకు తెలియుచున్నది.”
బాధక నాదును, గవర్నరుగారి యంగరక్షకులునూ, స్నేహితు
లు పరువును స్త్రీ మరుమిదికి వెళ్లి సర్ మాతృభూమికి స్వాగత
మొసంగిరి.

శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారు

హర్వాక్రియా భారతజాతికు ముగ్ధుని జయప్రథముగా
జరిగినదనియు, భారతీయులకు వ్యతిరేకముగా గావించవలసిన
కాసనము రహస్యమి యుదసంహరించుకొనబడెననియు నుడి
చెరి.

సర్ రెడ్డి నాయుడిగారి కరీకస్థితి బాగువడుట

బొంబాయి చేరిన తరువాత సర్ కూ. వెం. రెడ్డిగారి
యోగ్యము మిక్కిలి యభివృద్ధి గాంచినది. వారికాలేయము
వాచియున్నదని ద్వారకు చేతమఖోగాదు అభిప్రాయ పడిరిగా
ని, తిరుగా నర్సంబులో పరిక్షించగా తోడ్పడితియంద
లి మత్తు రెడ్డినాయుడు గారికి చాలా యుపకరించినదనియు,
ఆపరేషను అనవసరమనియు తేలినది. చెన్నపురి ప్రయాణము
చేయుటకు సామర్థ్యము నాడికి వారు తగినస్థితిలో నుండి
వచ్చును. (ఆ.ప్రె.)

ద్రవ్యశాస్త్రము

ప్రాశస్త్య శివరామ్, దినానుబుద్ధుడు చిత్రపు వెంకటా
చలంపంతులు, వల్లూరి సూర్యవారాధరారావు పంతులు, ప్రా
శస్తర్ వి. యచ్. కేశవ, కే. వి. ఆర్. స్వామి, యం. యాగో,
సి. మొదలగు అర్థశాస్త్రవేత్తలు, లోకజ్ఞానభారీలు లనవారి
జలప ఆంధ్రభాషను అమూల్యకార మని వివరించబడినది.
నెల రు 1-0-0. గ్రంథకర్త

యద్దనపూడి వెంకటరత్నం,
180 మర్రిమలరాజేపల్లిగూడెం (పశ్చిమగోదావరి జిల్లా).

వ్యాధి వీడితులకు వరప్రసాదమును నిమందులు

జ్ఞాపక ముంచుకొనుడు

ప్రెస్ ఆంటి మలేరియల్

నండి బ్రహ్మచారిలు
బ్రహ్మచారిలకు వాస్తవ ముద్రాగించును. పెద్దదయిన
బ్రహ్మచారిలకు తగినము. 40 మాత్రు సీసా 1-కి రు 1-0-0

ప్రెస్ తయారుగు నివారించి

వెంటనే నివారించ నడు. సీసా 1-కి రు 1-0-0

ప్రెస్ కక్కువా దగు నివారించి

నడి పుల్లలు మిక్కిలి సుపరిచితము. సీసా 1-కి రు 1-0-0

G. S. STEERS,

21, Errabalu Chetty St., G. T. Madras

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1929 సం॥ డిసెంబరు నెల 24-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

బియ్యము బస్తాలు		
కుసుమ తెనాలిది ,, ప 45 కలది రు	12 8 0	18 4 0
నల్లూరిది ,, డిటో 42	12 8 0	14 0 0
ధిల్లి ,, డిటో 46	16 0 0	17 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	13 0 0	12 0 0
సుత్తులు ,,	19 0 0	20 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	16 0 0	17 0 0
నెలగలు ,, డిటో	17 0 0	19 0 0
పెసలు ,, డిటో	14 0 0	16 0 0
మినుములు ,, డిటో	17 8 0	18 0 0
ఉలలు ,, ర 125	8 8 0	9 0 0

3. నూనెపప్పులు

సుత్తులనూనె బా 1-కి	110 0 0	118 0 0
నెయ్యి ప 1-కి	14 0 0	19 0 0
తేనెనెనెపప్పు బా 1-కి	42 0 0	48 0 0
తేనెనెనెనూనె గాము బా 1-కి రు 100 మి.కా.నూనె 81		
అముదము బా 1-కి	101 0 0	104 0 0

4. చిల్లరపప్పులు

చాయచుక్క బా 1-కి	108 0 0	110 0 0
కూరచుక్క ,,	60 0 0	65 0 0
నిరపకాయలు (గుంటూరుది) బా 1-కి	105 0 0	122 0 0
ధనియాలు ,, బా 1-కి	28 0 0	28 0 0
గుంటూరుచాయకట్టు నీలిమంతు ముసుగు 1-కి రు 40 45		
కల్లము బా 1-కి	28 0 0	49 0 0
అస్సాచక్కర బస్తా 1-కి	24 12 0	24 14 0
చింతపండు బా 1-కి	28 0 0	38 0 0

5. ఖసాము

కట్టారకం బా 1-కి	10 0 0	21 0 0
నిరకం ,,	26 0 0	31 0 0
నిరకం ,,	28 0 0	31 0 0

6. నూనెలు

నెం 20 డెబ్బి సింహాయాపె	7 12 0	
నెం 6 ,, కటారి	4 9 0	
నెం 24 ,, లోక	6 10 0	
నెం 40 బామ్మరు 10 పా	10 6 0	
నెం 20 డెబ్బి కట్టారేడి	7 5 0	
నెం 40 బామ్మ	9 8 0	
నెం 4 డెబ్బి మిడిము	4 8 0	
44 బామ్మ	5 8 0	

7. లోహములు

నండి 100 కులం 1-కి	52 4 0	56 4 0
బంగారు కులం 1-కి	21 18 0	22 0 0
వరన 1-కి	18 7 3	
ఇత్తడి బా 1-కి	240 0 0	242 0 0
కాగ బా 1-కి	224 0 0	226 0 0

8. రంగులు

అతి మేలు కిక్కురులూడు బలివరయ్య సింహాయాపె		
మీసా 1-డిగ్రీలు 200 కి రు 47 0 0		
,, నిలిరంగు 1 కరి	1 10 0	
,, 14 రకులు	1 30 6	
,, 28 రకులు	1 9 0	
,, 56 రకులు	2 8 0	
,, 1 అండురు	1 8 0	
మి.టు పొత్తుపొత్తు బామ్మ బామ్మ (బామ్మ బామ్మ)	8 4 0	
బామ్మ బామ్మ	1 0 0	
మి.టు	1 2 0	

ధాన్యముల ధరలు

(24-12-1929)

మంచిబియ్యము

బస్తా 1-కి	రు. ఆ. పై
బెజవాడ “డిల్లి”	164 16 4 9

ఉప్పుడుబియ్యము

ఉప్పుడుబియ్యము 164 పాసులు మి.కా.న	11 0 9
-----------------------------------	--------

బియ్యము నూక

రంగూన్	ప 1	200	14 4 9
,,	ప 2	,,	18 12 9
,,	ప 3	,,	12 0 9
,,	ప 4	,,	18 8 9
,,	ప 5	,,	11 12 9
,,	ప 6	,,	11 0 9
,,	ప 7	,,	12 12 9
,,	ప 8	,,	11 12 9
,,	ప 9	,,	10 4 9
సింగపూరు	ప 1	240	14 8 9
నెగోన్	నెం 1	216	14 4 9
,,	నెం 1 + 2	216	14 4 9

గోధుములు

కందునా	205	16 8 9
--------	-----	--------

కాయధాన్యములు

చిక్కుడుగింజలు (బావ)	195	16 4 9
బటాణి గింజలు	205	17 14 9
,,	164	14 4 9
ఎట్ట బీన్సు	195	18 8 9
కందులు (అరా)	205	20 8 9
కందిపప్పు (కలకత్తా)	,,	20 0 9
,, (కాన్పూరు)	,,	20 0 9
మినుములు (రాజపూరు)	225	17 12 9
,, (రాజపూరు)	225	18 4 9
పెసలు (బొంబాయి)	200 పాసులు	17 0 2
,, (సింగపూరు)	205	16 12 9
కేరలు (రంగూన్)	195	16 8 9
,, (కరాచి)	205	19 0 9

బరంపురం

భారామసాలా స్వర్ణ కేతకి

బజారులో విక్రయింపబడు అన్ని రకముల కన్న ప్ర
స్తుతమునది. కునాదన, రుచి, వేరుధృతలకు గ్యారెంటీ యి
వడును. పొగాకు పరిశుభ్రముగా కట్టబడినది. కుగ్రహ
యనా ము. 40 లా బామ్మ 1 కి రు 1-0-0.
చక్కచూర, మగధిస్తా వాడి, భారామసాలా. వ
త్త దొరుకును. వత్తకులకు మిక్కిలి సుపరిచితము.
కాల్ నీరామసాలా.

వర్ణ భారామసాలా, బరంపురం. (గంజం)

ఆర్రసాయనశాల

ముక్కల (కృష్ణ)
ప్రశస్త మైనవి. శాస్త్రీయమైనవి. ఆయుర్వేద వా
ములు దొరుకుచున్నవి. వి. కేసుండు కావలసిననుమాకే ప్రా
డు, కేటలాగ్ ఉచితము.
మా చెన్నపురి ఏజంటు.

కే. వి. శివయ్య

58 3/15 నల్ల నందిపేట, తిరువల్లికే, మద్రాసు.

మదన కామేశ్వరి రేష్యము 2

బలహీనులపాలిటి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్క
నిన్నవై, శుక్లవర్ణము, అతిమృతము మొదలగువాటిని హరిం
చులచి బలమును, విర్యవృద్ధిని సహజగత్యే సంతోషమును గ
గించును. 2 డబ్బీలు చాలును. 20 కులముల డబ్బీ రు 1-4-0
చాలమగంధి శాస్త్రము ప్రకారము శ్రేష్ఠమయిన
పదామేహము, మేహము, మచ్చలు, యితిరచ్యురొగముల
శిల్లనోపులు, మొదలగువాటిని హరించును. 4 డబ్బీలు చాలును
20 కుల డబ్బీ రు. 1-4-0. వి. పి. భర్తలు కే.వి.
వి.సి. ఏ. అండుకోఅయ్యరేష్యమాజం, పెరిడే-నెల్లూరుజిల్లా

ఇంకను మలేరియా భయమా?

లేదు! ముమ్మాటికి! లేదు!!

క్వ్యా విషము బ్రుంగనేల? క్రొత్త రోగాలపాటు కానేల?

క్వ్యానా కలియని మందు, అసమానమైనమందు, అవా-
సుము లేనిమందు అమోఘమైనమందు, ఆమ్మలే తుల్యమై-
నందు, అనేక మంది రాజకైవస్యలూ దోష్టరులూ పరీక్షించి
మెచ్చుకొన్న మందు అనేక ప్రాణమలేమ రక్షించిన మంది
చరిత్రుల రాక్షసిచే వీడింపబడు వారిని మృత్యు ముఖము
నన్నవారిని రక్షింపగల మండు ఇది యొక్కటే! ఒక్క-
మాత్రమే గుణము! మూడు మాత్రలతోనే నివారణము!! ఇట్టి
ఆశ్చర్యకరమైన మందు దొరిక్కొంటి కలదా? వాడిచూడుడు
10 మాత్రలు రూ. 1-0-0. 50 మాత్రలు రూ. 4-0-0.

99-1 దగ్గు మాత్రలు 211

ఒక్క మాత్రకే గుణము! ఏలాటి దగ్గు బాధనైనను
అయిదు నిమిషాలలోనే తగ్గించి శుభ విచ్చును. శిశువులకు
గర్భనతులకూడా వాడవచ్చును. 100 మాత్రలు రూ. 1-0-0.

ఆయుర్వేదకుటిరము. తణుకు. పశ్చిమగోదావరి.

వజ్రములను కొనునపుడు

అంగడిని ఏర్పరచుకొనుడు

దేనియొక్క నమ్మకపు అమ్మకములవలన విఖ్యాతిగాంచినట్టియు, ప్రజలకు విధేయత గొల్పు నట్టియు, వ్యాపారమునందు జాగరూకతతో ప్రవర్తింపుచు ప్రజలయొక్క విశ్వాసమును బడసియున్నదని మీకు నమ్మకము కలదో అట్టిదానిని మాత్రమే మీరు కొనవలెను. కాని మీరు కేవలము లాభమునే చూచుకొని వ్యాపారముచేయుచు నొకేడ్డతిని వ్యాపారము చేయనివారియెడల మీరు నమ్మక ముంచుట దుర్లభము.

“బేరములు చేయువా” రనినమాత్రముననే కొని మోసపోకుడి.

వజ్రములందును, నగలయందును, పెండిసామ్మగ్నిని గొనుటయందు ఈసామానులు మంచి నాణ్యమైనవిగా నుండినయెడల ధరలు తగురీతిగ నుండును. కాని వీటికి బేరములు చెప్ప చుండుటకు కారణవేమన, నాణ్యమైనవస్తువులు లేకపోవుటయే. దీనిని అందరు కనుగొనుట దుర్లభము. బేరము చేయునపుడే యీవిషయమును మీరు గమనింపగలరు.

మూడవమనిషి అత్యవసరము

ఎందుకనిన మీకు కావలసినవస్తువుల నేర్పరచుటకును, వాటిని ధరలను మీ కనుకూలముగ తీర్మానము చేయుటకును గావలయును. కాని మీకు అట్టి నిష్పక్షపాతముగ యేర్పాటు చేయగల్గి, వజ్రములయందు సంపూర్ణపరిజ్ఞానము గలవారు దొరకగలరా? కాని ప్రతిపట్టణ మందును సర్వము తెలిసినవారివలె ప్రవర్తింతువా రనేకులు గలరు. వారు జీవించుట కిది యొకమార్గము. మీకు వారియందుగల గౌరవము, నమ్మకమున్న విషయము కని పెట్టి, కంటికి ఒకకండ్లజోడును తగిలించి మీయెదుట వజ్రములయందు పాండిత్య మున్న టుల నటించెదరు—కాని నష్టపడువాడు మీరే కాని వ్యాపారస్థుడు కాడు.

ఒక్కటే ధర ఎప్పుడును మంచిది

ఏలయన, తెలిసినవారికిని తెలియనివారికిని ధేద ముండదు. ఇట్టి పద్ధతివలన తెలియని పని బాలుడుకూడ తెలివిగల పెద్దవారు చేయు బేరము మూడిరిగనే చేయగలడు. ఇట్టి విషయ ములనుగూర్చి మావద్ద కొన్నవారు వ్రాసిన యోగ్యతాపత్రము లనేకములు గలవు. వారు నేటికిని మాకు యిచ్చునలహో యేమన యీరీతిగనే నమ్మకమైన వ్యాపారము చేయుచుండ వలసినదిగ కోరియున్నారు. దీనికితోడుగ వస్తువులు యిచ్చుటలో పూచీ యిచ్చుటచే నేటికిని మావజ్రపు వ్యాపారము హిందూదేశమందంతటను, బర్మాయందును అవిచ్ఛిన్నముగ జరుగుచున్నది. మా గౌరవమునుబట్టిన్ని, నమ్మకమునుబట్టిన్ని మాకేరు ప్రతివారి హృదయములందును నిలిచియున్నది. వేము కిరీ సంవత్సరములనుండి వ్యాపారము చేయు చుండుటచే మాయనుభవము వేటుగ చెప్పవసరము కానరాదు. వజ్రపు వ్యాపారమందు ఒక్కటే ధర చెప్పనది మాకంపెనీయొకటి మాత్రమే.

జవాబుదారి యంతయు సంపూర్ణముగ మాయందే యుంచుకొనగలము

నమ్మకమైన మణులను సరియైనధరలకు యివ్వగలము. మీరు కొనువాటికి మా పూచీ పూర్తిగ నుండగలదు. మేము ఇచ్చునట్టివి సరియైనవి కావని మీకు తోచినవక్షమున, వస్తువులను కొన్నవారముతో—లో వాడను పంపినయెడల వాటివిలువ తిరుగ యిచ్చి వేయబడును.

ఇంక మీకు ఏమి కావలయును?

మీరు స్వయముగనే మావద్దకు వచ్చిన, నమ్మకమైనవి దొరకగలవు.

సు రా జ్ మ ల్

జగద్విఖ్యాతిగాంచిన కంపెనీ,

313, ఎన్.పి.నెడు,

చుద్రాన్.